VANDAAG

NED.ANTILLEN
* Concencion: Massa- ontslagen onaanvaardbaar p.3
* POB op bres voor bejaarden p.9

SPORT
* Blunderend Feijenoord tegen VVV ten onder p.7

NILDO CONCENCION
...reorganisatie...

ARUBA
* Bewogen Aruba neemt afscheid van Betico p.5
* Film over San Nicolas in de maak p.5

INTERNATIONAAL
* Experiment machts- deling in Zuid Afrika p.1

Amigoe

103E JAARGANG — NO.: 277

ZATERDAG 29 NOVEMBER 1986

Nieuws in vogelvlucht

NEW YORK — Secretaris- generaal Perez de Cuellar van de VN heeft vrijdag gewaarschuwd voor het gevaar van uitbreiding van de oorlog tussen Iran en Irak door het toenemende aantal aanvallen op koopvaardij- schepen in de Perzische Golf. In een rapport aan de Veiligheidsraad weet Perez de Cuellar het voortduren van de Golfoorlog vooral aan de onverzoenlijke opstelling van Iran.

*****

LONDEN — Twintig vrachtvliegtuigen "vol met VS wapens", reserveonderdelen en tankmotoren zijn eerder dit jaar in het kader van de geheime wapenhandel met Iran in Teheran aangekomen. Dit heeft het Britse dagblad The Times zaterdag gemeld. Onder aanhaling van "zeer betrouwbare bronnen" in Iran meldde het blad dat de wapens, waaronder dus onderdelen voor tanks, in mei in Iran werden aangevoerd, tijdens het bezoek van VS veiligheidsadviseur McFarlane aan Teheran. President Reagan had eerder gezegd dat de geleverde wapens makkelijk in een vliegtuig pasten.

*****

SANTIAGO — Een Chileens militair gerechtshof heeft vrijdag 3 linkse guerrilla- strijders ter dood veroordeeld voor de moord op de militaire gouverneur van Santiago en 2 lijfwachten, 3 jaar geleden. Twee vrouwen werden als medeplichtigen tot gevangenis- straffen van 4 en 10 jaar veroordeeld.

*****

SEOUL — Met groot machtsvertoon heeft de Zuidkoreaanse politie vandaag verhinderd dat de oppositie een bijeenkomst in het centrum van Seoul kon houden om rechtstreekse presidents- verkiezingen te eisen. Het kwam op veel plaatsen in de stad tot gevechten met demonstranten die stenen en brandbommen gooiden naar de politie. Rond 70.000 man van de Zuidkoreaanse rellen- politie verhinderden de betogers een park in het centrum van Seoul te bereiken. Daar hoopte de oppositie vandaag een miljoen mensen bijeen te krijgen om een grondwets- hervorming te eisen die directe presidentiële verkiezingen mogelijk maakt.

*****

MAPUTO — Een generaal in Mozambique zegt dat ter hoogte van de kust van zijn land ZA onderzeeboten zijn gesignaleerd, waarschijnlijk ter ondersteuning van de rebellen die tegen de regering in Maputo vechten. Hij zei niet hoe de onderzeeboten ontdekt waren.

*****

NICOSIA — Iraakse straaljagers waarvan de brandstof opraakte hebben deze week op de lange terugweg van een aanval op een grote Iraanse olie- exportterminal een noodlanding gemaakt in Saudi Arabie. Dat land had aanvankelijk de landingsrechten geweigerd. Maar nadat de piloten hadden meegedeeld dat ze op punt van verongelukken stonden, mochten ze dalen.

*****

MOSKOU — De Pravda heeft vandaag de "Amerikaanse schending van het Salt II verdrag" gehekeld als zijnde "onverantwoordelijk". Pravda schreef dat de VS defensie- leiding het besluit had gemotiveerd met "schandalige onwaarheden over de militaire bedreiging die van de SU zou uitgaan en zogenaamde Saltschendingen door Moskou".

*****

TOKIO — Centraal Japan is vandaag opgeschrikt door een krachtige zeebeving die op de open schaal van Richter een sterkte van 6 had. Er zijn geen berichten van slachtoffers of schade. Het epicentrum lag op 40 km uit de kust in het noordoosten van Tokio in de Stille Oceaan. Aanzienlijk zwakkere waarden werden in de hoofdstad zelf gemeten.

*****

DACHAU — Onbekenden hebben vandaag aanslagen gepleegd op 2 baanvakken van de Westduitse spoorwegen in Beieren. De schade bedraagt 50.000 mark. Persoonlijke ongelukken deden zich niet voor. Naar men aanneemt zijn de daders tegenstanders van kernenergie, met name gekeerd tegen de in aanbouw zijnde opwerkingsfabriek in Wachersdorf.

*****

KUWEIT — Het staatsveiligheids- gerechtshof van Kuweit heeft een Irakees ter dood veroordeeld die in mei van het vorig jaar het staatshoofd heeft willen vermoorden. De 33- jarige Alaa Mohammed Reda Al-Trash was de enige beklaagde op het proces tegen 5 Irakezen die het op sjeik Jaber Al-Ahmed Al-Sabah hadden voorzien. Vier stonden bij verstek terecht. Van hen kreeg een levenslang en werden de anderen vrijgesproken. De mislukte aanslag op de sjeik kostte vijf mensen het leven.

CONFERENTIE IN NATHAL DOET VOORSTELLEN

Proeftuin voor machtsdeling op nationaal niveau in Z-Afrika

Politieke machtsdeling tussen zwart en blank

JOHANNESBURG — Zwarte en blanke deelnemers aan een conferentie in Durban hebben vrijdag een constitutioneel plan gepresenteerd voor een politieke machtsdeling tussen zwart en blank in de Zuidafrikaanse provincie Natal. Als de plannen werkelijkheid worden krijgt Natal een volks- vertegenwoordiging op basis van algemeen kiesrecht en naar alle waarschijnlijkheid een zwarte premier. De ingewikkelde blauwdruk voor een multiraciaal bestuur voor Natal is na acht maanden van beraadslagingen achter gesloten deuren tussen vertegenwoordigers van een veertigtal groeperingen opgesteld. In Z-Afrika is de uitkomst met spanning tegemoet gezien, omdat Natal mogelijk zou kunnen dienen als proeftuin voor machtsdeling op nationaal niveau in Z-Afrika.

De regering in Pretoria, die tot dusver zwarten heeft geweerd uit het provinciaal en nationaal bestuur, heeft nog niet gereageerd op de voorstellen. Zonder instemming van Pretoria kan het plan voor machtsdeling in Natal niet worden uitgevoerd. De Zuidafrikaanse regering heeft wel belangstelling getoond voor de Indaba (het Zulu- woord voor vergadering) in Durban waar de plannen zijn opgesteld. Maar de voorstellen hebben niet **de steun van alle deelnemende groepen aan de Indaba.**

Volgens de voorstellen van de Indaba zal de provincie Natal worden samengevoegd met het in tientallen stukken versnipperde thuisland Kwazulu onder een gemeenschappelijke regering en een volksvertegenwoordiging die uit twee kamers bestaat. Een kamer van honderd leden zal worden gekozen op basis van algemeen kiesrecht en een kamer van vijftig leden zal de verschillende bevolkingsgroepen vertegenwoordigen. Het voorstel onderscheidt vijf groepen: Afrikanen (zwarten), Afrikaners (blanken van Nederlandse afkomst), Aziaten, blanken van Engelse afkomst en een vijfde groep voor die Zuidafrikanen die niet in een raciale groep ingedeeld willen worden. Er komt een kabinet van tien ministers en een premier, die naar alle waarschijnlijkheid zwart zal zijn.

In deze beoogde multiraciale proeftuin, die al de naam Kwanatal heeft gekregen, wonen 6,1 miljoen mensen: rond 4,8 miljoen Zulu's en enkele honderdduizenden andere zwarten, ruim een miljoen blanken, 700.000 Indiërs en een kleine 100.000 kleurlingen.

Desmond Clarence, een hoogleraar die als voorzitter van de Indaba optrad, zei op een persconferentie dat 24 van de 35 deelnemende groeperingen aan het overleg hun handtekening onder het plan hebben gezet. Onder hen is de initiatief- nemer tot dit project, Zulu- leider chief Gatsha Buthelezi. Maar andere groepen, waaronder vertegenwoordigers van de groeperingen die dichtbij Pretoria staan, hebben de voorstellen verworpen of hun besluit aangehouden omdat ze eerst hun achterban willen raadplegen.

Peter Gastrow, parlementslid van de liberale PFP (Progressieve Federale Partij), zei dat eerst de plaatselijke bevolking geraadpeegd zal worden alvorens het plan aan Pretoria wordt voorgelegd. Hij beschreef het plan als een compromis. Elke delegatie had wel bezwaren, maar nu gaat het erom een multiraciaal referendum te organiseren om de meningen in Natal te peilen, aldus Gastrow.

Het plan voorziet voorts in een gouverneur- generaal voor Natal, die door Pretoria zal worden benoemd.

In ieder geval zal het project voor Kwanatal op fel verzet stuiten van radicalere anti- apartheidsgroepen, die algemeen kiesrecht op nationaal niveau eisen. Het Verenigd Democratisch Front (UDF) heeft zich verre gehouden van de Indaba. Ook rechtse blanken zullen zich ongetwijfeld tegen het plan verzetten uit vrees dat Kwanatal uiteindelijk zal leiden tot een zwart meerderheidsbewind voor heel Z-Afrika.

De Indaba is in de Zuidafrikaanse pers wel beschreven als de "laatste kans" op een regeling van machtsdeling via onderhandelingen, al rust er bij voorbaat een zware hypotheek op dit experiment omdat het UDF en het African National Congres er tegen gekant zijn. Pretoria staat er weifelend tegenover.

Het Kwanatal project wordt in ieder geval de vuurproef voor Zulu- leider Buthelezi, die jaren geleden al een soortgelijk plan heeft gelanceerd. Buthlezi, voormalig lid van het ANC, heeft als leider van het thuisland Kwazulu zijn kaarten gezet op werken binnen "het systeem" en uitbannen van de apartheid via onderhandelingen met de blanke machthebbers. Het welslagen van dit experiment zou kunnen aantonen dat het nog niet te laat is om een bloedbad in Z-Afrika te voorkomen. Een mislukking zou het failliet van Buthelezi's strategie aantonen en hem verder buiten spel plaatsen.

Het Kwanatal- project is voorbereid door Buthelezi's Inkatha partij en de New Republican Party (NRP), een partij van rechtsgeorienteerde Engelstalige blanken die op nationaal niveau van weinig betekenis is, maar in Natal in de meerderheid is onder de blanken. Onder de overige deelnemers aan de Indaba waren de blanke liberale oppositie- partij PFP, de Nationale Volkspartij (NPP, een partij van Indiërs), de Arbeiderspartij (de grootste "kleurlingen"- partij), de Islamitische raad van Z-Afrika, verscheidene vakbonden en werkgevers- organisaties en provinciale belangen- groepen. De regerende Nasionale Party had waarnemers gestuurd. Experimenten met machtsdeling in Natal hebben voor de partij van Botha het voordeel dat ze de Nasionale Party niet veel stemmen van rechtse kiezers hoeven te kosten. Deze Afrikaner- partij heef toch weinig aanhang in het Engelstalige Natal.

Pretoria verscherpt noodtoestand

JOHANNESBURG — Pretoria heeft vrijdag de noodtoestand opnieuw verscherpt. Volgens een bepaling in de staatscourant zijn commissarissen van politie voortaan gerechtigd "elke bijeenkomst" te verbieden. Tot dusver was een gerechtelijk bevel nodig voor het verbieden van politieke bijeenkomsten binnenshuis. Bijeenkomsten in de open lucht zijn al jaren verboden.

Juristen zien de verscherping van de bepalingen van de noodtoestand als een aanwijzing dat de regering van plan is de noodtoestand, die op 12 juni werd afgekondigd, lange tijd te handhaven. Sindsdien zijn meer dan 20.000 mensen opgepakt en is onafhankelijke berichtgeving in de media over het optreden van leger en politie verboden. Het aantal gewelddadige incidenten is de laatste maanden sterk teruggelopen.

De emigratiecijfers over 1986 wijzen op grote onzekerheid onder de blanke bevolking over de toekomst. Voor het eerst is er sprake van een vertrekoverschot, zo blijkt uit cijfers van het Bureau van de Statistiek. In de eerste negen maanden van 1986 vertrokken 10.767 blanken uit Zuid-Afrika, terwijl zich slechts 5.335 immigranten meldden.

Bijna een kwart van de emigranten bestaat uit hooggekwalificeerde beroepsgroepen zoals artsen, ingenieurs en boekhouders. In de vorige jaren was er ondanks de uittocht van blanken nog sprake van een vestigingsoverschot.

AEROPUERTO REINA BEATRIX — Duizenden mensen waren gisteravond voor en op de Arubaanse luchthaven bijeen om getuige te zijn van de aankomst van het stoffelijk overschot van de in Nederland overleden MEP-leider Betico Croes. Tijdens een korte plechtigheid werd de Arubaanse vlag (zie foto) — een van zijn vele initiatieven — op de kist gelegd, waarna het stoffelijk overschot naar het mortuarium van het Dr. Horacio Oduber hospitaal werd overgebracht.

Geen slachtoffers

Surinaams legerkonvooi loopt in hinderlaag

PARAMARIBO — Surinaamse guerrilla- strijders hebben donderdag een konvooi van het nationale leger van Suriname in een hinderlaag laten lopen. Dat gebeurde 70 kilometer ten zuiden van de hoofdstad Paramaribo, zo meldde vrijdag het officiële Surinaamse nieuwsagentschap SNA.

De rebellen vielen het konvooi aan bij Marechakondre, dat is gelegen aan de weg naar de belangrijke electriciteits- centrale van Afobaka die Paramaribo van stroom voorziet. Bij de aanval vielen geen slachtoffers, aldus SNA. De autoriteiten hebben de bevolking aangeraden na 18.00 uur geen gebruik meer te maken van de weg.

SNA gaf voorts enige bijzonderheden over de branden die zijn uitgebroken in Albina in O-Suriname. Volgens het nieuwsagentschap had het Jungle Commando van rebellenleider Ronnie Brunswijk bezit genomen van verscheidene gebouwen in de stad van waaruit men het vuur opende op eenheden van het nationale leger. Door de daaropvolgende vuurgevechten brak er in negen gebouwen brand uit. De bevolking van de stad was al eerder geevacueerd.

ÑAPA

In verband met de voorbereidingen met betrekking tot de traditie- getrouw in de maand december uit te brengen Amigoe-Kerstkrant, zal de wekelijkse weekend- bijlage enkele weken met reces gaan. Vandaag verschijnt dan ook de laatste Ñapa van dit jaar. De eerstvolgende Ñapa kunnen de Amigoe- lezers in januari weer verwachten.

Antilliaanse ministers naar begrafenis Croes

WILLEMSTAD — Nagenoeg de voltallige Antilliaanse Ministerraad zal morgen in Oranjestad de teraarde bestelling van de deze week in Utrecht overleden MEP- leider Betico Croes bijwonen. Slechts minister Jopie Abraham maakt van de regeringsdelegatie geen deel uit. Deze zal wel naar Aruba reizen, maar zal de begrafenisplechtigheden bijwonen als leider van de Bonaireaanse delegatie.

De Antilliaanse delegatie staat onder leiding van minister-president Don Martina, die bij het bezoek aan Aruba vergezeld zal zijn van zijn echtgenote. Ook minister van Volks- gezondheid Frank Rozendal en minister van Onderwijs en Cultuur drs Linda Badejo- Richardson zullen in gezelschap van hun respectieve echtgenoten naar Aruba reizen. Voorts bevinden zich in de ministeriële delegatie minister van onder andere Binnenlandse Zaken Winston Lourens, minister van Financiën Leslie Navarro, minister van Handel, Industrie en Werk- gelegenheid drs Marco de Castro en minister van onder andere Justitie Leo Chance. Ook secretaris van de Raad van Ministers, mr Richard Lopez Ramirez, maakt deel uit van de Antilliaanse delegatie.

Meer protesten tegen de prijsverhogingen

BRASILIA — Duizenden betogers die in de Braziliaanse hoofdstad Brasilia protesteerden tegen recente prijsverhogingen hebben donderdag politie- voertuigen en een supermarkt in brand gestoken. De politie en troepen van het leger vuurden traangas af en gebruikten de wapenstok om de demonstranten te verspreiden.

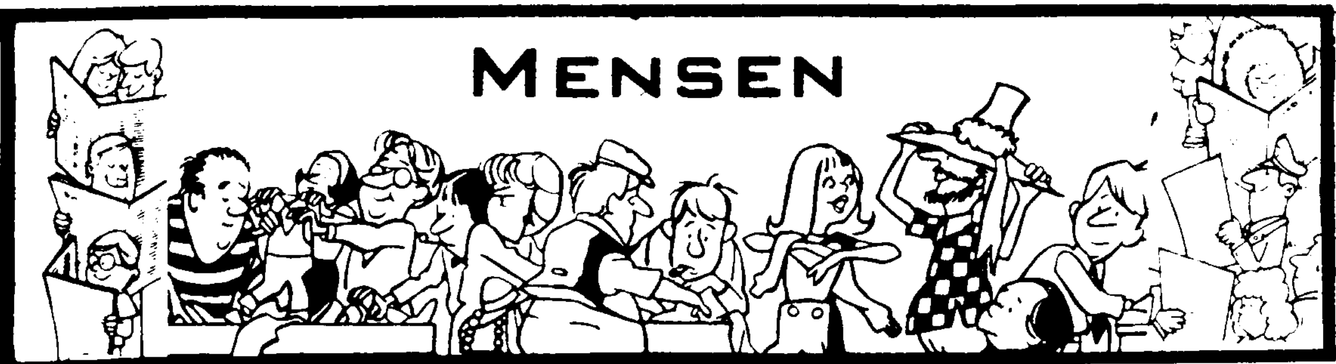
De woede van de betogers richtte zich tegen politie- voertuigen nadat ze een busstation in het centrum van Brasilia bestormden. Drie legerbussen en 14 politiewagens gingen in vlammen op. Zeker 76 mensen, onder wie zes politie- officieren, liepen verwondingen op bij de botsingen rond de protesten tegen de door de Braziliaanse regering afgekondigde prijsverhogingen. Volgens voorlopige berichten werden ruim 100 mensen, onder wie verscheidene verslaggevers, gearresteerd. De politie weigerde het aantal arrestaties te bevestigen.

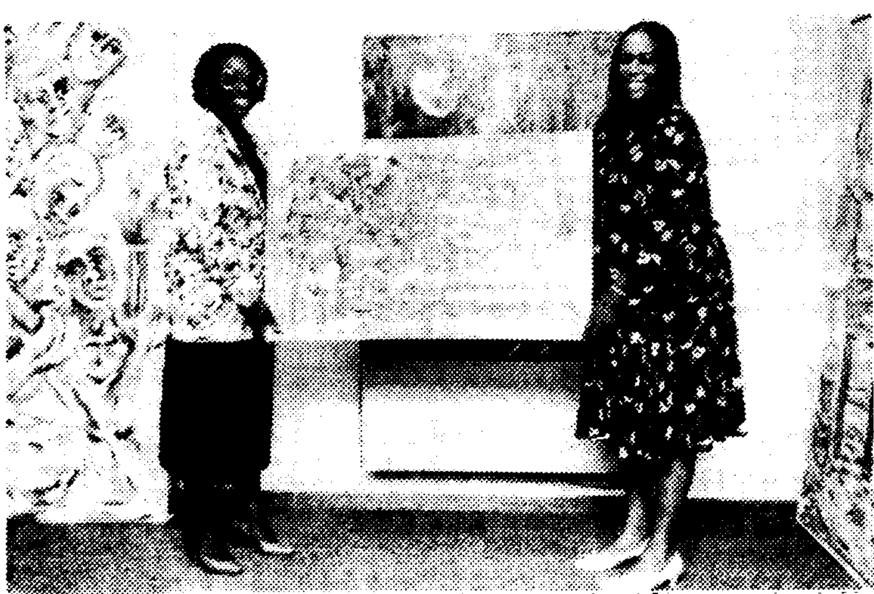
Aan het einde van de middag maakten de demonstranten amok in verscheidene zakenwijken in Brasilia, waar ruiten van winkels en banken het moesten ontgelden. Zeker 500 soldaten omsingelden het paleis van de Braziliaanse president, Jose Sarney. De onlusten waren de ernstigste sinds Sarney in 1985 aan de macht kwam na 21 jaar militair bewind.

De prijsverhogingen werden aangekondigd minder dan een week nadat Sarney's Braziliaanse democratische beweging (PMDB) met grote meerderheid de nationale verkiezingen voor het congres en de gouverneurs won. In het kader van een anti- inflatiebeleid krijgen de werknemers daarvoor geen compensatie- loonsverhoging.

VERENIGDE NATIES — De Veiligheidsraad heeft vrijdag met algemene stemmen het wapenembargo van de VN tegen ZA verscherpt. Het verbod op levering geldt nu ook onderdelen.

MENSEN

Minister van Onderwijs en Cultuur drs Linda Badejo- Richardson bezocht onlangs een tentoonstelling van werken van kunstenares JEAN GIRIGORIE. Die bood de bewindsvrouwe bij deze gelegenheid een van haar schilderijen aan.

* * * * *

MARY HEMINGWAY, de vierde en laatste vrouw van de Amerikaanse schrijver Ernest Hemingway, overleed deze week op 78- jarige leeftijd in New York. Mary Hemingway was journaliste en werkte voor het Time- en Life- concern als oorlogs- correspondente toen zij de auteur in 1944 in Parijs ontmoette. Twee jaar later trouwde ze met hem en het paar bleef, ondanks talrijke stormachtige perioden, bijeen tot de auteur zich in juli 1961 van het leven beroofde. In 1976 verscheen van haar hand de autobiografie "How it was", waarin zij de hoogte- en dieptepunten van haar huwelijk met Ernest Hemingway beschrijft.

* * * * *

De bekende cimbalist LAJOS HORVATH overleed woensdag op 80- jarige leeftijd in zijn woonplaats Hilversum. De uit Hongarije afkomstige Horvath, woonde al sinds 1929 in Nederland, waar hij zich na een Europese toernee vestigde. Horvath vormde samen met zijn zoons een orkest en trad ook regelmatig op met de orkesten van onder andere Bandi Balogh, Nador Bela en Klaas van Beek. Hij was in Nederland regelmatig met zijn zigeuner- muziek op radio en televisie te horen en te zien.

* * * * *

PRINS ANDREW van Engeland kon gisteren zijn vrouw Sarah de "wings" van een gebrevetteerd vliegenierster opspelden, nadat zij in oktober met het nemen van vlieglessen was begonnen. De hertogin van York had namelijk Andrew voor hun huwelijk gezegd bij zijn carriere betrokken te willen zijn en daarom vlieglessen te zullen nemen. De hertog van York, die helicopter- piloot bij de marineluchtmacht is, bood zijn vrouw de "wings" aan op een plechtigheid in het gebouw van de Royal Aeronautical Society in Londen.

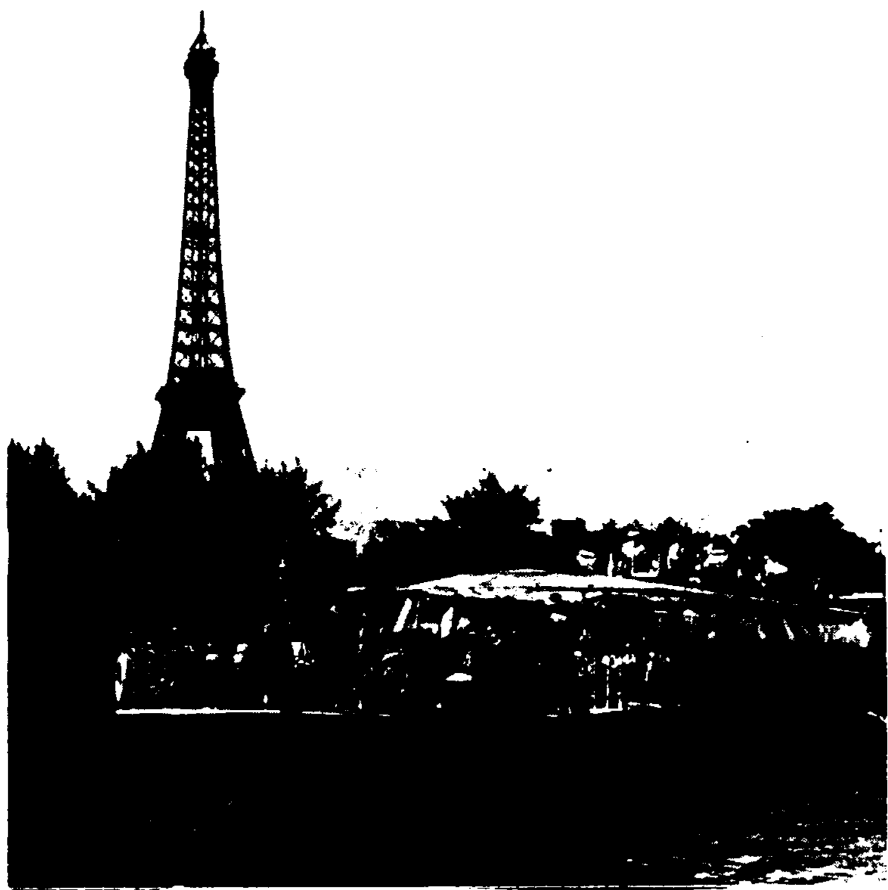
* * * * *

President van het Gerechts- hof in Leeuwarden mr Van der Minne zal in de juridische annalen in ieder geval nooit een plaatsje kunnen krijgen wegens hoogdravend TAAL- GEBRUIK. Zeker niet nu hij zich bepaald populair uitdrukte tegenover een advocaat, toen deze de directeur van een psychiatrische observatie- kliniek als getuige hoorde en dat verhoor de rechter kennelijk weinig kon boeien. "Ik vind het wel erg zeurderig, het is gezeik. U moet niet op iedere slak zout leggen. Het zijn zeurvragen", is hetgeen de advocaat van de rechter te horen kreeg in de zaak tegen een 25- jarige man die van mishandeling en poging tot moord verdacht wordt en daarvoor in april door de rechtbank tot zeven maanden gevangenisstraf veroordeeld werd. Erg waarderen kon de advocaat de rechterlijke opmerkingen niet en hij deed na een schorsing dan ook een verzoek tot wraking van de president. Dat betekent dat hij hem ongeschikt acht om over de zaak te oordelen. Als de wraking gegrond wordt geacht, zal het Gerechtshof op 5 december met een andere president bij elkaar komen.

De Rotterdamse diergaarde Blijdorp heeft een gedraags- biologe ingeschakeld om er achter te komen waarom haar twee vrouwelijke IJSBEREN hun pas geworpen babies niet de kans geven tot volle wasdom te komen. Beide dames zijn gezond, hebben een goede eetlust en zijn ook tegenover de Rotterdamse ijsbeer- man nooit verlegen. Desondanks vragen de beide berinnen tot nu toe alle geboren ijsbeertjes zonder pardon op. Door de activiteiten van het tweetal met geavanceerde video- apparatuur te volgen, hoopt de gedrags- biologe achter de oorzaak te komen van dit onnatuurlijke gedrag. Het vermoeden bestaat dat de ijsberinnen in hun kraamkamers door teveel plotselinge geluiden in de war raken en zich daarom overgeven aan het opeten van hun jongen. Blijdorp wil daarover zekerheid, opdat afdoende maatregelen kunnen worden getroffen.

* * * * *

De in 1889 door de Franse ingenieur Alexandre Gustave Eiffel ter gelegenheid van de wereldtentoonstelling dat jaar in Parijs gebouwde EIFFELTOREN, is in 1989 honderd jaar oud en om dit feit luister bij te zetten, hebben de organisatoren van de festiviteiten uit diverse plannen gekozen voor een evenement in de ruimte, een reusachtig licht uitstralende ring, die vanaf iedere plek op aarde met het blote oog zichtbaar zal zijn. Het plan zal met behulp van een Arianeraket tot uitvoer worden gebracht. De raket zal een 500 kilo wegend pakket in een 800 kilometer hoge omloopbaan buiten de dampkring loslaten. Daar zal het pakket zichzelf opblazen tot een gordel met 100 reflectors, die onderling verbonden zijn door dunne plastic buizen met een lengte van elk 240 meter. De ring zal dan een omtrek van 24 kilometer hebben en voor de toeschouwer de indruk wekken groter te zijn dan de maan. Doordat de reflectors het licht van de zon weerkaatsen is de ring, die iedere 90 minuten een baan om de aarde maakt, het duidelijkst te zien wanneer het donker is. Vanaf een vaste plaats is hij tien minuten lang waarneembaar. Het project, waarvan de bouwkosten worden geschat op ruim 2 miljoen Antilliaanse guldens, is ontworpen door een groep Franse architecten onder leiding van Pierre Pommereau, een staffunctionaris van het Franse centrum voor wetenschappelijk onderzoek. Zij verwachten dat de ring van licht twee jaar om de aarde blijft cirkelen en daarna in de dampkring terechtkomt en verbrandt.

De Britse politie heeft deze week bij razzia's op een 80- tal winkels- en toeleverings- bedrijven in 36 gemeenten, tonnen aan PORNOGRAFISCH MATERIAAL in beslag genomen. In een depot in Londen werden bladen en cassettes ter waarde van anderhalf miljoen Pond Sterling geconfisqueerd en op vier vrachtwagens weggebracht. Vorige week bepaalde een rechtbank dat de tijdschriften die bij een vorige grote beurt in beslag genomen waren, niet in strijd waren met de wet en dus moesten worden terug gegeven. De politie kan niet tot aanhouding overgaan zolang de justitie niet heeft vastgesteld dat het in beslag genomen materiaal obsceen van aard is.

CURACAO AGENDA

WEEKEINDEDIENST EILANDSGENEESKUNDIGEN
STADS- EN 2DE DISTRICT OOST
29 november 1986 vanaf 08.00 uur t/m 30 november 1986 om 07.00 uur.
Dokter Rauchbaar, Spreekkamer: Landhuis Rust en Vrede, Sta. Rosaweg 34, tel.: 76199; spreekuren 11.00-12.00 / 17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 76199 b.g.g. 625822/625614.
30 november 1986 vanaf 07.00 uur t/m 1 december 1986 om 07.00 uur
Dokter Olie, Spreekkamer: Montaña Rey, tel.: 674821;spreekuren: 11.00-12.00 uur/ 17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 613121 b.g.g. 625822/625614.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy, mevr. Nassy-Tseng, Lutchman, Tseng, Rauchbaar, Braakman, Doran en mevr. Guerrero-Bakmeyer)

STADS- EN 2DE DISTRICT WEST
28 november 1986 vanaf 17.00 uur t/m 1 december 1986 om 07.00 uur
Dokter Rosales-Concession, Spreekkamer: Brievengat, tel.: 77244; spreekuren 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 75611 b.g.g. 625822/625614.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart, Roose, mevr. Braakman-Bonder, Whiteman, mevr. Goilo, mevr. Soliana-Tjin, mevr. Croes, Heerenveen, Nivillac, King, mevr. Rosales-Concession en mevr. Pablo)

DERDE DISTRICT BANDA ABAO
28 november 1986 vanaf 17.00 uur t/m 1 december 1986 om 07.00 uur.
Dokter Botero Duque, Spreekkamer: Soto, tel.: 641690 / 641790; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 641790 b.g.g. 625822/645614.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Tweed, Vonhögen, Schellens, Botero Duque en Spong).

* * * * *

NACHTDIENST ARTSEN: Patiënten van de artsen van Bandabao (3e distrikt) kunnen in spoedgevallen telefoon 641658 bellen en dan het antwoordapparaat afluisteren.
De patiënten van de andere medische distrikten kunnen voor spoedgevallen de artsenpraktijk van hun eigen huisarts bellen; het antwoordapparaat zal dan mededelen wie de dienstdoende arts is.

* * * * *

WIT GELE KRUIS (wijkverpleging): Kantoor Santa Maria 17, tel.: 82947; geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-16.00 uur; zaterdag de gehele dag gesloten; de wacht heeft zuster Bernadina, tel.: 85853, pageboy 027-360.

* * * * *

DIERENARTS: Veterinaire Dienst, Parera, tel.: 614000.

DIERENASIEL: dagelijks geopend van 08.00-12.00 / 14.00-18.00 uur; op zaterdag van 08.00-13.00 / 14.00-18.00 uur, tel.: 54300.

* * * * *

KLEUTERBUREAU: 14.00-16.00 uur alleen volgens afspraak.

ZUIGELINGENBUREAU: maandagmiddag van 12.30-15.30 uur; donderdagmiddag van 07.15-10.30 uur; alleen volgens afspraak.

GEZINSVERZORGING (Kwido pa Famia): geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-12.30/13.30-17.00 uur, kantoor Sta. Maria 17, tel.: 80222.

* * * * *

BOTICA BANDABAO: dagelijks geopend van 08.00-19.00 uur.
BOTICA'S (weekeindedienst)
zaterdag
Otrobanda: Paradeis, tel.: 89676.
Punda: Sta. Rosa, tel.: 77679.
zondag
Otrobanda: Curaçao, tel.: 623575.
Punda: Brievengat, tel.: 79098.

* * * * *

VERLOF BEGRAFENIS
29 november: E.F. de Camps, Mahumaweg 35.
30 november: R.J.Grüning, Patrijsweg 9.

* * * * *

DIVERSEN
ANTILLIAANSE GNOSTISCHE BEWEGING
Brievengat: iedere woensdag- en zondagavond om 19.30 uur te Jirajaraweg 8, Centrum Devi Kundalini.
iedere woensdag- en vrijdagavond om 19.30 uur te **Openbare Basisschool Brievengat.**
Bandabao: iedere donderdagavond om 19.30 uur gebouw Credit Union San Pedro.
Kanga: iedere woensdag- en zaterdagavond om 19.30 uur te Centrum Abraxac, achter Kooyman.

MANGASINA DI ARTE: 20.30 uur vioolconcert met piano- begeleiding - Landhuis Brakkeput Mei-Mei (met de bekende violist Eric Gorsira en de pianiste Antoinette Wiemker. Daarna zal er een kaas- en wijnbuffet zijn op de patio).

CCC: 20.30 uur presentatie Orangemelted (dansgroep o.l.v. Gabri Christa) met optreden van Grupo Issoco - Centro Pro Arte.

ZONDAG
DIVERSEN
POMPSTATIONS (openingstijden van 08.00-15.30 uur):
Frederik - Saliña, Maduro - Biesheuvel, Libier - Cas Chiquito, Isa - Plantersrust, Scheidelaar - Mundo Nobo, Vanddis NV - Marie Pampun, De Haseth - Parera, Nieuw - Sto. Domingoweg, Perry - Grand Central, Schotborgh - Cas Cora.

KIWANISCLUB PISCADERA: 10.00-16.00 uur bazaar in Casa Manita, Grenediersweg (zijweg Gosieweg).

STA. FAMIAKERK: 19.00 uur overhandiging pauselijke onderscheiding aan de heer Lo-Fo-Wong.

MODESHOW: 20.30 uur «Les nuits Tropicales» - Curaçao Caribbean Hotel.

KOOPERATIVA EMPLEADONAN PETROLERO (KEP): 09.30 uur algemene ledenvergadering - Blindencentrum, Corrieweg.

FUNDASHON PA PROMOVE POTRETAMENTU DI ANTIYANONAN DI RENOMBRE: 16.15 uur onthulling borstbeeld Edgar Palm - Centro Pro Arte.

TOTOLICA: 11.00-16.00 uur modeshow - Landhuis Habaai (optreden van Los Explosivos, Mariachi del Rio en duo Gleva).

DOVENSCHOOL (t.g.v. 20-jarig bestaan): 11.00-17.00 uur fancy fair - Dovenschool, Wageningenstraat.

KRESH DEDE PIKIÑA: 10.00-12.00 uur oudermorgen - Crèche- gebouw, Seroe Fortuna.

FESTIVAL BOS DI SKOLNAN BASIKO: 15.00-19.00 uur in Sentro Deportivo Kòrsou.

ARAWAKS CLAY PRODCUTS: 09.00-18.00 uur «open house» - Industriepark Brievengat.

BAN TOPA: 10.00-18.00 uur georganiseerd door Kamer van Vakbonden, met verschillende stands - parkeerplaats SSK.

* * * * *

MAANDAG
DIVERSEN
TOERISTENSCHIP: 10.00-20.00 uur «Carla C» - vert. SELMA.

AYUDO SOSIAL KORSOU: 09.00-12.00 14.00-17.00 uur gelegenheid om spullen te leveren voor de te houden «Thrift Sale» 2 december.

* * * * *

KERKDIENSTEN
PIETERMAAI (kathedraal): zat.: 19.00 uur zon.: 06.00, 09.00 en 19.00 uur.
STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altagracia) zat.: 07.00 en 19.00 uur; zon.: 08.00, 10.00 (charismatica) en 18.00 uur.
JANWE (H. Hart van Jesus): zat.: 19.00 uur zon.: 08.30, 12.00 en 19.00 uur (Ned.).
KORAAL SPECHT (Goede Herder): zat.: 18.30 uur; zon.: 06.00, 11.00 en 18.00 uur
MONTAÑA (H. Dominicus): zon.: 05.15 08.30 en 19.00 uur.
SERU GRANDI (Fuik): zon.: 17.00 uur.
SANTA ROSA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.30 09.00 en 18.30 uur.
ZUID BONAM (H. Judas Thadeus): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.30 en 17.30 uur.
BRIEVENGAT: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 en 18.00 uur.
GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw van Berg Carmel): zat.; 19.30 uur; zon.: 09.00 (Ned.) en 18.00 uur.
SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima): zat.: 18.00 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.
BUENA VISTA (Birgen Milagrosa): zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 en 19.00 uur.
STA. MARIA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.00 09.00 en 18.30 uur.
JANDORET (O.L. Vrouw van Goede Raad) zon.: 10.00 en 19.00 uur.
HULPKERK BOCA SAMI: zat.: 18.00 uur zon.: 08.00 uur.
BARBER (H. Joseph): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 09.00 uur.
TERA KORA: zon.: 18.00 uur.
SOTO: zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 uur.
SAN WILLIBRORDO: zat.: 19.00 uur; zon.: 17.00 uur.
WESTPUNT: (H. Petrus): zat.: 19.00 uur zon.: 08.30 uur.
HULPKERK LAGOEN (H. Johannes): zon.: 10.00 uur.
WISHI (H. Teresita): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 18.00 uur.
CHARO (O.L. Vrouw van Coromoto): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00, 17.00 (Spaans) en 19.00 uur.
KLOOSTER ALVERNA (Gouv. van Lansbergeweg): zon.: 10.00 uur hoogmis (Ned.); 16.00 uur (Papiamentu).
OTROBANDA
(Santa Ana): zat.: 19.30 uur; zon.: 08.00 en 19.00 uur
(Santa Famia): zon.: 06.00, 09.00, 11.00 (Engels) en 19.00 uur.

* * * * *

GEREFORMEERDE KERK
(Arowakenweg 28)
09.00 uur ds J.Glas.
17.00 uur ds O.W.Bouwsma.
(Tebenkweg 7, Montaña)
08.30 uur ds J.J.Schreuder.
(Cubaweg 100)
09.30 uur ds O.W.Bouwsma.

* * * * *

EVANGELISCHE BROEDERGEMEENTE
MORAVIAN CHURCH
(Goeroeboeroeweg, Mundo Nobo)
zaterdagavond 19.00 uur zangdienst.
(Emmy Berthold Kleuterschool, Suffisant)
19.30 uur adventsviering.

* * * * *

BIOSCOPEN
GOLDEN DRIVE-IN
zaterdag
21.00 uur *Invasion USA* (14 jr.); 24.00 uur *Los vicios secretos de Eva* (18 jr.).
zondag
21.00 uur *Invasion USA* (14 jr.).

* * * * *

TELECURAÇAO
ZATERDAG: 17.30 Telefiesta; 18.30 Studiosport; 19.30 Panoramiek; 20.00 Notisiero Tele-8; 20.30 RVD programma: «Wachtgeld- regeling, (4e deel); 20.55 Carrousel; 21.30 TeleCuraçao special: «Documentaire over Curaçao»; 22.00 Kombinashon; 22.15 Show varia; 23.30 Sluiting.

ZONDAG: 16.45 Kombinashon; 17.00 Sala di konsierto; 18.00 Telepatria; 19.00 TeleCuraçao special: «Sentimental journey»; 20.00 Notisiero Tele-8; 20.30 Oh Madeleine; 21.00 Dynasty; 22.00 Moda ku Mylene; 22.30 Triangulo: «Orangemelted»; 23.00 Sluiting.
(wijzigingen voorbehouden)

* * * * *

Amigoe
UITGEVERIJ AMIGOE NV
Scherpenheuvel z/n of P.O.B. 577
Curaçao N.A.
Giro 440.000
Bankrek. nr.: 11-07-313
Algemene Bank nv
Bankrek. nr.: 874.825.10
Maduro & Curiels Bank nv

CURAÇAO
Centrale (alle afdelingen)
672000
Directie:
I.M.Ph. de Maayer-Hollander.
Antillean News Holding NV.
Hoofdredactie:
Laureen Ravelli-Schenk (adj.)
Overige leden Redactie:
Toon van Dongen, Hanneke van Kouwen, Paul de Windt, Monique van Meerwijk, Sheila Rhodes (secretaresse), Chris van Grol (sportmedewerker), Solange Isselt (opmaak) en Ken Wong (fotograaf).

ADVERTENTIE-AFDELING
Acquisitie:
Viola Bernardus en Janny Naaldijk.
Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van 07.30-16.00 uur; zaterdag 07.30-10.00 uur.

Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór vier uur binnen zijn of op dezelfde dag vóór elf uur.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 07.30-16.00 uur worden opgegeven, behalve op zaterdag.
Alleen zoekertjes die op maandag en donderdag vóór twaalf uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE ARUBA
Nassaustraat 110.
Tel.: 24333 (drie lijnen).
Directeur-Hoofdredacteur:
Jos van der Schoot.
Redactie: Ramiro Tromp, Ludwina Perez, Djisbie Franken (fotograaf).
Advertentie-afdeling: Jos van der Schoot en Etleen Landsmark.

BONAIRE
Correspondent:
Hubert Linkels, Kaya Gobernador N. Debrot 154, tel.: 8627.

SINT MAARTEN
Correspondent:
Gerard Van Veen, Postbox 118, tel.: 24427.
Abonnement en advertenties:
Popular Agencies,
SMTC Building, Illidge Road 38,
Tel.: 22737.
Losse nummers: Papergarden, Food Centre, Shipwrecks Stores in: Frontstreet (opposite Holland House), Great Bay Hotel, Little Bay Hotel, Mullet Bay Hotel, Papertrip Julianaluchthaven en Boekhandel Van Dorp/Eddine.

SABA:
Correspondente:
Ruth Hassell, tel.: 2299.

ST. EUSTATIUS:
Vertegenwoordigster/Correspondente:
mevrouw Peggy van de Horde, Whitewallweg 1.

DEN HAAG:
CORRESPONDENT:
Frans Kok (tel.: 070-614911).

HILVERSUM
CORRESPONDENTEN
B. Jos de Roo en Victor Hafkamp: Radio Nederland Wereldomroep (tel.: 035-16151, toestel 319).

UTRECHT:
Frans Croes (fotograaf).

MIAMI:
medewerker: David Serphos, 1420 Southeast Bayshore Drive 306, Miami Florida 33131 (tel.: 3055798622).

Persagentschappen: ANP en AP.
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, De Haagsche Courant, De Brabantse Pers.

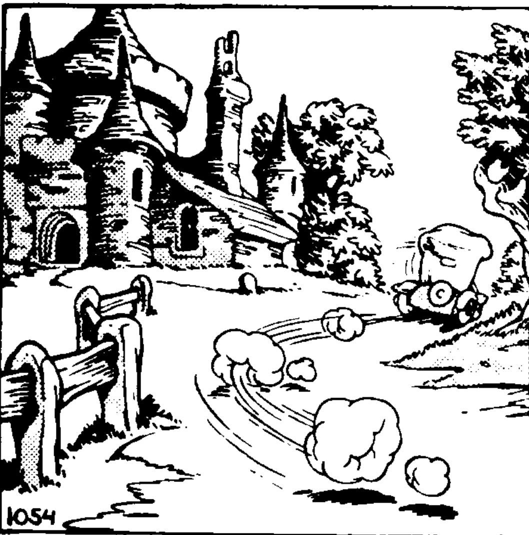
DRUKKERIJ: Rotaprint NV
DISTRIBUTIE (abonnementen):
Curaçao: Districo NV, tel.: 70503, 70504 en 70304.
Voor klachten gelieve deze nummers op te bellen. Het abonnementsgeld kan ook betaald worden via Giro rek. nr.: 208.000, Maduro's Bank rek. nr.: 286.330.08 en ABN rek. nr.: 11.15.626.
Aruba: Nassaustraat 110, tel.: 24333.
Bonaire (abonnementen en incasso): mv. A. Wong-Loi-Sing, Noord Saliña.

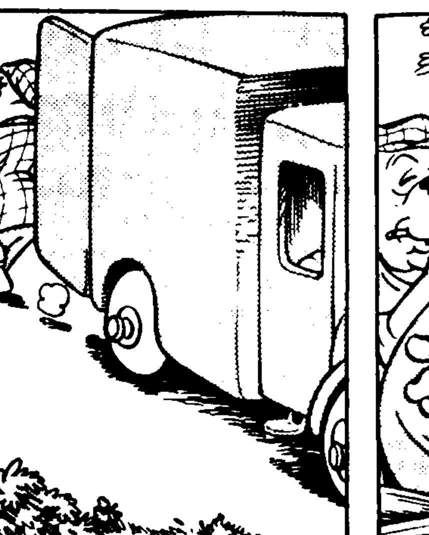
Losse nummers 50 cent:
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen veertien gulden per maand.

Buiten Antillen (Nederland):
NA*f*.80,15 per maand (luchtpost) of NA*f*.24,- per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen.

Heer Bommel en de Volvetters

door Marten Toonder

1054 — Tom Poes reed in de Oude Schicht naar huis en dacht intussen na over de toestand.

"Het is nu wel leuk, dat ik heer Ollie's auto heb gekregen", dacht hij, 'maar het zou toch prettiger zijn wanneer hij weer gewoon was. Dat ziek-zijn is maar onzin, geloof ik. Hij is zo sterk als een beer en hij is pas zo raar gaan doen, toen iedereen vond, dat hij te dik was. Het is allemaal de schuld van die Slinkpillen en het volvettersspook en het wordt langzamerhand tijd, dat er een einde aan komt. Vooral nu de burgemeester ontvoerd is..."

Op dat moment moest hij plotseling remmen, want een grote vrachtauto stond dwars over de weg. Tom Poes merkte dat hij voor het kasteeltje van de markies De Cantecler van Barneveldt stond.

Een paar potige lieden waren doende zware kisten naar binnen te sjouwen en Tom Poes, nieuwsgierig als altijd, leunde naar buiten om te kijken wat er aan de hand was.

"Is de markies aan het verhuizen?" vroeg hij.

"Wel nee!" zei een van de sjouwerlieden. "Hij is bang voor zijn lijn! Hij is bang, dat het volvettersspook hem zal grijpen, voelt u wel? En nu heeft hij Slinkers besteld. U weet wel, van: Wil u slinken? Gebruik dan Slinkers!"

"Hm, zo, dat is interessant!" zei Tom Poes. "Maar zijn die Slinkers dan zo groot, dat ze in kisten verpakt zijn?"

"Nee, nee!" zei de vrachtdrager grinnekend. "Het zijn duizend flesjes inééns, voelt u wel? De markies wil aan de veilige kant zijn!"

HENRY ® **By Dick Hodgins**

BABY ON BOARD
Municipal ZOO
BABY ON BOARD

BONER'S ARK ® **By Addison & Frank Johnson**

STOP ASKING SUCH STUPID QUESTIONS, DUM-DUM!
OF COURSE WE'RE PLAYING "WINTER RULES"

BEETLE BAILEY ® **By Mort Walker**

SARGE! BEETLE FELL OFF THE CLIFF!
GOOD GOLLY!
HURRY! GET A ROPE, ZERO!
HANG ON, BEETLE! HELP IS ON THE WAY!
Z

REDEYE ® **By Gordon Bess**

POKEY! SOMEONE CLEANED OUT THE COOKIE JAR!
...AND I THINK YOU KNOW WHO IT WAS
DON'T WORRY, I WON'T TELL
PROMISE?

VBC: GEEN ENERGIE VERSPILLEN OM ONAFWENDBARE UIT TE STELLEN

Kosten verlagen door reorganisatie en zonder ontslagen

Overheidsbonden eensgezind in afwijzing rapport Berenschot

WILLEMSTAD — De overheidsvakbonden ABVO, BTG en Sitek wijzen het rapport Berenschot in zijn geheel af, en aanvaarden geen kostenverlagende maatregelen als die gepaard gaan met ontslagen. Hoewel de bonden vanmorgen in de slotvergadering met de regering over de specifieke maatregelen ieder hun eigen standpunt ten aanzien van de betrokken leden hebben gegeven, is dat de algemene conclusie. Namens de werkgevers laat de VBC in haar laatste "Newsletter" weten dat men moet ophouden energie te besteden bij pogingen om onafwendbare sanerings- maatregelen verder uit te stellen, en gezamenlijk werken aan het binnen korte tijd scheppen van meer realistische arbeidsplaatsen.

Vanmorgen om tien uur begon de laatste vergadering over het rapport Berenschot, waarin de regering het definitieve standpunt van de overheidsbonden wil vernemen ten einde volgende week te beslissen over de specifieke sanerings- maatregelen die per 1 januari moeten ingaan. De overheidsbonden ABVO, BTG en Sitek hebben gistermiddag in overleg besloten dat elke vakbond haar eigen standpunten naar voren zal brengen ten aanzien van de specifieke maatregelen die hun leden treffen. Over het algemeen wijst men echter het rapport af, en is men niet bereid ontslagen te aanvaarden om de hoge kosten die het gevolg zijn van het wanbeleid van opeenvolgende regeringen te drukken, zo stelden de vakbondsleiders vanmorgen vlak voor het begin van de vergadering.

De BTG heeft het rapport gistermiddag tijdens een algemeen ledenvergadering afgewezen, omdat er reeds een werkloosheids- percentage is van 35 procent, en meer werklozen slechts tot meer sociale onrust zullen leiden. Volgens voorzitter Nildo Concencion begrijpt de vakbond net als iedereen dat de overheids- kosten verlaagd moeten worden omdat de regering geld over de balk gesmeten heeft, maar mag dit niet ten koste van de werknemers gaan. "Er zijn vele andere manieren om de kosten te verlagen, en wij aanvaarden absoluut geen ontslagen", aldus de vakbondsleider.

Hij zei dat de vakbond wel wil meewerken aan de reorganisatie van het apparaat om tot een groter rendement van de bestaande werknemers te komen, maar dat de maatregelen in het rapport Berenschot volledig indruisen tegen diverse regeer- accoorden waarin het behoud en scheppen van werkgelegenheid als prioriteit werden genoemd. De regering kiest met massa- ontslagen volgens de vakbond voor de weg van de minste weerstand, en vertoont daarmee een gebrek aan visie, beleid en concrete plannen voor een integrale ontwikkeling. Ook wil de BTG nu eens duidelijkheid over het standpunt van de regering ten aanzien van het rapport Berenschot.

De vakbond zet in een schrijven ook haar standpunt ten aanzien van specifieke overheidsdiensten waar leden werken. Zo moet het bestaande plan voor de reorganisatie van de DWD worden uitgevoerd met daadwerkelijke participatie van de vakbond, en kan er van een volledige integratie in Kodela geen sprake zijn omdat DWD een aparte dienst moet blijven. Een reeds in 1983 begonnen, maar door de betrokken gedeputeerde stopgezette, reorganisatie van Semako moet worden hervat. De BTG weet zeker dat Semako veel werkzaamheden die de overheid nu ten onrechte aan aannemers geeft kan uitvoeren. De vakbond beseft dat een algehele reorganisatie van de dienst Onderwijs en Cultuur en de GGD moet plaatsvinden, op voorwaarde dat de vakbond daadwerkelijke participatie krijgt.

Ten aanzien van de werksters in dienst van de overheid wijst de vakbond erop dat de regering zelf een groot aantal in dienst genomen heeft gedurende de laatste jaren, en dat men zelfs tijdelijke vervangers voor afwezige werksters later in vaste dienst nam. Het zou onrechtvaardig en onmenselijk zijn nu een groot deel van deze werksters naar huis te sturen, zo meent de vakbond, die op basis van een open en serieus overleg tot oplossingen wil komen voor dit gecompliceerd probleem, rekening houdend met de grote sociale problemen die het ontslag voor de werksters en hun gezinnen zullen veroorzaken. Over de Selikor wil de vakbond apart praten, omdat de dienst een bijzonder geval is waarvoor aparte plannen bestaan.

Tenslotte brengt de vakbond naar voren dat het voorgenomen ontslag van een groot aantal werknemers hun recht op sociale zekerheid zal ontnemen. De vakbond is ervan overtuigd dat de problemen opgelost kunnen worden als men samen met de vakbonden de betrokken diensten reorganiseert. Men hoopt dat de regering gehoor zal geven aan deze oproep, en is bereid mondelinge toelichting te geven op de standpunten inzake het rapport Berenschot.

De voorzitter van de vakbond van leerkrachten Sitek, Errol Cova, verklaarde vanmorgen het rapport in zijn geheel af te wijzen. Het hoofdstuk over onderwijs is niet eens als discussiestuk aanvaardbaar, omdat het slechts enkele cijfers zijn die iemand zonder enig verstand van onderwijs op papier heeft gezet, zo zei hij. De vakbond eist los van bezuinigingen al jaren een herstructurering van het onderwijs, om het effectiever te maken en het niveau te verbeteren. Men name wijzigingen in de beheersstructuur en totale herstructurering zijn hiervoor voorwaarden, aldus de Sitek die zich hierbij gesterkt voelt door een rapport van Unesco waarin soortgelijke conclusies staan. De bezuinigingen die Berenschot voorstelt in het onderwijs zouden volgens Cova catastrofaal zijn.

De vakbond meent dat het onderwijs- niveau niet verder achteruit mag gaan en aan verbetering toe is. "Als de overheid denkt kosten in het onderwijs te verlagen zonder het niveau te verslechteren moet ze maar zeggen hoe, maar wij geloven er niet in", aldus Cova. Integendeel, de vakbond gelooft dat de regering moet investeren in het onderwijs ten einde verbetering te brengen in de negatieve sociaal- economische ontwikkeling. Sitek zal dan ook geen maatregelen accepteren die het onderwijs nog verder verslechteren. De vraag wat men gaat doen als de overheid de aanbevelingen Berenschot toch opvolgt vond Cova prematuur. "De regering zegt nog geen enkele beslissing te hebben genomen, en we willen eerst weten wat de beslissing inhoudt."

De ABVO verwerpt het rapport eveneens, en is in principe tegen alle ontslagen. Als ontslagen onvermijdelijk zijn mag dat echter in geen geval zonder dat de betrokken werknemers een behoorlijk toekomst- perspectief wordt geboden. De wachtgeldregeling, waarvoor ook nog eens 250 miljoen gulden van Nederland nodig is, biedt volgens de vakbond geen enkele zekerheid. Volgens secretaris Bèbè Rojer beseft de vakbond dat de kosten verlaagd moeten worden, maar niet op de wijze die in het rapport vermeld wordt. "Het is onaanvaardbaar dat zoveel mensen op straat worden gezet zonder enige zekerheid voor de toekomst, vooral omdat de problemen aan het beleid van de regering zelf te danken zijn", zo zei hij.

Volgens Rojer beseft de regering niet dat de vakbonden hun handen vol hebben om de gemoederen te kalmeren en te voorkomen dat de spanningen tot ongewenste situaties leiden. "De arrogantie waarmee over de toekomst van mensen gesproken wordt is ongelooflijk", zo zei hij. De ABVO neemt deel aan de vergadering omdat het altijd bereid is tot overleg, al is reeds duidelijk dat de regering haar zin koste wat kost wil doorzetten. "Als men zo doorgaat zullen de gevolgen niet mis zijn", aldus de vakbondsleider die hier verder niet op inging.

De Vereniging Bedrijfsleven Curaçao geeft in haar laatste "Newsletter" toe dat het rapport Berenschot in werkelijkheid moeilijk te slikken is. Niet alleen omdat er geen financiële ruimte meer is voor verzachting van de maatregelen, maar tevens omdat het geen perspectieven biedt voor vertrouwen in de toekomst. Dat is volgens de VBC echter geen reden om stil te zitten. De VBC wijst weer eens op de constructieve en concrete aanbevelingen voor een goed ontwikkelings- perspectief in het Arthur D. Little rapport. Voorwaarde is echter wel dat de regering haar financiële zaken op orde stelt. Daar is volgens de VBC geen ontkomen aan.

Het rapport Berenschot is niets anders dan het gevolg van passivisme van de regeringen, die tegen de achtergrond van binnenstromende belastinggelden en onder druk van vakbonden en partij- belangen nooit gehoor hebben gegeven aan ontelbare rapporten in de afgelopen 10 jaar waarin op sanering werd aangedrongen. Het gezegde "uitstel is afstel" is dit keer "wishfull thinking", en men moet maar eens ophouden energie te verspillen aan het trachten te voorkomen van onafwendbare maatregelen.

WILLEMSTAD — Een 28- jarige man werd gisteren te Scharloo door twee anderen beroofd van een gouden armband en een vingerring. Zij namen hem die af, nadat ze hem staande hadden gehouden en geld hadden geëist.

WILLEMSTAD — Onlangs werd door prof dr M.D. Schiavelli en prof dr E. Ayisi van het "College of William and Mary" te Williamsburg, Virginia een bezoek gebracht aan de minister van Onderwijs en Cultuur, mevrouw Linda Badejo- Richardson. Naast de reeds bestaande samenwerking tussen het "College van William and Mary" en de Nederlandse Antillen, in het bijzonder op het gebied van de historische archeologie met het eilandgebied St. Eustatius en het Archeologisch/ Antropologisch Instituut Nederlandse Antillen (AAINA), wil men ook tot samenwerking komen op andere wetenschapsterreinen zoals de mariene- biologie, de rechtenstudie, de toelating van meer Antilliaanse studenten tot het College en de uitwisseling van deskundigen. In verband hiermee is ook een bezoek gebracht aan de UNA, Carmabi, AAINA en de Dienst Cultuurzaken van het eilandgebied Curaçao.

Vlnr op de foto: prof dr Ayisi, prof dr Schiavelli, minister Badejo Richardson, gedeputeerde Woodley van St. Eustatius, drs Ayubi, hoofd van het AAINA en onderwijsdirecteur Kleinmoedig.

M.b.t. herstructurering Antillen

Regering formaliseert instelling werkgroep

WILLEMSTAD — De centrale regering formaliseerde deze week de instelling van de werkgroep, die zich met de her- structurering van de Antillen van Vijf bezig moet houden. De werkgroep, die in feite reeds functioneert, maar waaromtrent een bijbehorend lands- besluit ontbrak, draagt de naam "Werkgroep her- structurering Nederlandse Antillen" en bestaat uit deskundigen die als taak hebben de landsregering en de verschillende eilands- raden van advies te dienen.

Adviezen dienen te worden verstrekt aangaande de mogelijkheden van een staatkundige her- structurering van de Antillen, alsmede over de vraagstelling van een in dit verband te houden referendum. Instelling van de werkgroep vindt plaats in het kader van de definitieve herstructurering van de Antillen volgens het door de regering en de eilands- besturen aanvaarde werkplan. De deskundigen in de werkgroep zijn bevoegd voor hun werkzaamheden medewerking in te roepen van lands- en eilands- diensten. Evenzo kunnen zij zich voor advies tot niet- ambtelijke deskundigen wenden.

Het lands- besluit aan de hand waarvan de werkgroep zal worden ingesteld, zal met terugwerkende kracht tot 15 september in werking treden. Dat houdt tevens in dat de werkgroepen die op 9 september 1983 werden ingesteld en die als taak kregen de consensuspunten van de Ronde Tafel Conferentie uit te werken, nu ontbonden zullen worden.

Verlies dit jaar is 20 miljoen

CDM verwacht in '87 "break even" resultaat

WILLEMSTAD — Terwijl de Curaçaose Dok Maatschappij (CDM) dit jaar nog met een verlies van 20 miljoen gulden afsluit, wordt in 1987 verwacht een "break- even" resultaat te bereiken. Dat positieve resultaat is met name te danken aan het feit dat met de uitvoering van het zogenaamde "Plan 4" in mei van dit jaar, waarbij een groot aantal ontslagen zijn gevallen, de uitgaven van de CDM drastisch verminderd zijn. Hierdoor wordt bij een omzet van 55 miljoen gulden, hetgeen gezien de afgelopen jaren zeer goed haalbaar is, reeds een "break- even" resultaat bereikt.

In 1983 al werd met het toentertijd gepresenteerde "reddings- plan" een voorzichtige blik in de toekomst geworpen met de stelling dat indien de markt niet verder zou verslechteren en er geen andere negatieve factoren de kop op zouden steken, in 1987 op een "break- even" resultaat gehoopt kon worden. Het "mooie weer" hield echter niet aan: de CDM draaide met enorme verliezen die door de Curaçaose overheid middels subsidies werden gedekt daar de overheid sinds 1983 grootste aandeelhouder van deze Dokmaatschappij was geworden.

In mei van dit jaar kwam daar verandering in: van overheidszijde werd bekend gemaakt dat er maatregelen genomen moesten worden bij de CDM omdat de overheid zich het niet langer kon permitteren de verliezen jaarlijks te dragen. Alleen voor 1986 zou nog subsidie verstrekt worden, in 1987 moest de CDM commercieel kunnen draaien. Het zogenaamde "Plan 4" werd opgesteld dat naast een groot aantal ontslagen, verschillende andere bezuinigings- plannen behelsde.

Die hebben inmiddels hun vruchten afgeworpen, zo verklaarde gistermiddag een optimistisch gestemde CDM- directeur Mario Evertsz tijdens een persconferentie. Alhoewel er verwacht was dat 1986 met een verlies van 24 miljoen gulden zou afsluiten, is dat "slechts" bij 20 miljoen gebleven. Bovendien is het laatste kwartaal van dit jaar met een klein positief resultaat van 3 ton afgesloten.

Alhoewel de internationale scheepsreparatie- markt er nog steeds niet al te goed uitziet, is er volgens Evertsz wel sprake van een stabilisatie. De concurrentie is echter nog steeds moordend, met name in Europa. In het Caribisch Gebied is die concurrentie evenwel in mindere mate aanwezig, hetgeen weer hoop biedt voor de Curaçaose Dok Maatschappij. De prijzen van de CDM liggen volgens directeur Mario Evertsz ook redelijk. Er valt uiteraard niet te concurreren met sommige Dok Maatschappijen in het Verre Oosten omdat de werknemers daar een schijntje aan salaris ontvangen. Het is echter ook niet mogelijk om nog lagere prijzen te hanteren, zo legde de CDM- directeur uit, dan zou er niet meer kostendekkend gewerkt kunnen worden.

Hij toonde zich echter vrij optimistisch voor het komende jaar, dit uiteraard indien de internationale markt niet onverhoopt weer in elkaar stort. Een benodigde omzet van 55 miljoen is volgens Evertsz zeer realistisch, dat is in de afgelopen jaren gebleken waar deze en zelfs hogere omzetten behaald werden. Omdat in die jaren de kosten echter veel te hoog lagen, leidde dit niet tot een "break- even" resultaat.

Over de samenwerking met de organisatie E Meta waarin het ontslagen personeel zich geformeerd heeft, was Mario Evertsz zeer tevreden. De CDM heeft nu een zeer flexibel personeels- bestand, zo stelde hij. Is er veel werk, worden er meer mensen aangetrokken, is dat niet het geval, belasten die werknemers het personeels- bestand van de CDM niet, aldus Evertsz.

Overigens ontkende de CDM- directeur gistermiddag met klem de geruchten over de eventuele verkoop van de Dok Maatschappij die tot zijn grote ergernis nog steeds de ronde doen onder het personeel. Hij stelde nergens van op de hoogte te zijn en ging ervan uit dat een eventuele koper toch zeker met de directie contact zou opnemen om informatie op te vragen. De onrust die de geruchten met zich meebrengen, is volgens Evertsz overbodig. Bovendien, zo voegde hij eraan toe, zou een verkoop van het bedrijf nog niet eens zo negatief behoeven te zijn.

Diesel duurder

WILLEMSTAD — De prijs van gasolie (diesel) is met 1,7 cent per liter verhoogd. De nieuwe prijs is 23 cent per liter op Bonaire en Curaçao. Fueloil en gasolie bestemd voor KAE/Kodela zijn met respectievelijk 8.90 gulden per 1000 kilogram en 16,70 gulden per 1000 liter verhoogd. De hieruit voortvloeiende correctie op de brandstof- toeslag wordt door Kodela bekendgemaakt, aldus de RVD.

OPENBARE VERKOOP

Op maandag 29 december 1986 des voormiddags om 10 uur zal ten overstaan van notaris mr. M.A. Eman te haren kantore aan de Pastoor Hendrikstraat 91 te San Nicolaas in het openbaar worden verkocht krachtens artikel 1203 van het Burgerlijk Wetboek van Aruba:

een perceel eigendomsgrond met de zich daarop bevindende betonstenen opstal van een woonhuis en alle verder aanbehoren gelegen en staande te "Santa Helena", plaatselijk bekend als Weststraat 50 en kadastraal bekend als Land Aruba, Eerste Afdeling, Sectie N., nummer 121, groot 22 Are.

De veilingsvoorwaarden liggen ter inzage op voormeld notariskantoor vanaf 8 dagen voor de veiling en houden onder meer in dat iedere bieder gehouden is terstond een bankgarantie of andere vorm van zekerheid te stellen tot nakoming van zijn bod en de bijkomende kosten.

Mr. M.A. Eman -notaris.

STICHTING VOOR VOLKSHYGIENE
HET WIT-GELE KRUIS ARUBA
Postbus 488, Oranjestad

Bij de stichting
"HET WIT-GELE KRUIS" ARUBA
bestaat de mogelijkheid tot plaatsing van:
VERPLEEGKUNDIGE IN DE WIJK
in een full-time dienstverband

Taakomschrijving:
- Na een inwerk-periode van circa vier weken in diverse wijken, wordt de verpleegkundige als wijkhoofd geplaatst in één van de acht wijken die onder het Wit-Gele Kruis resorteren.
- Zij draagt zorg voor een goede organisatie en planning van alle werkzaamheden vallende in haar wijk.
- Zij geeft leiding aan de medewerksters vallende onder haar verantwoordelijkheid.
- Zij zal actief deelnemen aan alle voorkomende werkzaamheden in haar wijk.

Funktie-eisen:
- Diploma A-verpleegkundige met wijkaantekening of een A en of B diploma met belangstelling tot de wijkverpleging.
- Bereid zijn om weekenddiensten en bereikbaarheidsdiensten te verrichten.
- Zij dient te bezitten goede contactuele eigenschappen en voldoende organisatie en improvisatie talent.
- Zij dient in het bezit te zijn van een rijbewijs-B.

Informatie over deze functie kan worden ingewonnen bij de Hoofdzuster van het Wit-Gele Kruis, Zr. Pourier-Henricus, telefoon 23425/24444.

Schriftelijke sollicitaties, met een volledige curriculum vitae, dienen binnen 14 dagen na het verschijnen van deze advertentie gezonden te worden aan:

Stichting Wit-Gele Kruis Aruba
Patiastraat 27
P.O. Box 488.

Laatste ontvangst Betico door een bewogen Aruba

ORANJESTAD — Duizenden mensen waren gisteravond bij de Arubaanse luchthaven aanwezig om getuigen te zijn van de aankomst van het stoffelijk overschot van de in Nederland overleden MEP- leider Betico Croes. Toen de kist met het stoffelijk overschot naar buiten werd gedragen en het Arubaanse volkslied klonk, konden velen hun ontroering niet meester blijven. Men begon te beseffen dat Aruba een groot zoon verloren heeft.

Nadat donderdag in Utrecht in de Christus Koningkerk een requiemmis was gecelebreerd, werd onder meer in de kerk, die overvol zat met vertegenwoordigers van de Nederlandse regering, mr. Ben Wilms namens het Arubahuis, en ontelbare in Nederland woonachtig Arubanen, met een toespraak van MEP- fractieleider Nelson Oduber afscheid genomen. De Arubaanse vlag lag op de kist en de aanwezigen liepen daarna langs de kist, die gedeeltelijk met een glas geopend was, om zo een laatste eer te bewijzen aan Betico Croes.

In Nederland ging het overlijden van Betico Croes niet onopgemerkt bij de pers voorbij. De Haagsche Courant publiceerde een artikel: «Betico Croes, e lider maximo», terwijl de Amigoe-correspondent, Frans Kok, voor het NCR Handelsblad een artikel schreef: «Betico Croes, vader status aparte».

Vanwege de mist vertrok het KLM- toestel met het stoffelijk overschot aan boord met ruim veertig minuten vertraging van Schiphol, doch de verloren tijd werd tijdens de vlucht ingehaald. Na aankomst van het toestel in Caracas werd het stoffelijk overschot overgeladen in een toestel van Avensa, dat door de directie van Avensa beschikbaar werd gesteld, terwijl op Aruba de General Air Service de afhandeling voor haar rekening nam. Aan boord van het toestel gingen de kinderen van Betico Croes, mr. Willem de Kwaadsteniet namens de Staten Generaal, griffier mr. Kerkhofs, de Venezolaanse minister van Binnenlandse Zaken, MEP-fractieleider Nelson Oduber en familieleden.

Bij aankomst op Aruba werd het stoffelijk overschot uit het vliegtuig gedragen, waarbij het Arubaanse Philharmonisch orkest het Arubaanse volkslied speelde, dat gezongen werd door een koor onder leiding van Maybeline Arends- Croes. Na begroeting van de familieleden werd het stoffelijk overschot door zijn broers en MEP- bestuursleden door een erehaag van MEP- wijkleiders naar buiten gedragen. Nadat het op een podium was geplaatst, klonk wederom het Arubaanse volkslied en werd de Arubaanse vlag, gevolgd door de MEP- vlag, op de lijkkist gelegd.

La Hoja van Zepp Wever zorgde er daarna voor, dat onder begeleiding het lijk naar het Dr. Horacio Oduber werd overgebracht. Ook hier hadden zich ontelbaar vele mensen verzameld. In de kapel vond in tegenwoordigheid van naaste familieleden een korte bijeenkomst plaats. Vanmorgen hadden velen zich verzameld in de kapel van Alto Vista, waar een requiemmis werd opgedragen. Daarna gingen familieleden naar het hospitaal waar gedurende de komende uren een wake bij het stoffelijk overschot zal worden gehouden.

Het stoffelijk overschot blijft in het hospitaal totdat het morgenochtend om acht uur naar Plaza 18 di Maart zal worden gebracht, waar in eerste instantie de bevolking tot twee uur afscheid kan komen nemen. Daarna volgt van twee tot drie uur een protocolair afscheid voor aanwezige lokale en buitenlandse autoriteiten.

Vervolgens wordt het stoffelijk overschot naar Betico Croes' woning te Cumaná gebracht, waar alleen naaste familieleden een laatste afscheid nemen. Daarna gaat de stoet naar de kerk van Santa Cruz, waar de bisschop van Willemstad een requiemmis zal celebreren. Tot slot volgen dan enige toespraken, waarna de vlaggen, die op kist lagen, aan de oudste zoon van Betico Croes zullen worden overhandigd. Daarna vindt de begrafenis plaats in een kelder op de begraafplaats van Santa Cruz, die Betico Croes drie jaar geleden liet bouwen.

AVP ministers brengen condoleance bezoek

ORANJESTAD — De vier AVP- ministers in de regering-Eman, te weten premier mr. Henny Eman, Watty Vos, Armand Engelbrecht en mr. Mito Croes, hebben een condoléance bezoek gebracht aan de ouders en familieleden van Betico Croes in de ouderlijke woning te Santa Cruz.

...de kinderen van Betico Croes...

Belangrijk voor de toekomst

Meer belangstelling wekken voor San Nicolas via film

SAN NICOLAS — De plannen om een film van San Nicolas te maken — waarover de Amigoe reeds berichtte — verkeren in een goed stadium, hetgeen bleek uit de persconferentie, die door de heren René van Nie (producer/directeur van AMAR) en Eddy Marchena (coördinator) in Antonios Restaurant werd gehouden. De film gaat over San Nicolas en omgeving vanaf de jaren 1920 tot de Lago zich daar vestigde.

Het feit dat San Nicolas werd gekozen vindt zijn oorzaak dat dit gedeelte van Aruba nog maar weinig naar voren is gekomen en dat met een dergelijke film hierdoor ook voor dit gedeelte van Aruba meer belangstelling kan worden gewekt. De heer Van Nie, die het initiatief nam, zette uiteen dat de AMAR vooral wil wijzen op de industriële en toeristische mogelijkheden van San Nicolas en omgeving.

Om de film te doen slagen, moet men de beschikking krijgen over veel materiaal vanaf 1920. En de daarop volgende jaren. Indien er mensen zijn, die menen iets te hebben dat geschikt is voor deze film, dan worden zij verzocht te bellen naar 29046 of 33623. De AMAR geeft de garantie dat materiaal, dat ter beschikking wordt gesteld, weer bij de eigenaren terugkomt.

De filmopnamen zullen beginnen vanaf Pos Chiquito tot aan de Lago- terreinen. De heer Winston Ashby deed een beroep op de bevolking om alle medewerking te geven en de opname van deze voor de toekomst van San Nicolas belangrijke film te steunen. Er zijn in San Nicolas vele mooie plekjes, die de bewoners zelf niet kennen. Het ligt in de bedoeling de film voor scholen, instellingen en de tv te gaan vertonen.

Het gesproken woord is in het Nederlands met onderschriften in Papiamentu. De financiering geschiedt mede door Sticusa in Nederland en UNOCA op Aruba. De kosten bedragen ongeveer 150.000 Nederlandse gulden. Het wordt een film van goed een half uur. De première zal in San Nicolas plaatsvinden, omdat het een film over San Nicolas betreft. Personen, die medewerking willen verlenen, kunnen op het Informatie- bureau van Renovatie Village en Lago Heights aan de Sint Maartenstraat 34, de nodige inlichtingen krijgen.

...onder de vele aanwezigen bevonden zich Betico Croes' ouders...

Oefening van korps mariniers op Aruba

ORANJESTAD — Van 2 tot en met 5 december wordt op Aruba een oefening gehouden door het korps mariniers.

Aan de oefening nemen deel mariniers van de 2e amfibische gevechtsgroep. Een deel van de eenheid is gestationeerd in de Nederlandse Antillen en Aruba, terwijl het resterende deel in Nederland verblijft. Voor deze oefening is een gedeelte van de staf van de gevechtsgroep overgekomen vanuit Nederland onder het commando van de luitenant- kolonel L. Don, om zijn eenheden alhier te leiden. Op 1 december schepen eenheden vanuit Curaçao zich in aan boord van de Banckert. Na het uitvoeren van een «rehearsal» landing op Curaçao zal het schip koers zetten naar Aruba waar bij Arashi in de zeer vroege ochtend van 2 december een landing zal plaatsvinden. De oefeningen moeten bijdragen om de operationele gereedheid van de krijgsmacht in het Nederlands Caribisch gebied te beproeven en op te voeren.

Het oefenverloop op Aruba zal niet onopgemerkt blijven doch door de militaire autoriteiten wordt het uiterste in het werk gesteld om de eventuele overlast tot een minium te beperken. De leider van deze oefening is de luitenant- kolonel W. Hekman.

LONDEN — De wereldkoopvaardij- vloot is in de twaalf maanden tot en met juni met meer dan 1000 schepen afgenomen tot 75.266 schepen. De capaciteit is met 11,4 mln ton afgenomen tot 404,9 mln ton, zo blijkt uit cijfers die Lloyd's scheepsregister vrijdag heeft bekendgemaakt.

ARUBA AGENDA

LOSSE NUMMERS OP Aruba dagelijks verkrijgbaar bij:

ORANJESTAD: Zepp Wever, La Fama, Piet Soda Fountain en Supermercado Pueblo.

NOORD: Lee Take Away, Noord 82.

TANKI LEENDERT: Kalalu, Tanki Leendert 265.

SANTA CRUZ: Rowigini's, Santa Cruz 48.

SAN NICOLAS: Nicolas Store, Zeppenveldtstraat 27.

Voorts: Giftshop Holiday Inn, Giftshop Dr. Horacio Oduber hospitaal, Giftshop Manchebo Beach Hotel.

KANTOORUREN: 08.00-12.00 / 14.00-17.30 uur; zaterdag gesloten.

Telefoon: 24333 (drie lijnen).

Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, 22950 en 22316.
Pageboy: 127-849.

Bankrek. nr. 248-1 Barclays Bank.
Taxicentrale: 24 uur per dag, tel.: 22116 of 21604.

POLITIE: 100.

ALARMCENTRALE: 115.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die op maandag en donderdag voor 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

BIOSCOPEN
BOULEVARD THEATER
I: 20.15 uur *20.15 uur The purple Rose at Cairo* (18 jr.).
II: 20.45 uur *The check is in the mail* (18 jr.); 24.00 uur *Meisjes die zich voor alle nummers lenen* (18 jr.).
DRIVE-IN: 20.30 & 24.00 uur *The naked face* (14 jr.).

. . . . .

BOTICA'S (nachtdienst)
Pabao brug: Sta. Anna, tel.: 28181.
Pariba brug: San Lucas, tel.: 45119.

. . . . .

WACHTREGELING DOKTOREN
Oranjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki Leendert, Paradera en Sta. Cruz: dokter J.C.Frederiks, Stadionweg 27, tel.: 24482.
Pos Chiquito, Savaneta en San Nicolas: dokter E.Weststrate, via Centro Medico San Nicolas, tel.: 48833.

. . . . .

WIT GELE KRUIS: Oranjestad: tel.: 23168; Noord: tel.: 23425; Santa Cruz en Paradera: tel.: 28288 - 25543; Savaneta en Brazil: tel.: 47020/48301; San Nicolas: tel.: 45906; Dakota: tel.: 29008 (wijkgebouw), 24444 (kantoor).
(voor brandgevallen, ongelukken of een of ander ongeluk gelieve Alarmcentrale op te bellen, tel.: 115)

. . . . .

DIVERSEN
FLIGHT INFORMATION CENTRE: dagelijks geopend van 07.00-20.00 uur; na 20.00 uur informaties via verkeerstoren.

ESSO SERVICE CENTRE (Oranjestad): 24.00 uur per dag geopend (alleen gesloten van zondag 20.00 uur tot maandagmorgen 07.00 uur).

DOKTER HORACIO ODUBER HOSPITAAL (tel.: 24300): bezoekuren 15.00-15.45 /18.30-19.30 uur.

ALLIANCE FRANÇAISE D'ARUBA: iedere maandag van 19.30-20.30 uur cursus voor gevorderden en van 20.30-21.30 uur Franse literatuur; dinsdag van 20.00-21.00 uur conversatielessen; woensdag van 19.00-20.00 uur cursus voor beginners - Colegio Arubano, lokaal 61/62.

EXPOSITIE
ARTE POPULAR ARUBANO (t/m 15 december 1986): 18.00-21.00 uur gelegenheid tot bezichtingen - zaal Instituto di Cultura.

PROTESTANTSE GEMEENTE: 14.00-19.00 uur bazaar op het terrein van het Jeugdcentrum, Piedra Plat.

. . . . .

ZONDAG
BIOSCOPEN
BOULEVARD THEATER
I: 20.15 uur *The purple Rose of Cairo* (18 jr.).
II: 20.45 uur *The check is in the mail* (18 jr.).
DRIVE-IN: 21.00 uur *The naked face* (18 jr.).

. . . . .

MAANDAG
DIVERSEN
WIT GELE KRUIS
zuigelingenbureau
09.30-12.00 uur te Paradera
(kleuterbureau volgens afspraak)

TOERISTENSCHIP: 09.00-15.00 uur «Britanis» - vert. SELMA.

KIWANIS (Palmbeach): 19.30 uur dinner meeting - Aruba Beachclub.

LIGA DI MARIA (San Nicolas): iedere maandagochtend van 08.00-12.00 uur kan pakjes Ayudo Social afgehaald worden - Milagrosa Centrum - Theresiastraat 6.

LIGA DI MARIA (San Nicolas): iedere maandagochtend van 08.00-12.00 uur kan pakjes Ayudo Social afgehaald worden - Milagrosa Centrum - Theresiastraat 6.

SPORT
ZWEMVERENIGING «ARUBA MARLINS» (donderdag): 18.00-19.00 uur training - Palmbeach Hotel.
(zaterdag): 14.00-16.00 uur zwemlessen (voor dipl. A, B, C, D, E en F) - POVA-zwembad.

ARUBA WEIGHTLIFTING ASSOCIATION: 17.00-19.00 uur gewichtheftraining - Sportcentrum Noord.

VERENIGING VOOR ZWEM ONDERWIJS ARUBA (VZOA)
15.15-16.00 uur zwemlessen voor dipl. A (beginners) - Baby Beach;
15.00-16.30 uur dipl. A (beginners) - Americana (strand); 17.30-18.15 uur dipl. A, D en E - Americana zwembad; 19.00-20.00 uur les volw. - Palmbeach zwembad.

ZWEMCLUB «BARRACUDA» (training): 16.00-17.00 uur Divi Divi Hotel.

SOFTBALL (basisscholen- toernooi): 15.00 uur op het terrein van Centro di Bario Dakota.

INDIAN WATERSLIDE: 10.00-18.00 uur open voor publiek - bij «Indian Rock».

MUSEO HISTORIKO ARUBANO: openingstijden maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00/16.00-19.00 uur; zaterdag van 09.00-12.00 uur.

STICHTING TOT BEVORDERING VERANTWOORD OUDERSCHAP (Famia Planea): dagelijks van 08.00-12.00 / 13.00-16.00 uur - Medical Centre, Bernhardstraat 75, San Nicolas, tel.: 48833, toestel 219/225.
Bij de praktijken in het Wit Gele Kruis- gebouw: dinsdag 10.00-12.00 uur te Noord 66, tel.: 23425; 13.00-14.00 uur te Oranjestad, Koningstraat / Emmastraat, tel.: 23168; woensdag: 13.00-15.00 uur te Santa Cruz 39C, tel.: 28288; donderdag: 10.00-12.00 uur te Pampoenastraat 15, Dakota.
Centro di Barrio Dakota, Pampoenastraat 19, tel.: 23822; donderdag 08.00-10.00 uur.
Club Caiquetio, Paradera 47A, tel.: 24280: dinsdag 08.00-10.00 uur.

BUREAU LEVENS-, GEZINS- EN HUWELIJKS- MOEILIJKHEDEN (Lagoenweg 9A, 1e verdieping): iedere werkdag van 07.30-12.00 / 13.00-16.30 uur (ook mogelijk afspraak te maken via tel.: 23145 of 25111).

BIBLIOTECA NACIONAL (openingstijden)
LEES- EN KRANTENZAAL: maandag t/m vrijdag vanaf 07.30 uur.
UITLENING AFDELING: maandag, woensdag en vrijdag 09.00-11.55 / 13.30-20.00 uur; dinsdag en donderdag van 13.30-17.30 uur (s morgens gesloten).

FILIAAL SAN NICOLAS: openingstijden maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00 / 13.30-17.00 uur; woensdagochtend gesloten, in de middaguren geopend van 12.30-19.00 uur, om 13.30 uur uitlenen van boeken; van maandag t/m vrijdag van 08.00-12.00/13.00-17.00 uur studiezaal open voor publiek
BIBLIOTHEEK CENTRO DI BARRIO DAKOTA (openingstijden): dinsdag van 16.00-20.00 uur en vrijdag van 17.00-19.00 uur.

SHASA (Stichting Hulp aan Slechthorenden Aruba), Engelandstraat (Lionsgebouw t/o Eagleclub), is dagelijks geopend van 08.30-12.00/13.00-16.30 uur.

. . . . .

TELEARUBA
ZATERDAG: 18.00 World of tools: «Scissors & sheers»; 18.15 The A-team: «Beneath the surface»; 19.00 Rikesa Universal: «Venezuela» (deel 2); 20.00 Telenoticias; 20.30 Miami Vice: «Whatever works»; 21.00 Leu fo'i kas; 21.455 Estreno: «Arthur the King»; 24.00 Sluiting.

ZONDAG: 10.00 uur Directe uitzending Staten- vergadering; 19.00 Samenvatting Staten- vergadering gevolgd door repportage van de begrafenis van Betico Croes en H.Mis door mgr. W. Eillis.

. . . . .

KERKDIENSTEN
BRAZIL: zon.: 09.00 en 19.00 uur.
DAKOTA: zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00 en 19.00 uur.
EMANUELKAPEL: zat.: 19.00 uur.
NOORD: zat.: 19.00 uur; zon.: 07.30 en 18.00 uur.
ORANJESTAD: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 10.00 en 19.00 uur.
PARADERA: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 en 18.30 uur.
POS CHIQUITO: zon.: 08.00 uur
SAN NICOLAS: zon.: 08.30 en 18.30 uur.
SANTA CRUZ: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAVANETA: zat.: 19.00 uur; zon.: 17.30 uur.
TANKI LEENDERT: zon.: 09.00 uur.

. . . . .

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
PIEDRA PLAT: 10.30 uur zondagsschool in het Jeugdcentrum; 19.00 uur bijzonder adventsdienst.
SAN NICOLAS: 09.00 uur zondagsschool.
ORANJESTAD: 10.00 uur ds A. van den Doel (crèche en zondagsschool).
SEROE COLORADO: 08.30 uur ds A. van den Doel.

. . . . .

Cu un profundo tristeza den nos curazon, pero conforme voluntad di Dios, ta anuncia cu Dios Tata Todopoderoso a tuma den Su Reino Celestial, nos querido esposo, tata, yiu y ruman:

GILBERTO FRANÇOIS CROES (BETICO)

Su esposa: **Glenda Croes**
Su yiunan: **Guisette, Glenbert, Junior y Glendeline**
Su mayornan: **Francisco y Mimita Croes-Lopez**
Su rumannan: **Didi Lopez-Croes y familia**
Chichia Werleman-Croes y familia
Addison Croes y familia
Ada Croes-Croes y familia
Efrain Croes y familia
Aiky Croes y familia
Hendrik Croes y familia
Mary Henriquez-Croes y familia
Rudy Croes y familia
Tommy Croes y familia
y Armando Croes y familia
y demas familiarnan.

Nos familia ta extende un invitacion na henter Aruba pa ban despedi di Betico dignamente. Acto di entiero ta tuma lugar Diadomingo, dia 30 di November. For di 8'or di mainta e restonan mortal di nos estimado Betico lo ta na Plaza di Libertad, na unda su Pueblo stima por despedi di dje. 3'or e cortejo funebre lo sali pa Cumana 84 pa despues sigui na pia pa Misa Inmaculada Concepcion di Santa Cruz, unda Monseigneur Ellis lo ofrece un Santo Sacrificio di Misa, y despues pa Santana Catolico di Santa Cruz.

GOBIERNO DI ARUBA

cu honda pena ta participa fallecimiento na Hulanda di Señor

GILBERTO FRANÇOIS (BETICO) CROES

na bida Diputado di Territorio Insular di Aruba, Miembro di Parlamento di Territorio Insular di Aruba y di Staten di Aruba, Miembro y Presidente di Staten di Antillas Hulandes, Presidente di Comision pa Independencia di Aruba y alto funcionario den numeroso puestonan gubernamental.

Palabranan di sincero condolencia ta bai na tur su famia, amigo y conocirnan.

Gobierno ta invita pueblo di Aruba pa honra Sr. Betico Croes y atende e servicio di entierro, Diadomingo proximo, 30 di November 1986.
Su recuerdo semper lo keda den nos memoria.

Cu su alma sosega na paz.

MINISTRO-PRESIDENTE
J.H.A. EMAN.

Directie, staf en personeel van

arubus

betuigen hun innige deelneming aan familie, M.E.P. en de Arubaanse gemeenschap bij het overlijden van

BETICO CROES

Door zijn onvermoeidheid werken en streven is zijn naam voor altijd aan die van Aruba verbonden.

ORANJESTAD — Onder enorme belangstelling werd na aankomst van het Avensa-toestel uit Caracas het stoffelijk overschot van Betico Croes door leden van de MEP en familieleden uit het stationsgebouw gedragen (zie foto)...

Plaza Betico Croes

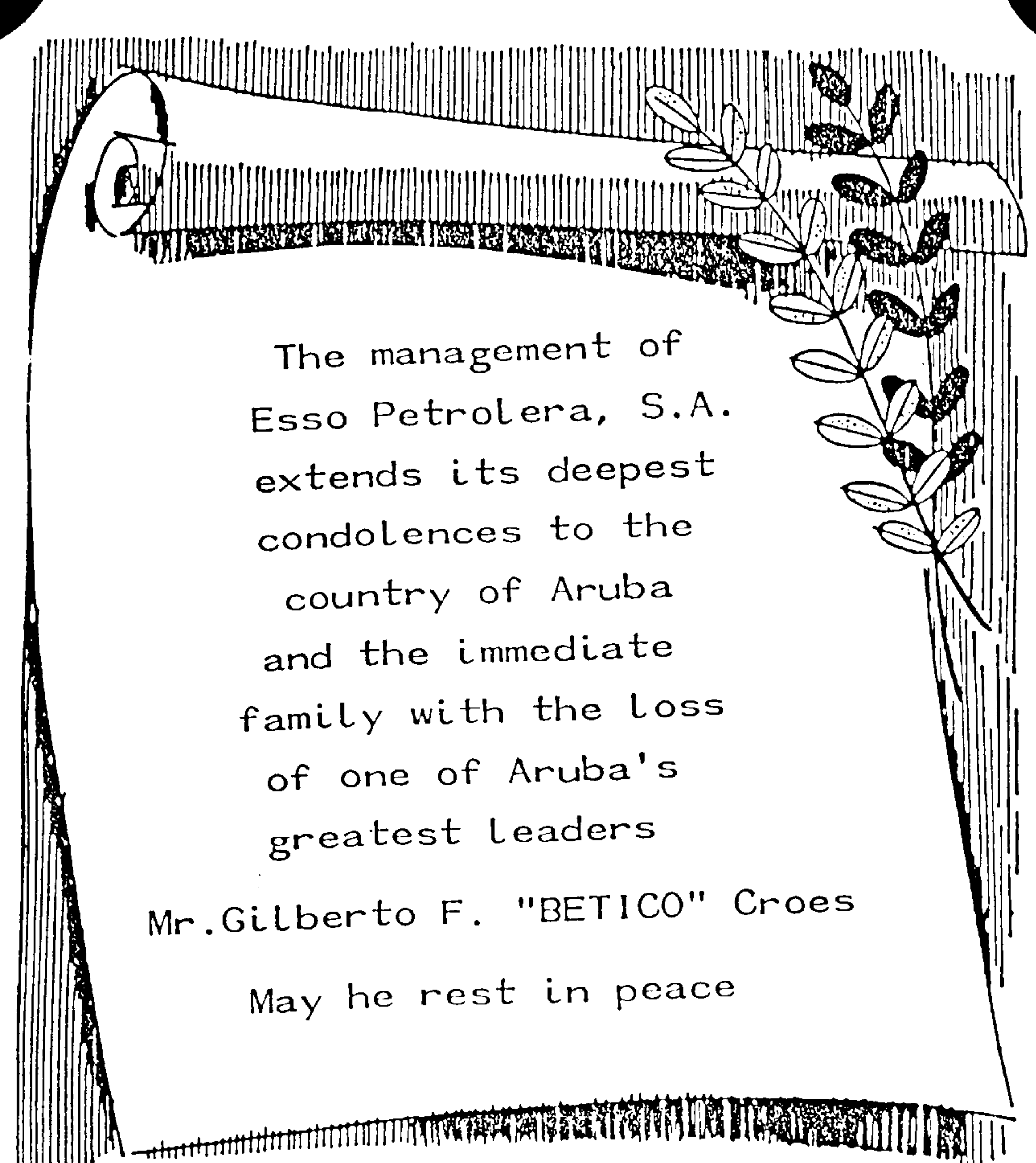
ORANJESTAD — Op Aruba is een handtekeningen-actie begonnen onder een verzoekschrift aan de Staten van Aruba, waarin gevraagd wordt om als een blijvende hulde aan Betico Croes, het Plaza 18 di Maart om te dopen in Plaza Betico Croes.

De Amigoe meldde gisteren

reeds dit streven. Het ligt in de bedoeling om vandaag nog het verzoekschrift aan de Staten aan te bieden. Voorts worden plannen bestudeerd om tezijnertijd het stoffelijke overschot van Betico Croes in een soort mausoleum te begraven, dat op dit plein wordt geplaatst. Zoals overal ter wereld "vrijheids- strijders" op

deze wijze begraven werden, wil men dat ook op Aruba gaan doen.

Het stoffelijk overschot van Betico Croes zal door Yolanda Wever van La Hoja opnieuw gebalsemd worden, omdat men in Nederland geen volledige rekening met de temperatuur heeft gehouden. Hierdoor zal het lijk vele jaren goed blijven.

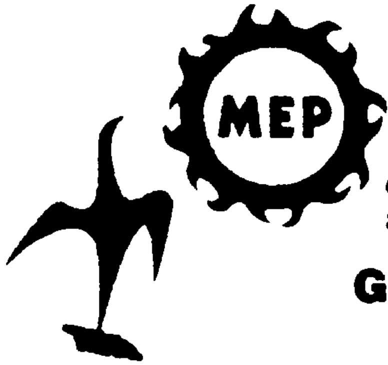
ESSO PETROLERA, S.A.
AN AFFILIATE OF EXXON CORPORATION

Buiten Aruba overleden

ORANJESTAD — Betico Croes is de derde Arubaanse leider, die buiten Aruba overleed. De twee anderen zijn Juancho Irausquin en Sjon A Eman. Irausquin overleed op 20 juli 1962 te Curaçao, terwijl de leider van de AVP, Sjon A Eman, op 13 juli 1967 eveneens op Curaçao overleed. Gisteravond was het voor de derde maal dat de stoffelijke resten van een politieke leider op de luchthaven aankwamen. De politieke leider Henny Eman overleed destijds op Aruba.

Requiemmis sobere plechtigheid

SANTA CRUZ — De requiemmis, die morgen in de Santa Cruzkerk door de bisschop van Willemstad wordt gecelebreerd, zal een sobere plechtigheid worden. Het koor van de kerk van Santa Cruz zingt de mis, terwijl Sandra Croes het Ave Maria zal zingen. Vele personen verzochten een gedicht te mogen voorlezen, maar hen werd duidelijk gemaakt dat dit erg moeilijk is bij deze sobere misviering. Na de mis zal mr. Hendrik Croes namens de familie en Nelson Oduber namens de MEP woorden van dank spreken.

MEP

MOVIMIENTO ELECTORAL DI PUEBLO

cu honda pena ta invita henter nos pueblo pa asisti na acto di entierro di nos LIDER y LUCHADOR

GILBERTO FRANÇOIS (BETICO) CROES

E acto funebre ta:
Despedida di nos Lider 8'or di mainta pa 3'or di atardi na PLAZA LIBERTAD.

Despues pa Cumana (exclusivamente pa familia) y prosiguiendo pa Iglesia Catolico Immaculada Concepcion pa un Santo Sacrificio di Misa y pa Santana Catolico na Santa Cruz.

Profundo doló i tristesa a reina den nos pais ku morto di

Sr. Gilberto F. "Betico" Croes.

Aruba a perde un di su yunan prominente.
Un gran estadista i lider.

Un politiko inkansabel den elucha sagrado pa su pueblo. Antias ta di luto.

Un politiko respetá i un gran amigo a bai lagué.

Betico, sosega na pas.

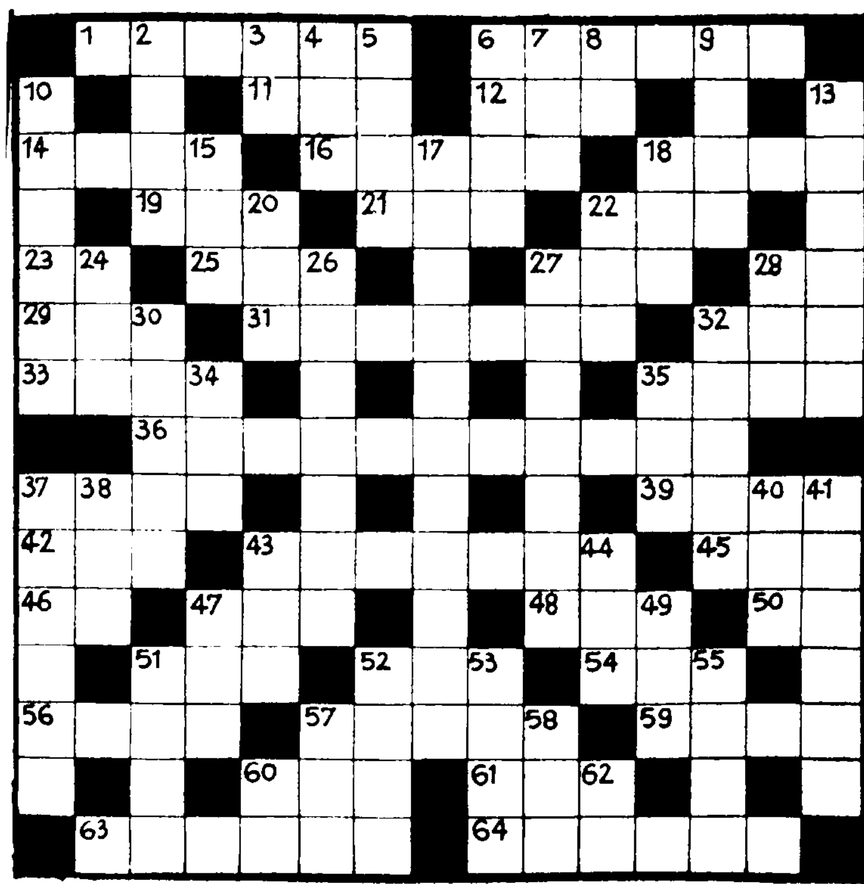

Na nòmber di pueblo i Gobièrnu di Antias.

Minister-Presidènt Don F. Martina.

Kruiswoordpuzzel

HORIZONTAAL: 1. kloek, zwaar gebouwd; 6. molentrechter; 11. snelle loop; 12. langgestrekte verhoging van grond; 14. wild zwijn; 16. zuigbuisje; 18. beroep; 19. muurholte; 21. huisdier; 22. vlaktemaat; 23. familielid; 25. been, knook; 27. varkensvlees; 28. militaire rang; 29. bar, veel; 31. dwang, druk; 32. steen; 33. spraak; 35. gemeen, laag; 36. over zichzelf tevreden; 37. ruw; 39. groente; 42. Europese rivier; 43. spui, sluis; 45. ontkenning; 46. maanstand; 47. afstandsmaat (E.); 48. aangerichte tafel; 50. godsdienst; 51. deel van een naald; 52. ik; 54. voertuig; 56. schrijfvloeistof; 57. deelteken; 59. toespraak; 60. zet, stoot; 61. gravure; 63. bedrag, dat men schuldig is; 64. handel.

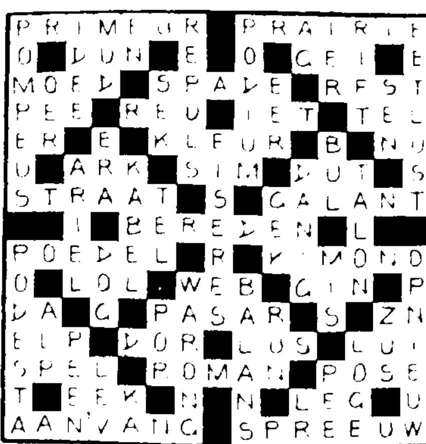
VERTICAAL: 2. deel van de voet; 3. bijbelse stad; 4. boom; 5. uiting van droefheid; 6. telwoord; 7. knaagdier; 8. oude lengtemaat; 9. rivier in Duitsland; 10. tafeldoek; 13. kosteloos; 15. gebogen been; 17. tijdaanwijzer; 18. wilde haver; 20. zeepwater; 22. herkauwer; 24. papegaai; 26. metselaarsgereedschap; 27. delict, vergrijp; 28. deel van het oor; 30. grasperk; 32. vuurwapen; 34. moed, durf; 35. beroep; 37. begerig; 38. vermogend; 40. ijzerhoudende grond; 41. smakelijk; 43. tropische vrucht; 44. lichte klap; 47. insect; 49. plaaggeest; 51. kleurstof; 52. peulvrucht; 53. voorteken; 55. zuiver; 57. touw om iets vast te zetten; 58. ongeluksgodin; 60. de dato; 62. de oudste.

UIT HET GROTE aantal inzendingen van deze Amigoe- kruiswoordpuzzel van verleden week is uiteindelijk als gelukkige winnaar(es) van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

S.G.Parker
Mariniersweg 5
Curaçao

De winnaar(es) kan zijn / haar prijs na identificatie afhalen op het kantoor van de Amigoe op Scherpenheuvel (tot 15.00 uur 's middags).

De goede inzending had er aldus uit moeten zien:

Curaçao - P.O.B. 577; Aruba - Nassaustraat 110 en Bonaire - Kaya Gobernador Debrot 154, t.n.v. de heer Hubert Linkels.

RECEPT:

Pikel di shampinon

— DI BUNCHI ROMER —

Mester di:
1 bleki di shampiñòn hinté
¼ kup di binager
¼ kup di zeta di oleifi
½ telep di salu

2 lechi di konofló, kòrtá chikí òf primí
1 siboyo pareu, islais fini fini
1 blachi di lourir
algun pipita di peper dushi
promènte, na smak, kòrtá chikí chikí

Moda di preperá:
1. Laga e shampiñòn skore;
2. Traha un marinada di e sobrá ingredientenan
3. Basha e marinada riba e shampiñòn i laga nan para por lo menos 4 ora òf hinter anochi, den frishidèr;
4. Traha e pikel na kantidat chikí i trata na uz'é den un uzá;
5. Sirbi e pikel ku karni di porko òf pa pasapalo.

Postzegels

IN 1948 WORDEN DE V-de Olympische Winterspelen te Sankt Moritz in Zwitserland gehouden, terwijl de XIV-de Olympische Zomerspelen te Londen plaatsvinden. De Zwitserse Posterijen brengen begin 1948 een serie van vier zegels met toeslag in omloop. De toeslag vormde de bijdrage van de postzegel- verzamelaars, overal ter wereld, aan het onderhoud van de sport- faciliteiten te Sankt Moritz.

Op de zegel van 5+5 centimes wordt voor de zoveelste maal weer eens een vrije interpretatie gegeven van de verstrengeling van de vijf Olympische ringen. De zegel van 30+10 centimes bevat het embleem van de Winterspelen. De zegel van 20+10 centimes showt een stevig ingepakte doel- verdediger bij het ijshockey en op de zegel van 30+10 suist een skiër in volle vaart een berghelling af.

Wanneer u nu even de vier frankeer- waarden bijeentelt en ook de toeslag, dan ziet u, dat een toeslag van 35 centimes staat tegenover een frankeer- waarde van 65 centimes. De toeslag bedraagt dus meer dan 50% van de frankeer- waarde. In 1948 is er met een dergelijke verhouding tussen frankeer- waarde en toeslag nog geen vuiltje aan de lucht.

Na 1950 zou dit echter in de Wereld van de Postzegel betekenen, dat zo'n serie tot op onze dagen taboe is en blijft op een postzegel -expositie, wanneer deze wordt gehouden, onder het patronage van de Internationale filatelie organisatie, de FIP. Veruit de meeste postzegel- verzamelaars liggen van deze reglementering geen seconde langer wakker, want de deelname aan een tentoonstelling onder FIP-patronage is een voorrecht, dat slechts een miniem aantal verzamelaars ten deel valt.

In 1950 betekende echter deze "straf"- maatregel van de FIP een goed bedoelde poging om de diverse post- administraties, die steeds meer op de beurs van de verzamelaars gingen teren, een halt toe te roepen. Misschien is het wel aardig hier te vermelden, dat ook de Posterijen van de Nederlandse Antillen in 1952 tot de zondaren op dit gebied gerekend werden.

De fraaie serie "Zeemanswelvaren" van 16 juli 1952 heeft een frankeer- waarde van 60 centen en een toeslag van 37 centen. Prompt belandde (en staat nog) deze serie op de zogenaamde Zwarte Lijst van de FIP. Na 1952 hebben de Posterijen van de Nederlandse Antillen, tenminste wat de toeslag- regeling betreft, steeds het rechte pad bewandeld. Er zijn nog een aantal andere regels, waaraan de Posterijen zich, volgens de FIP, te houden hebben, maar die zijn nu niet ter zake.

De Posterijen van Groot-Brittannië gaven ter gelegenheid van de XIV-de Zomerspelen op 29 juli 1948 een viertal zegels uit. Op de ultramarijn- blauwe zegel van 2½ pence omspannen de Olympische lauwertakken een wereldbol als teken, dat deze beloning slechts geschonken wordt aan de beste onder de besten, volkomen onafhankelijk van ras, afkomst of religie.

Ditzelfde idee wordt wederom benadrukt op de donkerpaarse zegel van 3 pence. Nationale en ideologische scheidslijnen dienen weg te vallen op dit wereldsportfestijn, dat moet voeren tot wereldvrede en broederschap onder de volkeren. Aldus de hooggestemde idealen van baron De Coubertin en de zijnen, die in latere jaren barbaars doorkruist werden en nog worden door de kronkelwegen van de internationale politiek.

De Britse roodviolette zegel van 6 pence is gesierd met de Olympische ringen en olijftakken. Juist op deze zegel komt de verkeerde verstrengeling van de Olympische ringen het duidelijkste naar voren. De Britse serie besluit met een donkerbruine zegel van 1 shilling, waarop de gevleugelde godin van de zegepraal, Nike, naar voren wordt geschoven.

De vier Britse zegels werden in 1948 door het toen nog onder Brits bestuur staande Bahrein overgenomen. Bahrein is het grootste van de acht kleine eilandjes, gelegen in de Perzische Golf, die samen bovengenoemd sheikdom vormen. Een paar namen zijn: Muharraq, Sitra, Nebi Saleh, Kahasifeh en Ared. Namen, die ons, gewone stervelingen, volslagen onbekend in de oren klinken, maar die in bepaalde kringen met ontzag genoemd worden vanwege de daar gevonden olierijkdom. De Britse zegels werden overdrukt met BAHREIN en ondergingen een waarde- wijziging, omdat de inheemse bevolking met pies, annas en rupees rekent en niet met pennies, shillingen en ponden.

M.ARVIS

(wordt vervolgd)

Voorzichtig afstoffen

NEW YORK — Shelby White Levy, schrijfster over financiële zaken en echtgenote van de financier van Wall Street Leon Levy, heeft op een openbare verkoop bij Sotheby-Park Bernet in New York, bijna 1,6 miljen dollar betaald voor een 20 centimeter hoog Grieks marmeren beeldje van een zittende godin van 6.000 jaar oud.

De prijs die werd betaald lag 20 maal boven de schattingen van het veilinghuis. Een andere gegadigde was George Ortiz Patino uit Genève, erfgenaam van een tinvermogen.

Het beeldje was afkomstig uit de nalatenschap van James John Sweeney, kunsthistoricus en oud- directeur van het Guggenheim- museum. Bij hem thuis stond het op de schoorsteenmantel in de huiskamer van zijn woning in New York.

Bazaar Kiwanis Club Piscadera

WILLEMSTAD — A.s. zondag, 30 november, van tien tot vier uur in de middag organiseert Kiwanis Club Piscadera een bazaar in Casa Manita aan de Grenadiersweg. Op deze bazaar zal van alles en nog wat tegen zeer gunstige prijzen te koop zijn o.a. planten, speelgoed, kleding en kerstartikelen. Er zullen ook diverse attracties zijn voor de kinderen zoals rad van avontuur, grabbelton en pony- ride. De opbrengsten van deze bazaar zullen worden aangewend voor het financieren van enkele projecten, waaronder sociale projecten voor ouden van dagen en kinderen.

Bliksem-inslag

MOSKOU — Acht Sovjet-soldaten in de republiek Georgië zijn bewusteloos geraakt toen bliksem insloeg in de grond waarop zij aan het trainen waren. Dit heeft het persagentschap Tass bekendgemaakt.

Een vuurbal ter grootte van een schotel kwam op een veldkeuken af, trof het stalen frame van een luifel, kaatste terug in het midden van een groep soldaten en spatte uiteen, aldus Tass.

Artsen hadden vijf soldaten weer spoedig op de been en de andere drie waren herstellende in een ziekenhuis.

Wanneer het ongeluk gebeurde heeft Tass in het midden gelaten.

Pakkerdjes

Baas,
Ik heb de lege flessen maar weg gegooid. Er zat geen statiegeld op en jij hebt ze toch ook nergens voor nodig. Anders breken ze maar en zit jij met nutteloze glasscherven opgezadeld.
L.

Lieve A.
Moet ik nu al die schoenen klaar zetten op vijf december?
P.

Slotenmaker
Vergeet de sleutel niet mee te brengen als je komt. Het zou zonde zijn als dat slot niet meer open te krijgen is.
Op slot.

Het opgeven van "Pakkerdjes", die respectievelijk vijf en tien gulden kosten, kan geschieden bij het redactie- secretariaat van de Amigoe. De Amigoe behoudt zich het recht voor de plaatsing van een "Pakkerdje" op basis van zijn inhoud te weigeren.

Door medische onderzoekers in Boston

Bloedproef ontwikkeld voor ontdekken kanker

BOSTON — Een groep medische onderzoekers heeft donderdag verklaard dat zij misschien een bloedproef ontwikkeld heeft waarmee men de meeste typen kanker kan ontdekken. Zij meldden dat de proef, bij voorlopige experimenten, in staat bleek met 90 procent nauwkeurigheid een groot aantal tumoren te ontdekken, waarvan er enkele maar ongeveer een centimeter groot waren.

Naar het schijnt maakt de proef, die ontwikkeld is door onderzoekers op het Beth-Israël-ziekenhuis in Boston, onderscheid tussen goed- en kwaadaardige tumoren. Hij "kan misschien toegepast worden bij veel — zo niet alle — soorten kanker", aldus de biofysicus Eric Fossel, die het onderzoek leidde. "Onze procedure is eenvoudig, snel en niet duur", zei hij op een persconferentie.

Hij legde er overigens de nadruk op dat verder onderzoek nodig is om te bepalen of de proef ook tumoren kan vaststellen die te klein zijn om met andere technieken gelokaliseerd te worden. Het duurt, zo vermoedt Fossel, nog zeker twee jaar voordat de proef op grote schaal gebruikt kan worden.

De inleidende experimenten, waarvan verslag gedaan wordt in de jongste uitgave van "The New England Journal of Medicine", zijn uitgevoerd op het bloed van 331 vrijwilligers, van wie er 81 een kwaadaardige vorm van kanker onder de leden hadden. De onderzoekers wijzen er op dat de proef, waarbij de magnetische eigenschappen van chemische stoffen in het bloed gemeten worden, niet bij iedereen gebruikt kan worden. Zo vertoonden zwangere vrouwen en mensen met goedaardige tumoren aan de prostaat een positieve uitslag, ook al hadden zij geen kanker. De pathologe Justine Carr, die aan het onderzoek meegedaan heeft, zei dat men verrast was over de positieve score bij zwangere vrouwen, tot zij zich realiseerden dat een zwangere vrouw, net als een kankerpatiënt, beschikt over een snel groeiende massa cellen in het lichaam — een foetus. Zij vermoedt dat mensen met klachten over de prostaat bij de bloedproef positief blijken te zijn als de tumor op het punt staat kwaadaardig te worden.

De proef is niet bij machte antwoord te geven op de vraag waar de kankercellen zich bevinden. Hij kan alleen aangeven dat die ergens in het lichaam aanwezig zijn. "Onze proef leidt niet naar een bepaalde plek in het lichaam omdat kanker waar dan ook in het lichaam dezelfde reactie geeft", aldus Fossel.

Maar als de artsen weten dat er een bepaald type kanker aanwezig is, kunnen zij de precieze plaats ervan proberen vast te stellen door proeven te doen die in verband staan met specifieke ziekten. Al bijna twintig jaar zoeken medici in de hele wereld naar een eenvoudige, nauwkeurige bloedproef voor het vaststellen van kanker.

KARIKARI

1288 — Een meisje mocht vroeger drie keer per week bezoek ontvangen van haar geliefde in jas en das; en altijd moest moeder thuis zijn.

1289 — Een helderziende stak een sigaar op, sloeg een kruis en zag in de rook, dat ik niets moest doen. "God maakt je vijandin krom". Ze werd krom.

1290 — Beoosten het voormalige landhuis van Mahuma, dat tot de grond toe is afgebroken, lag een kerkhof.

1291 — Je ziet vaak bordjes met spreuken opgehangen, waaruit wantrouwen spreekt: "Wat je hier hoort en ziet, laat dat hier". "Behandel iedereen goed, maar vertrouw niemand".

1292 — Mannen die zwaar werk moeten verrichten, binden zich graag een band om, gemaakt van een funchiezak, genaaid met de draad van de zak.

1293 — Bij zonsop- en ondergang mag je niet in de deur of onder een boom zitten; dat zou «zumbi's» oproepen.

1294 — Als raadgevers voor ernstige kwalen wordt bij het montamentu vaak het "hele college van Mexicaanse doktoren" opgeroepen. Wie dat ook zijn mogen.

1295 — Er verschenen in 1972 blanke en zwarte sinterklazen; ik zag een zwarte die zich wit geverfd had. Er waren zwarte en witte Zwarte Pieten, meisjes.

1296 — Shon Jean van de Breedestraat bleekte strohoeden in een grote ton, waarin spijkers waren geslagen. Op de bodem lag houtskool en zwavel.

1297 — Graaf je een kuil vlak voor je huis of bewesten ervan en laat je die lange tijd open, dan sterft er iemand in dat huis.

1298 — Een jong aloëplantje weert ziektekiemen en slechte invloeden. Het wordt boven de deur of midden in de «sala» opgehangen.

1299 — "Vroeger kwam het vaak voor, dat een zwarte vrouw een kind kreeg van een blanke; zo'n kind werd dan opgevoed op de knoek, opdat niemand er iets van zou merken".

1300 — "Een zwaar middel om je te pantseren, is een geklopt ei eten waarin wat kwik is gemengd". Beter niet proberen.

1301 — Van de agave kuki di indjan maakte men ook stroop, door de bladeren te smoren, een paar dagen lang en dan uit te persen.

1302 — Jaren her leefde er een arme Engelse vrouw op Curaçao, die door brua schatrijk werd en zich door een chauffeur liet rondrijden. Een rechercheur betrapte haar als klient op afpersing.

1303 — Rouw bestond eertijds voor mannen in een zwarte band om de hoed en om de mouw ook een of een zwart hartje.

1304 — Op dinsdag en vrijdag moet je overdag niet gaan slapen; dan kunnen de geesten je geen kwaad doen.

1305 — "Polin van Otrobanda had een stokje bewerkt voor iemand, maar haar dochter stak het in de mond en kauwde erop. Ze werd ziek, werd naar Monte Cristo gebracht en stierf na vijf dagen.

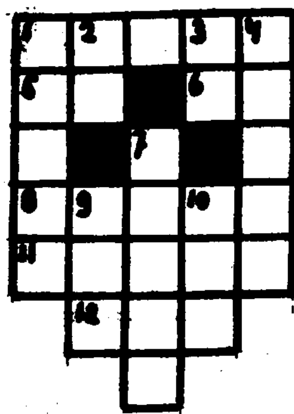
1306 — Het bekende liedje "Gisteren is vandaag niet meer", werd door de bevrijde slaven gezongen tegen de shons.

1307 — "Een moeder bracht twee grote dochters naar een bruaman. Het kostte veel geld en beide kwamen toch in Monte Cristo terecht". Allemaal slecht nieuws.

1308 — Raadsel: Van boven bedekt, van onderen bedekt en daar tussenin heel fijn. Wat is dat? Een snuifdoos.

PAUL BRENNEKER

Puzzel van de week

HORIZONTAAL: 1. iemand die geeft; 5. ... en vloed; 6. muzieknoot; 8. deel van de dag; 11. voorjaar; 12. krijg je op school.

VERTICAAL: 1. cijfer; 2. zie 5 horizontaal; 3. en dergelijke (afkorting); 4. rondgang; 7. laten zien; 9. huid; 10. afkorting van Nederlandse Televisie Stichting.

DE HELE MAAND december zal er geen Ñapa verschijnen. Daarom zullen jullie de oplossing van de puzzel van de week en de winnaar pas in januari kunnen lezen. Oef, dat duurt lang, hé! Maar volgende maand komt de Kerstkrant weer uit met twee kinderpagina's. Dus tot ziens in de Kerstkrant. Stuur je oplossing naar de Amigoe (Scherpenheuvel z/n of P.O.Box 577; Aruba - Nassaustraat 100; Bonaire - de heer Linkels, P.O. Box 122, Bonaire, en zet op de enveloppe: KINDERPUZZEL.

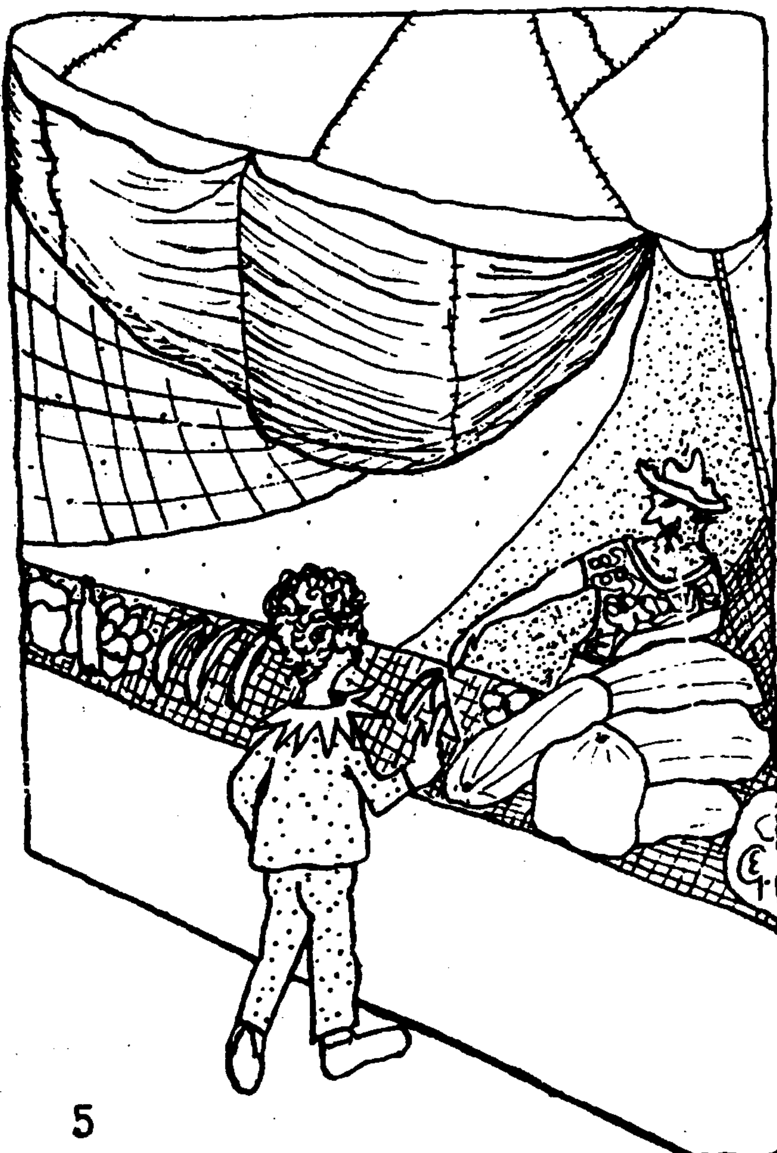
Winnares van de week is:

Emely Lampe
Noord 78
Aruba

die haar oplossing heel mooi gekleurd heeft. Zij ontvangt een waardebon van ƒ.15,- van Augustinus Boekhandel.

Oplossing vorige keer:
HORIZONTAAL: 1. kast, 4. ster, 8. opa; 10. ode; 11. rente; 14. tv; 16. koe; 17. lt.; 18. Els; 20. nee; 21. roem; 22. maan.

VERTICAAL: 1. koster; 2. a.p.; 3. sar; 5. toe; 6. e.d.; 7. resten; 9. snor; 12. e.k.; 13. te; 15. vlo; 17. Lea; 19. se; 20. na.

5

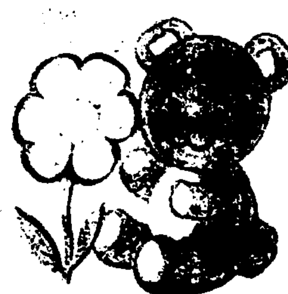
Simboe

Simboe naar het waaigat

simboe loopt bij het waaigat.
daar ziet hij een boot.
de boot ligt aan de kant.
in de boot is veel fruit.
de man legt dat op de muur.
nu kun je het goed zien.
zoek maar uit wat je wilt.
wil je een ui voor de soep?
of wil je wat fruit?
simboe zoekt een banaan.
" mag ik er ook een voor de reus.?"
" danki hoor en ajo ."

6

Tekeningen en tekst door E.Gooiker

TEDDYBEER

SINTERKLAAS IS alw[...] op ons eiland. Heb je je [...] langlijstje al gemaakt[...] zal wel geen Teddybee[...] staan, want daar ben j[...] te groot voor. Maar wa[...] eens even! Misschien st[...] er toch wel één op je lij[...] want een hele verzamel[...] van die wollige beertje[...] je kamer staat heel gr[...] pig. Dan vind je het w[...] leuk eens te horen, w[...] die Teddybeer eigenl[...] vandaan komt.

Wel, er was eens een [...] vrouw, die zo'n 90 jaar [...] leden in een kleine sta[...] Duitsland woonde. Ze [...] zelf geen kinderen, m[...] alle jongens en meisjes [...] de buurt kwamen bij h[...] omdat ze zo vrolijk was[...] zo goed kon vertell[...] Haar verhalen gingen [...] tijd over dieren en bijna [...] tijd over olifanten. Ze w[...] naaister en op een d[...] naaide ze uit restjes gri[...] stof zomaar een olifant [...] elkaar. De kinderen vo[...] den hem prachtig en w[...] den er allemaal één he[...] ben. Margarete, zo heet[...] die aardige mevrou[...] naaide er toen nóg een st[...] of vijftien. Maar ha[...] broer Fritz was een goe[...] zakenman. Hij ging m[...] een paar olifanten naar [...] markt en verkocht ze [...] een wip. Toen vroeg hij [...] mes uit de buurt of ze h[...] wilden helpen een olif[...] ten- fabriek te beginne[...] Het werd een wereldf[...] briek, want tot in Ameri[...] werden de olifanten v[...] kocht.

Toen maakte Margare[...] een beer, bruin met mo[...] glazen ogen. De enige, [...] er belangstelling voor h[...] was een Amerikaan. [...] kocht er maar liefst 30[...] en nam ze mee naar Am[...] rika. Maar de arme spe[...] goed- beren zaten da[...] maar zielig in de spe[...] goed- winkels en niema[...] wilde ze kopen. Totdat [...] een goede dag mevro[...] Roosevelt, de vrouw v[...] Teddy Roosevelt, de Am[...] rikaanse president in [...] tijd, langs een speelgo[...] winkel kwam en zo[...] speelgoedbeer zag. Ze w[...] er helemaal weg van [...] kocht hem. Niet voor h[...] dochtertje, maar voor h[...] man de president. Om[...] hij niets liever deed dan[...] de vakantie te gaan ja[...] op echte beren. Zijn vri[...] den plaagden hem wel e[...]

beetje met zijn beer en z[...] den voor de grap, dat d[...] beer ook Teddy heette.

Alles wat een preside[...] doet, komt altijd in [...] krant, dus ook dit verha[...] En toen wilden ineens e[...] heleboel Amerikanen oo[...] een beer hebben, die n[...] als de president Ted[...] heette. En daarom zegg[...] we nog steeds Teddybe[...] als we een speelgoed- be[...] bedoelen.

Zjozjoli

2. UN SAKU SI REGALO

Senterklas wak den bo buki
ku mi nòmber ta skibí
den esnan ku ta bonmucha
ku no ta hasi tribí

Un saku di regalo
pa e bon muchanan
pa e mal' muchanan
un saku blo . . . . beshí

Piet no suta mucha duru
hasi waga, spanta nos
nè, no bai ku nos den saku
nos ta chikí, stima nos.

Un saku di regalo. . . . .

M'a hasi un tiki mala,mucha
Senterklas un tiki so
wèl no straf mi pero na mi
un [illegible]

Un saku di regalo. . . . .

Mucha, wèl bo ta bon mucha
bo no ta gaña, esei ta berdat
bin aki pa mi duna bo
un regalo den bo man.

Un saku di regalo. . . . .

Danki, danki Senterklasje
masha danki Zwarte Piet -
otro aña ku bo bolbe
mi ta mas bonmucha, mas lif.

Un saku di regalo. . . . .

Enid Hollander-Merkies

HET KINDERKOOR Zjozjoli, onder leiding van Enid Hollander- Merkies, heeft haar vierde LP uitgegeven. «Fin di Aña ku Zjozjoli i Doble R» heet het. Er staan aan de ene kant Sinterklaas- liedjes en het bekende gedicht van Elis Juliana «Sanikolas» op en aan de andere kant Kerstliedjes. Om het goed mee te kunnen zingen, krijg je er een boekje bij, waarin de tekst van de liedjes staan. Ik heb deze plaat gelijk op mijn verlanglijstje gezet. Jij ook!

Pimpelino Konijn

-door Nel Basilio-

KEN JE Pimpelino Konijn? Nee? Dat is jammer, want met Pimpelino Konijn heb je altijd pret. Je hoeft alleen zijn vrolijke snoetje maar te zien en je krijgt zin om te lachen. Maar kijk uit, want hij houdt ook van plagen! Ai, echt boos kan je dan niet op hem worden, want als hij begint te lachen, lach je mee, of je wilt of niet.

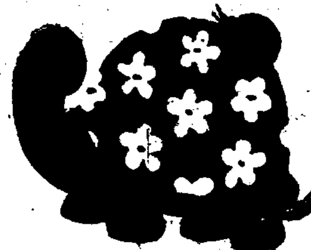
Totdat er op een dag een konijntje bij de kaboutertjes kwam. Hij liep niet, hij sjokte. En zijn droevige kopje kwam bijna tot op de grond, zó liet hij het hangen. Zelfs zijn oren waren afgezakt.

"Dag, meneer Konijn", zei kabouter Brr beleefd. "Kan ik u misschien ergens mee helpen?" "Meneer Konijn! Hahaha!" schaterde het konijn opeens. En toen zag het kaboutertje pas, dat het Pimpelino was. "Heb je ons weer voor de gek gehouden!" riep hij. Maar Pimpelino keek weer even triest als tevoren en schudde zo hard met zijn kopje van nee, dat zijn oren bijna tegen zijn neus sloegen. "Ik deug nergens voor", zei hij.

"Wel heb ik ooit!" zei kabouter Brr. "Wat heb je dan gedaan?" "Niets", zuchtte Pimpelino. "En dat is het hem juist. Alle konijntjes werken zo hard. Ze rennen door de mondi om eten te zoeken en graven lekkere wortels op. Maar ik kom nooit ver,

want als ik iemand tegen kom, kan ik het niet laten [illegible] struikelen. En dan moet ik zo lachen, dat ik helemaal vergeet verder te rennen of te graven. Gisteren heb ik helemaal niets gedaan, want ik riep heel hard miauw achter een paar muisjes. Oei, wat schrokken ze! Ik heb gelachen, tot ik er buikpijn en zere kaken van had. En ik ben in mijn kuiltje blijven liggen tot vanmorgen vroeg. Nee, ik deug nergens voor".

Tja, daar wist kabouter Brr zo gauw geen raad op. "Ik moet er eens even over nadenken", zuchtte hij. Drie dikke rimpels kreeg hij ervan in zijn voorhoofd. Hij staarde in de lucht, trok eens aan zijn pijp, die allang uit was gegaan, trommelde met zijn vingers op de bank, waarop hij zat en schopte een paar steentjes weg. Maar het hielp allemaal niets en Pimpelino keek hoe langer hoe droeviger.

Net kwam Zeurpiet de Schildpad langs. "Ai, wat is het vandaag toch weer warm", zeurde hij. "Het lijkt wel, of mijn schild twee keer zo zwaar is als anders. Oef, aiaiai, oh!" Toen zaten ze daar met z'n drieën droevig te zijn. Waar moest dat heen?

"Wat doen jullie hier?" krijste een overvliegend parkietje nieuwsgierig. "Waarom kijken jullie zo ernstig?" Pimpelino voelde opeens hoe droevig hij zich voelde. "De zon valt zo naar beneden", zei hij. "Aiaiai, daar komt hij al!" "Waar! Oh! Au!" krijste het parkietje verschrikt en probeerde onder de bank van kabouter Brr te kruipen, die natuurlijk veel te klein was. "Help!" gilde kabouter Brr en rolde met bank en al ondersteboven.

"Help!" schreeuwde het parkietje en wilde toen onder het kaboutertje kruipen. Pimpelino hield zijn buik vast van het lachen. En zelfs Zeurpiet de schildpad schaterde het uit.

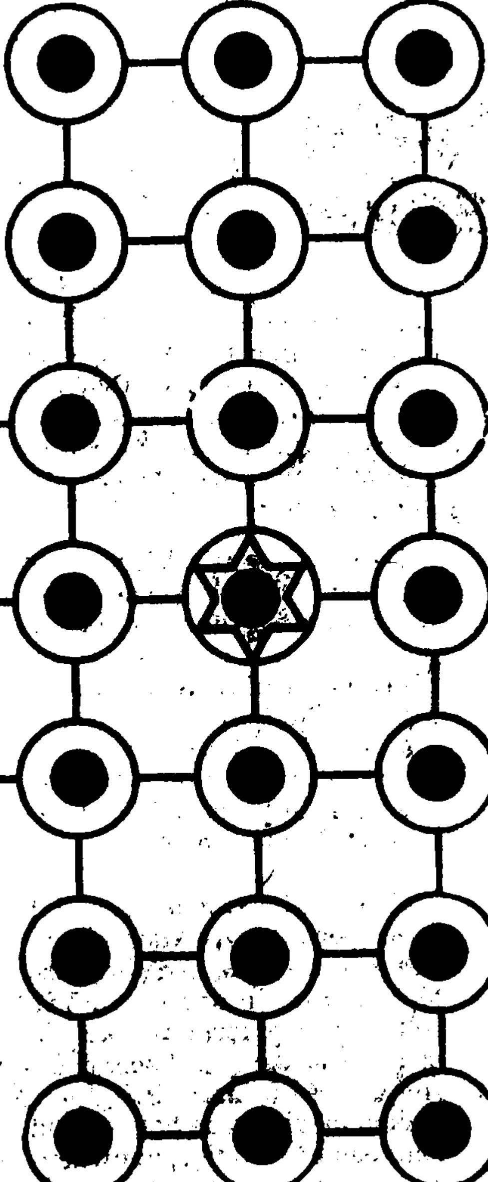
Kabouter Brr en het parkietje wilden eerst boos worden. Maar wie kon dat, als Pimpelino lachte? Het duurde niet lang, of ze lachten al net zo hard als Pimpelino en Zeurpiet. En toen ze uitgelachen waren, zei kabouter Brr: "Ik weet het al, Pimpelino. Jij moet het lachkonijn van de mondi worden".

Het lachtkonijn van de mondi? Pimpelino begreep [illegible] van. "Ja", [illegible] kabouter Brr. "Terwijl iedereen hard aan het werk is, zorg jij ervoor, dat ze opgewekt en blij blijven, zodat ze hun werk met plezier doen".

"Ha", lachte het konijntje. "Dat doe ik graag, kabouter Brr. Ik ga gelijk aan het werk". En met grote sprongen en weer net zo vrolijk als altijd verdween hij in de mondi.

OM ZELF TE MAKEN

Een spel

DIT IS nu eens een spel, dat je in je eentje kunt spelen. Teken het spel met behulp van carbon- papier over op dun karton. Kleur met stiften het veld rood, de stippen zwart met gele randen en het sterretje blauw. Hier komen de spelregels: Je hebt 32 pionnen (of dubbeltjes of steentjes) nodig. Die leg je op de stippen, maar het sterretje laat je leeg. Nu spring je met een pion op een ander naar een leeg vakje. De eerste keer is dat dus het sterretje. De pion waar je overheen springt, moet je weg halen. Dat doe je net zo lang, totdat er nog één pion over is. En de grote kunst is om die laatste pion op het sterretje te krijgen. Je mag alleen van links naar rechts, van rechts naar links, van boven naar beneden en van beneden naar boven springen, dus niet schuin. Je mag ook niet twéé stippen overslaan. Veel plezier ermee!

Wist je dat

Een Russische geleerde zegt, dat bijen kunnen rekenen en zelfs wiskunde begrijpen. Hij maakte een paar kaartjes, waarop hij stippen zette. Op elk kaartje een ander aantal. Op de kaart met drie stippen zette hij een schaaltje stroop en liet bijen er hun buik aan vol eten. Een paar dagen later maakte hij nieuwe kaarten om er zeker van te zijn, dat de geur van de stroop niet aan de kaart met de drie stippen was blijven hangen. Maar toch gingen de bijen direct naar de juiste kaart. Bij de volgende proef nam hij de kaart met zeven stippen. En ja hoor, de tweede dag kwamen ze netjes weer naar de kaart met zeven stippen. Daarna gebruikte hij kaarten met een vierkant, kruis, driehoek en zelfs nog ingewikkelder normen. Maar de bijen vergisten zich nooit!

..*.*.*.*.*.*.*.*

Katten houden zich graag schoon en wassen zich daarom geregeld. Maar als ze in de war zijn of een probleem hebben, gaan ze zich plotseling nog eens extra wassen. Net zoals wij ons dan op ons hoofd gaan krabben of aan onze kleren gaan friemelen. Als ze elkaar wassen, is dat, omdat ze elkaar zo aardig vinden!

..*.*.*.*.*.*.*.*

Moeder: "Dacht je soms, dat een rijk man alles heeft, wat hij begeert?" Dochter: "Nee hoor, maar wel iemand die alles heeft wat ik begeer".

*****

Er was een man, die iedere dag tegen half twaalf naar het café ging. Daar nam hij plaats op een barkruk en bestelde dan drie borreltjes tegelijk. Op een dag vroeg de waiter hem, waarom hij eigenlijk drie glaasjes gelijk bestelde. "Je moeten weten", zei de man, dat ik twee broers heb, die naar Australië vertrokken zijn. Op die manier zijn we elke dag even bij elkaar". Dat gaat zo een aantal maanden door. Tot de man op zekere dag om twee glaasje vraagt. De waiter informeert voorzichtig. "Is eh... een van uw broers misschien overleden?" De man: "Nee hoor. Ik ben opgehouden met drinken..."

HET WERK VAN DE RVD, de Regerings Voorlichtingsdienst, is voor een groot gedeelte van onze bevolking 'terra incognita', oftewel onbekend terrein. Degenen, die wel op de hoogte zijn van het bestaan van de dienst, die direct valt onder de jurisdictie van premier en minister van Algemene Zaken, ir. Don Martina, hebben het desgevraagd over 'een vage dienst van glamour-boys, die zo nu en dan recepties organiseert'. Dan wel over 'een borrelclub, waar het tot in de kleine uurtjes wild aan toe gaat'. Of een ander: 'die dienst werkt niet'... De Amigoe ging op bezoek in Fort Amsterdam en sprak daar met RVD-hoofd, Jerry Lasten, en zijn chef Pers, Protocol en Public Relations, Hebron Adoptie, over hun dienst, de misverstanden en het aanstaande bezoek van het koninklijk gezin aan de Antillen...

Jerry Lasten: ''Tevreden als we goede pers hebben''

Regerings Voorlichtings Dienst is geen ''wine and dine''club

"MIJN FILOSOFIE 'ABOUT' zo'n Regerings Voorlichtings- dienst is eigenlijk", stelt RVD- hoofd Jerry Lasten, "dat je je werk achter de camera's — dus buiten het volle licht — moet doen. Het is niet zo erg, dat men niet weet wat de RVD nu precies doet, het zou veel kwalijker zijn wanneer het publiek de indruk zou hebben, dat de ministers niets doen. Dus ik ben ronduit zeer tevreden wanneer we wat betreft de ministers een goede pers hebben. Dat betekent namelijk dat de RVD draait.

Maar, en dat is jammer, in de regel zegt 'the man in the street' dat de RVD niets uitvoert. Dat is de algemene klacht die wij horen. Er komen zoveel berichten in de kranten, op de radio of op de televisie, maar het publiek merkt en weet niet dat die informatie- stroom afkomstig is van de Regerings Voorlichtings- dienst.

In uitgestuurde persberichten zijn het er dit jaar al een 574... De kranten doen — en ik weet niet waarom — echter niet aan bron- vermelding waar het ons nieuws betreft. Maar nogmaals, ik wil onderstrepen dat wanneer er geen klachten over de RVD zijn, dan is dat voor mij een teken dat het goed gaat. Bij officiële berichtgeving ben ik een voorstander van openheid, met dien verstande, dat het wel persklare openheid moet zijn. Onderhandelingen moeten bijvoorbeeld wel zijn afgerond voordat de resultaten worden doorgeseind aan de nieuwsmedia... Wanneer een directeur van een reis- organisatie met een minister de zes eilanden afreist om de mogelijkheden te onderzoeken op één van die eilanden een vakantiedorp te stichten, dan is het voorbarig om te melden, dat de keus al zou zijn gemaakt. Nee, openheid van zaken wordt pas gegeven als die directeur in een officiële brief aan de minister zijn definitieve keuze kenbaar maakt.

BREKEN

Want op het moment dat je voorbarig te werk zou gaan, wordt er onmiddellijk op geinspeeld. Het goede wordt verdraaid tot het slechte. Al is een project nou nog zo goed, als het een slechte ontvangst krijgt, dan is dat hele mooie, veelbelovende project naar de maan. Er zijn op de eilanden blijkbaar mensen die alles trachten te breken puncto.. Politiek of niet, persoonlijk of niet- persoonlijk, doet er niet toe, maar men wil de zaak breken... Je schept daarnaast een spanning binnen het volk die er 'de facto' niet is. En dat is een slechte zaak...

"Een tweede facet", benadrukt Hebron Adoptie, chef van de afdeling Pers, Protocol en Public Relations, "is dat op de Antillen, maar al te vaak op de man wordt gespeeld. Ik bedoel, een minister, een hogere ambtenaar heeft een eigen, openbare verantwoordelijkheid voor zijn werk. Voor datgene wat hij beslist. Dààr kan uiteraard kritiek op komen, maar dit alles moet niet vermengd worden met opmerkingen over bijvoorbeeld het privé- leven van desbetreffende functionaris. Dit is niet correct en unfair.

De laatste jaren had men overigens weinig notie van de belangrijkheid in het politieke proces van een RVD- of een Public Relations- departement. Men dacht meer dat het 'dine and wine' was. Persoonlijk houd ik niet van 'dine and wine', nee, ik wil werken. Dit moet maar eens duidelijk gezegd worden: de RVD bestaat niet uit een paar 'glamour boys', die er een privé- borrelclub op na houden en van de ene receptie naar de andere lopen op kosten van de overheid... Nee, de RVD is een hardwerkende organisatie, geheel, voor de volle 100% ten dienste van de vigerende regering...

Om wat meer in detail te treden: Je zou kunnen zeggen dat de RVD op twee poten steunt. Public Relations ten behoeve van de bewinds- dragers en anderszins voorlichting geven ten behoeve van de bevolking. Bijvoorbeeld het geven van een uitleg hoe de Wachtgeld- regeling nu precies in elkaar zit, zodat het voor eenieder begrijpelijk is. Vooral het Public Relations- aspect krijgt veel nadruk. De acht ministers, die wij hebben, dienen in hun 'image' en informatie- voorziening naar buiten zo goed mogelijk ondersteund te worden door onze dienst... In wezen is ons werk ten faveure van de portefeuille- dragers 'het bewerkstelligen van een goede verstandhouding met groepen van wier oordeel men afhankelijk is'."

LOYAAL

RVD- hoofd Jerry Lasten vervolgt: "En je werkt samen met regeringen van verschillende signatuur en politieke snit. Want wanneer je dat door elkaar haalt, dan ben je weg. Afgeschreven helemaal... Nee, de RVD is zuiver een instantie van dè regering. Ik heb daar totaal geen moeite mee. Ik vind het vrij gemakkelijk mij loyaal op te stellen, want per slot van rekening is het, hoe je het ook keert, ten behoeve van onze bevolking. Als de zaken goed gaan, zijn wij tevreden, zoniet, dan zijn wij ontevreden...

Wanneer een minister een persconferentie of interview geeft, zit er gewoonlijk iemand van de RVD bij. Dit is persé geen controlerende taak, maar stel dat de gesprekspartner van de minister iemand van buiten is, dan is de kans groot dat na afloop van het gesprek een persbericht wordt uitgegeven. Als je erbij bent, krijg je achtergrond- informatie en daarnaast kan je alvast wat verslaan, want anders moet je naderhand de minister daar weer over aanspreken. De Centrale regering is er ook toe overgegaan de RVD toe te laten tot de vergadering van de Raad van Ministers. Dat is erg prettig. Je hebt de agenda, de stukken en je kunt alvast het voorbereidende werk doen. Je kunt de lijn volgen... Je weet precies wat en hoe en wat niet..."

Met wisselende regering blijft de RVD de lijn behouden... Steunt een nieuwe minister daar dan op? Lasten: "Dat is eigenlijk afhankelijk van de persoon, die op dat moment minister is. Of die wel of niet veel vertrouwen geeft aan de mensen die bij de RVD werken... In de regel is het zo, dat wanneer wij bijvoorbeeld tijdens een persconferentie een minister advies geven, dit gebeurt door middel van een briefje dat hem toegeschoven wordt. Maar ingrijpen nee, dat hoort eigenlijk niet. Een geslaagde persconferentie is die persconferentie, die goed is voorbereid. Daar moet je de nodige tijd insteken. Al speelt in de praktijk tijdgebrek maar al te vaak een rol. Lijnrecht tegen je minister ingaan, zal je echter nooit doen. Het is onmogelijk hem in het openbaar af te vallen. Dan neem je als het ware de plaats in van de oppositie en dat kan natuurlijk niet".

Hebron Adoptie: "Wanneer een Antilliaanse minister naar het buitenland — stel naar Colombia — gaat, dan wordt onze taak overgenomen door het Bureau Buitenlandse Betrekkingen. Dat is dus het verschil. De RVD richt zich dus duidelijk op zaken het koninkrijk betreffende, al heeft de gouverneur ook zijn eigen functionaris in de persoon van de adjudant van de gouverneur. Samenwerking tussen bijvoorbeeld Bureau Buitenlandse Betrekkingen en onze dienst is er overigens veelvuldig. Informatie- voorziening, elkaar helpen... Op eilandsgebied bestaat er de afdeling Public Relations van het eiland, waarvan de heer Roberto Suriel hoofd is. Met deze afdeling zijn ook uitstekende contacten. Want als er bijvoorbeeld een koninklijk bezoek is, dan is men tegelijkertijd gast van de Centrale regering èn van het eilandgebied. Dan moet er goede coördinatie zijn tussen de diverse diensten.

KRANT

Het rapport Berenschot zegt overigens wel dat men de mogelijkheden zou willen gaan bekijken om de diverse informatie- diensten anders te organiseren of eventueel samen te voegen. Persoonlijk ben ik van mening dat wanneer je twee bestuurslagen hebt, waarbij je onherroepelijk zit met twee organisaties, er wellicht toch mogelijkheden zijn tot samenvoeging. Bijvoorbeeld centrale audiovisuele voorzieningen. Maar, nogmaals persoonlijk, afstoten is altijd moeilijk, al kan samenvoegen ook op een uiterst 'softe' manier gebeuren".

Wat komt er nu precies kijken voor een staatsbezoek? Hoelang van tevoren is de RVD daar nu mee bezig? "Wanneer het bekend wordt", zegt Jerry Lasten, "moet je in feite al beginnen met de eerste voorbereidingen. Het geeft ontzettend veel werk. Bij wij was het aanstaande bezoek van koningin Beatrix, prins Claus en kroonprins Willem-Alexander bekend toen ik in de krant las dat ze in februari zouden komen. We wisten nog van niets en in een nota aan premier ir. Don Martina hebben we zodoende moeten vragen of deze informatie op waarheid berustte. Nu, het bleek te kloppen... Als het bericht officieel is, dan moet je direct beginnen. De eerste stappen, die je vervolgens routinematig moet afchecken zijn: Wat is het doel van het bezoek? In dit geval betreft het een werkbezoek, waarbij de ontwikkeling van de Antillen aan de orde komt; Hoeveel dagen neemt het bezoek in beslag? Nu, in dit geval gaat het koninklijk gezin naar alle vijf eilanden en ook naar Aruba; Hoe groot zal de totale delegatie zijn? Waar gaat de koningin overnachten? Vliegen of varen naar Saba en St. Eustatius? Komt de koningin met de KLM of met het eigen vliegtuig? Al dit soort vragen komen naar voren... Via gevolmachtigde minister Boy Hernandez in Den Haag wordt de link gelegd met de Nederlands voorbereidings- commissie.

Van onze zijde wordt er dan ook een commissie in het leven geroepen. Dit zijn dus de eerste stappen van onze kant, nadat wij het bericht in de Amigoe van 3 september hadden geverifieerd. Daarna worden door ons de eilandgebieden ingelicht: 'Hare Majesteit is voornemens uw eiland te bezoeken van die tot datum'. Het programma van het bezoek moet nu in eerste aanleg bekeken worden. Tien eerste steenleggingen kan niet. Keuze dient gemaakt te worden. Welke is dus de belangrijkste?

Natuurlijk is er meteen contact met Nederland gemaakt over de wensen van de koningin zelf. Het één combineer je met het ander om tot een zo variabel mogelijk programma te komen. Met de verschillende eilandgebieden moet dat gecoördineerd en duidelijk gesteld worden. De speciale wens van koningin Beatrix is in dit geval om met name iets te zien. De nadruk ligt op het werkbezoek en daar kan je alles onder verstaan. Het gaat over de ontwikkeling van de eilanden en gesprekken met de bestuurders. Daar ligt bij een werkbezoek in het algemeen de nadruk op, anders wordt het een feestbezoek".

DRAAIBOEK

Chef PP&P Hebron Adoptie: "Na de voorbereidingen wordt er een draaiboek opgesteld, van minuut tot minuut, van uur tot uur, van dag tot dag. Dat draaiboek moet ruim van tevoren klaar zijn. In de regel komt er ook een voorbereidende commissie vanuit Nederland naar de eilanden toe. Zo'n commissie bestaat uit functionarissen van het koninklijk huis, van de beveiliging en van het Militaire Huis. We moeten precies weten op welk plekje iedereen komt te staan, de tafel- schikkingen tijdens diners, aan wie de koningin voorgesteld zal worden, kortom alles wordt tot in de puntjes uitgewerkt. De koningin moet zelf ook weten wie zij ontmoet, dan kan zij er altijd een persoonlijk tintje aan geven. Ook moeten we uiteraard weten wie er van de pers meekomen uit Nederland... in ieder geval zo'n 25 man. Het draaiboek bestaat uit een linker- en een rechtergedeelte. Op het rechtergedeelte staat de actie gepland, op het linkergedeelte staan de dingen, die met de actie te maken hebben. De stap naar voren en de stap naar achteren, naar links of naar rechts, wie doet wat, het voorstellen, in welke volgorde. Dit zijn dus de details... Wanneer je het nog eens chronologisch op een rij zet, dan hebben wij te maken met lucht-, zee- en landtransport, accommodatie, logistiek, bagagevervoer, lunches, tafel- schikkingen, recepties, bezoeken, vergaderingen, beveiliging zowel fysieke- als kamer- beveiliging en voor de gezondheid een heel korps van medici, die klaar staan voor noodgevallen.

Je moet uiteraard ook iets weten over de persoonlijke smaak van je bezoekers. Op een gegeven moment kwamen wij te weten dat prinses Juliana Lucky Strike rookt. We hadden geen enkel pakje van dit merk op het eiland — maar stel je voor dat ze 'short' zou komen te zitten — dus hebben we via St. Maarten een aantal kartons uit Puerto Rico laten komen en die vanuit Willemstad over de andere eilanden gedistribueerd. Of de prinses er naar gevraagd heeft? Ik weet het niet, maar het kan best mogelijk zijn...

Een speciale dieet- lijst hebben we ook altijd bij de hand. En de aparte persoonlijke wensen. Dan krijg je bijvoorbeeld het geval van prinses Margriet, die gewoonlijk een zachte Bordeaux prefereert. Je zorgt er dan voor dat op de kamer zo'n fles aanwezig is, evenals wanneer ze gaat dineren. Je probeert dus zoveel mogelijk aan die persoonlijke wensen te voldoen..."

Een laatste belangrijk punt", zegt Jerry Lasten, "is dat je er rekening mee moet houden, dat men eigenlijk zeer, zeer goed op de hoogte is van het reilen en zeilen van je land. En het zou dan ook slecht staan als ik geen juist antwoord zou weten te geven op de vragen, die op mij afgevuurd worden tijdens zo'n bezoek... Het is mij eenmaal overkomen. Een gemakkelijke vraag, maar ik dacht is dat nou een strikvraag? En ik kwam niet uit het antwoord. Dus op dat gebied moet je jezelf ook voorbereiden. Iets van: Hoeveel pontons heeft de Emmabrug? Zestien... niet? Nu, dat soort dingen moet je wel weten. Ik heb gehoord dat prins Claus ook vrij geregeld naar het KABNA, het Kabinet Nederlandse Antillen in Den Haag, gaat om zich te oriënteren, dus hij zal ook wel met de nodige vragen komen... Dan moet je natuurlijk zelf geen flaters slaan..."

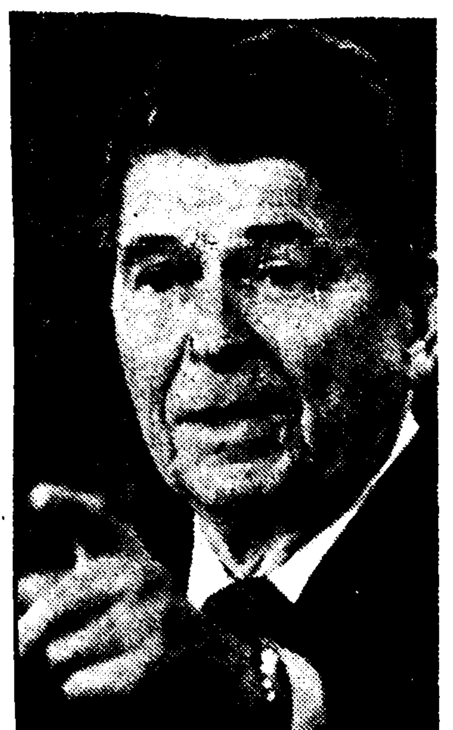
DE RVD, de Regerings Voorlichtings- dienst met in totaal 25 werknemers, ressorteert rechtstreeks onder minister van Algemene Zaken en premier Don Martina. Gehuisvest in Fort Amsterdam telt de dienst een viertal hoofdafdelingen, te weten Algemene Zaken, Publicatie, Pers/Protocol/Public Relations en Audio Visuele Productie. Hoofd RVD is sinds enige jaren Jerry Lasten.

Chef van de afdeling Pers, Protocol en Public Relations is Hebron Adoptie. Onderstaande geldt als taak- omschrijving van zijn afdeling, die bij het komende statiebezoek van koningin Beatrix aan de Antillen zo'n belangrijke rol vervult.

Omstreden persconferentie

...Reagan tijdens zijn omstreden persconferentie van 19 november. Peinzend, aarzelend, zoekend naar antwoorden...

Reagan is politiek niet meer meester

PRESIDENT REAGAN is de afgelopen maanden de politieke ontwikkelingen in Washington kennelijk niet meer helemaal de baas. Het Amerikaanse publiek voelt dat haarfijn aan en is bezig tamelijk massaal vragen te stellen bij de politieke geloofwaardigheid van Ronald Reagan. Het heeft er alle schijn van dat 'de grote communicator' Ronald Reagan uiteindelijk ook een gewoon president blijkt te zijn, die soms fouten maakt en dan wel eens jokt.

Die drie stellingen zijn te verdedigen aan de hand van de spannende, drie kwartier durende persconferentie die Reagan onlangs in Washington gaf. Voor het eerst gaf — een soms zelfs duidelijk nerveuze — Ronald Reagan toe dat hij zijn naar eigen zeggen 'hoogst controversiële' actie ondernam bij het leveren van wapens aan Iran. Hij bleef er bij dat de risico's weliswaar hoog, maar tegelijk de moeite waard zijn geweest. Verder houdt Reagan staande dat de wapenlevering niet bedoeld was als tegenprestatie voor de vrijlating van drie Amerikaanse gijzelaars in Libanon. Tenslotte onderstreepte de Amerikaanse president dat tot tweemaal toe dat er geen andere landen als tussenpersoon bij de transactie betrokken zijn geweest.

Nog wel op grond van wat Reagan chef- staf Donald Regan heeft verklaard werd echter steeds algemeen aangenomen dat Israel wel degelijk als tussenpersoon- bemiddelend wapenleveranciers is opgetreden en dit zelfs op een niet zo erg zuinige schaal. Wat na de voorgaande 38 persconferenties nooit eerder gebeurde, deed zich gisteravond voor. Kort nadat Reagan was vertrokken gaf het Witte Huis een verklaring uit waarin men alsnog datgene erkende wat de president daar net twee keer had ontkend: er was een derde land bij de wapen- transactie betrokken.

Voor de 'ontmaskering' van een tweede leugen zorgde Reagan zelf tijdens zijn persconferentie. Enerzijds hield hij, net als vorige week bij zijn televisie- toespraak over dit onderwerp tot het Amerikaanse volk, staande dat er geen wapens tegen gijzelaars zijn geruild. Anderzijds merkte hij echter op dat als zijn geheime transactie niet was uitgelekt nu nog twee andere Amerikaanse gegijzelden in Libanon zouden zijn vrijgelaten. Het laatste is onmogelijk met het eerste te rijmen.

De kwestie van geheime en onwettige Amerikaanse wapenleveranties aan het ook volgens Washington terroristen- gezinde regime in Iran staat bepaald niet op zich. De Amerikaanse buitenlandse politiek neemt sedert enkele maanden de ene nog al ongeloofelijke wending na de andere. Eerst was er de ruil van de onschuldige Amerikaanse journalist Daniloff tegen de Russische spion Zakharov. Dit wellicht met de bedoeling om van Moskou versneld een topconferentie los te krijgen. Dan was er de Witte Huis- actie waarbij men de pers de mist in stuurde met onwaarheden over de ontwikkelingen in het Libie van kolonel Gadaffi. Verder geheime wapenlevering aan de contra's in Nicaragua via de zogenaamde Hassenfus- affaire. Tenslotte suggereerde Ronald Reagan op Reykjavik op z'n zachtst gezegd dat het Westen op betrekkelijk korte termijn ook zonder kernwapens verdedigbaar zou zijn. Dat name deze stelling zal in West- Europa velen aan het denken hebben gezet over de vaste koers die het Witte Huis volgt bij de buitenlandse politiek. "Dit is de ene blunder boven op de andere", zo onderstreepten woordvoerder van de Democraten nadat zij de president hadden aangehoord.(Uit de Haagsche courant).

Jongeren gaan later samen wonen

DEN HAAG — De leeftijd waarop jongeren gaan trouwen of samenwonen stijgt.

Zo was zes jaar geleden nog ongeveer 37 procent van alle vrouwen voor hun 21e getrouwd of woonde samen. Nu is dit nog maar 23 procent. Men blijft langer in het ouderlijk huis of gaat vaker eerst alleen wonen. Dat blijkt uit een onderzoek van het CBS naar relatie- en gezinsvorming. Het onderzoek is in 1982 gehouden en in 1985 herhaald.

Al eerder werd een teruggang waargenomen in het aantal jeugdige huwelijken. Aanvankelijk leek dit geen gevolgen te hebben voor de leeftijd waarop men ging samenwonen. Het trouwd zijn als eerste vorm van samenwonen werd alleen steeds vaker vervangen door niet- gehuwd samenwonen. Thans blijkt dat wel degelijk ook de leeftijd waarop men voor het eerst, al dan niet gehuwd, gaat samenwonen verschuift.

Uit het onderzoek blijkt verder dat in drie jaar tijd het percentage gehuwde of samenwonende vrouwen van 21-24 jaar is gedaald van circa 54 naar 43 procent. Het percentage vrouwen zonder verloofde of vaste vriend in deze leeftijdsgroep nam toe van 21 naar 30. Dit wijst er volgens het CBS op dat men niet alleen later gaat samenwonen, maar ook later aan een min of meer vaste relatie begint.

Drie jaar cel voor sigaretten

MOSKOU — Een arbeidster in Sovjetmoldavië is tot drie jaar gevangenis- straf veroordeeld omdat zij de diefstal van vier pakjes sigaretten had proberen te verdoezelen. Het dagblad Sovjetskaja Moldavia schreef in zijn nummer van 25 november dat donderdag Moskou bereikte, dat de arbeidster, R. Syrbou, in een tabaksfabriek in Kisjinjev, had geprobeerd het stilzwijgen te kopen van de opzichter die haar met de gestolen pakjes had betrapt.

Grotere zaak van juwelier Hermanus in Winkelcentrum Bloempot

Sigmund Hermanus: "Goede service, daar draait het allemaal om"

"Bij Spritzer & Fuhrmann was men zeker niet enthousiast", vertelt juwelier Sigmund Hermanus van Winkelcentrum Bloempot, dat ik na ruim twaalf jaar mij zelfstandig ging vestigen. Maar ik heb altijd getracht geen directe concurrent te zijn, want vanuit mijn hele wezen moet ik bekennen dat ik enorm veel te danken heb aan Fuhrmann...Maar zo'n gevoel moet je er niet van weerhouden een eigen weg te gaan.
Ik kan echter stellen dat de relatie tussen mij en mijn oude bedrijf nög steeds vrij goed te noemen is. Daarnaast heb ik een meer lokale klantenkring. Het is bij allemaal niet zo toeristisch. Dat is maar goed ook, want je zit op het eiland met een kleine markt en wat heeft het dan voor zin elkaar te beconcurreren. Daar heeft niemand iets aan...

In 1969 kwam ik van school af. Ik schreef mij toen voor het Avond-Lyceum in. 's Avonds studeren, overdag werken. In mijn achterhoofd dacht ik altijd aan werk in een meer technische richting - bij de Shell bijvoorbeeld - maar uiteindelijk ben ik bij Spritzer & Fuhrmann terecht gekomen als verkoper in de winkel...Het was een baan. Meer niet. Ik kon er mijn studie mee bekostigen en ik dacht er totaal niet aan om verder te gaan in de juweliers-business.

Het werk beviel. In Juni 1970 kreeg ik van personeelschef Beaujon te horen dat grote baas Fuhrmann met me wilde praten. Luister, zei Fuhrmann, ik heb voor jou de mogelijkheid een beurs te krijgen voor Schoonhoven. Een opleiding van drie jaar tot juwelier. Ik zeg: Zo...Ja, zegt hij, je moet wel volgende week beslissen want over twee weken begint in Nederland de cursus. Dan moet je er zijn. Ik zeg: Luister, ik ga naar de avondschool. En ik heb juist een autootje gekocht. Nu, antwoordt Fuhrmann, ik heb het niet over een auto, maar over je toekomst. Ga naar huis, denk erover na. Volgende week moet je hebben beslist.

VERKOPEN

In heb gepraat, nagedacht, gepraat, "vervolgt Sigmund Hermanus. "Een beurs om voor juwelier te studeren...Ik dacht: Ach ik heb toch geen vaste plannen, ik doe het. Een heel grote stap. Twee weken later zat ik in zilverstad Schoonhoven..Nogmaals, ik had daarvoor nooit de ambitie om in dit vak door te gaan. En dan ineens een specialistische opleiding van vier jaar.

Na mijn opleiding begon ik full-time bij Spritzer. De eerste zes maanden als verkoper. Het is een bijzonder vreemde impressie, wanneer je opeens weer achter de balie staat. Je voelt je eigenlijk genomen...Ik trek altijd de vergelijking met iemand die op school wat Engels heeft geleerd en dan plotseling een echte Engelsman ontmoet. Dan sta je met een mond vol tanden en komt er alleen 'yes' en 'no' uit. De eerste zes maanden als verkoper waren dus ronduit frustrerend.

Mijn collega's hadden helemaal geen opleiding achter de rug, maar ze verkochten als razenden. En ik zat daar maar met mijn gespecialiseerde kennis. Ja, ik kon klanten tijden vermaken, en die stapten dan op zonder iets te kopen. Dankjewel voor de uitleg, maar nu gaan we maar weer eens verder...Een foute benadering dus. Ik was gewoon bezig mijn kennis te spuien. Meer niet. Die kennis moest ik dus naar de achtergrond zien te drukken. Je hebt ambities na zo'n studie - hij is vrij artistiek en creatief - maar die ambitie verdween volkomen in de puur business-like benadering van de winkel. Er moest verkocht worden, punt uit. Maar na die maand verkopen heb ik een goede loopbaan gehad bij Spritzer.

Bij deze juwelier heb ik gewerkt tot 1984...En dan krijg je het. Mijn vrouw Els en ik hadden na onze studie altijd al in het achterhoofd om zelf iets te gaan doen en dat blijft leven. Op eigen benen staan. Maar dat is eerst financieel niet haalbaar en je moet per slot van rekening de nodige ervaring opdoen. In 1984 werd het dan ook: we doen het of we doen het nooit meer. Je steekt er je kapitaal in...je laat een hoop vaststaande zekerheden waaronder je goede sociale voorzieningen voor wat ze zijn en dan begin je voor jezelf. Je neemt een groot risico...een regelrechte stap in het duister.

JUWELEN MINDED

Bloempot, dat moest het worden. Een paar maanden voor de officiële opening zijn we erin getrokken..de mensen hebben gezegd: "in zo'n slechte tijd, zou je dat nou wel doen"...Maar Bloempot is voor mij en mijn vrouw een bewuste keuze. Ik wist als coördinator precies hoe de markt in elkaar zit. Ik zocht een lokatie buiten de stad, maar wel in een centrum waar veel mensen komen. En...waar je als juwelier de nodige 'security' hebt. Een toestroom van mensen die noodzakelijk zijn voor je omzet..Het werd dus Bloempot.

WILLEMSTAD — Door met een vervaarlijk ogend zwaard de toegang tot het nieuwe onderkomen van Hermanus Jewelers in Bloempot Shopping Centre te verwijderen, verrichtten gisteren de beide kinderen van eigenaars Els en Sigmund Hermanus, de officiële opening van deze in korte tijd tot een bloeiende onderneming uitgegroeide juweliers-zaak. De opening van het nieuwe, grotere pand, die voorafgegaan werd door het hijsen van de vlag en het zingen van het volkslied, werd bijgewoond door een groot aantal genodigden, waaronder Charles Fuhrmann van Spritzer & Fuhrman waar het echtpaar Hermanus aan de carriere in het juweliers-vak begon.

In 1984 werd een jaar boven verwachting. De streefomzet was de eerste maand al overschreden. Kerstmis...nog veel beter. Een regelrecht succes dus. Maar Els en ik waren gestart met een kleine stock-voorraad, en dit betekende dat toen we in januari weer opengingen er in de vitrines nog zo'n vijf stukken lagen. De rest was weggekocht. Daarom maar weer richting Europa - naar Nederland, Duitsland en Italië om nieuwe voorraad te kopen. Investeren, investeren, investeren- Iedere klant moest iets geboden worden. Daar gaat het om.

Ons assortiment",zegt de juwelier, "is qua niveau en kwaliteit meer gericht op het lokale publiek. Een Amerikaan heeft nu eenmaal een totaal andere smaak dan een Antilliaan. De Curacaoenaar en de Nederlandse Curacaoenaar tesamen biedt een publiek met een vrij verfijnde smaak. Dit getuigt van de grote keuze aan sieraden op het eiland. Er worden veel sieraden gedragen, dus je hebt als juwelier een uitstekende markt. Goed, men is kieskeurig, maar wanneer je kwaliteit naast een goede service levert dan komt men terug. Je moet dus in je zaak geen rotzooi verkopen.

En wanneer je zegt: hoe valt dit nu te rijmen met de algemene economische situatie? Ik geloof dat het de dunne bovenlaag is van de inkopen. Dat bedrag wordt bij de juwelier gespendeerd. De mensen blijven geld uitgeven en de lokale klant is echt 'juwelen-minded'. Het is één van de behoeftes. De lokale Nederlander komt hier...heeft een zilveren armbandje...en zilveren ketting...goud wordt in Nederland niet veel gedragen. Maar na een paar jaar, wanneer ze teruggaan is het alles goud wat de klok slaat.'

Sigmund Hermanus: "In de afgelopen twee jaar is het in de oude winkel steeds beter gegaan. Vandaar dat we nu in Bloempot op de plaats van de vroegere boekwinkel zitten. Het was halverwege vorig jaar. De zaken gingen goed, maar je wilt meer service bieden en ik had geen ruimte meer om al mijn sieraden te laten zien. Plotseling kwam er nieuwe ruimte beschikbaar die ik kon huren. Redelijke condities...Een enorm geluk. En je hoopt natuurlijk dat je vaste klanten je door dik en dun blijven steunen.

Het echtpaar Sigmund en Els Hermanus.

Tussen haakjes overigens, zegt Hermanus, van de juwelier wordt door de verzekering het beste verwacht waar het om beveiliging gaat. Het is zelfs zo dat een aantal grote verzekerings- maatschappijen op het eiland als voorzorgsmaatregel geen juweliers neemt; ik kon mij daar dus niet verzekeren, ik werd niet genomen. Hoezoe...Ja, men stelde de meest waanzinnige eisen..De waarde in mijn winkel ligt namelijk zeer geconcentreerd. En het zijn waardevolle artikelen die zeer gemakkelijk vervoerd kunnen worden. Ik heb als juwelier de beste beveiliging die er te krijgen is..En keus uit alle soorten. Zoiets moet je gewoon hebben.

Erg lastig verzekeren dus, maar je moet wel, want anders valt er niet te draaien.

In het juweliers-vak zit op Curaçao zeker muziek. Tenminste, wanneer je maar weet wat je doet en je maar heel hard werkt. Dit geldt echter niet alleen voor juweliers, maar slaat op alle branches. Je dient er hard tegenaan te gaan. Want de Curaçaose klant wordt met de dag kieskeuriger. Je moet zo'n klant ook niet in de maling nemen.

De uitbreiding zoals ik die nu heb gedaan...Het is niet alleen een kwestie van het geld dat je erin stopt, zegt juwelier Hermanus, het is niet een kwestie van de goede manager of het personeel...Nee, je moet er zelf constant bijzijn. Persoonlijke service geven. De klant moet terugkomen. Dat is de basis van je bedrijf. De klant moet weten dat je tijd voor hem of haar hebt. Je adviseert dus en niet alleen om op een harde manier te proberen iets te verkopen. Dan stapt de klant de deur uit, maar tegelijkertijd voelt hij zich bekocht. Misschien niet exact op dat moment, maar bijvoorbeeld wanneer hij thuis is...Wanneer je je bekocht voelt kom je niet meer een volgende maal langs. De klant moet dus in alle rust een keuze kunnen maken....En goede service....Daar draait het allemaal om.....

ÑAPA

AMIGOE Weekend Bijlage

ZATERDAG 29 NOVEMBER 1986

PAGINA A

LA CRUZ

SEMANARIO RELIGIOSO, CATOLICO I DI INTERES GENERAL.

IN HOC SIGNO VINCES. DEN ES SINJAL LO BO VENCÉ. (*Estandarte di Emperador Constantino*)

CRUX VIRTUS MEA. CRUZ TA MI FORZA (*Divisa di Mgr. Van Baars.*)

CONDICIONNAN DI SUSCRICION.
La Cruz ta sali toer dia rason atardi.
Suscricion pa anja .... f 3,—
Idem pa cuater luna .... 1,—
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba pa anja .... 5,—
Número suelto 0,07½
Toer suscricion mesté ta alomenos pa 4 luna, i PAGÁ PADILANTI.

Administracion:
Plaza Concordia No. 129 Pietermaai.

CONDICIONNAN DI ANUNCIONAN.
Anuncio di 1 té 7 regel 0,25
Cada regel mas 0,02½
Anuncio permanente segun combenio.
Artículonan di interés general gratis.
Originalnan koe jega na poder di Redaccion mesté ta firmá i na ningun caso no ta debolbé nan.

...E DERDE VAN de drie afleveringen over Papiamentstalige literatuur van A. de C. (verschenen in La Union, nr.701, 2 april 1936) geeft een wel zeer ruimte ...vatting van 'Literatura Papiamento' te zien. Zowel toespraken, redevoeringen en preken, ...religieuze verhalen en verhandelingen (vertaald) in het Papiamentu komen — gegeven ...n zeker niveau voor wat betreft inhoud en stijl — in aanmerking voor een plaatsje. Het is uitgesloten dat omtrent de waardering van de teksten als 'literatuur' (blijvend) overeenstemming zou kunnen worden bereikt — zeker voor wat betreft de religieuze teksten neemt ...de Tweede Wereldoorlog de 'literaire' waardering sterk af. Daarentegen zijn voor de bestudering van de ontwikkeling van de Papiamentstalige geschreven literatuur van na de oorlog deze religieuze werken wel degelijk van belang. Deze teksten vormden tenslotte het belangrijkste deel van wat aan verzorgd geschreven materiaal in het Papiamentu beschikbaar was. De invloed op de meer 'profane' Papiamentstalige literatuur van na 1940 zou wel eens groter kunnen zijn dan wordt verondersteld.

Atrobe riba mes un cos...? Ta pa di ...s bez caba awor! Ay, Shon no bira ...tioso! ...

Mi no por yuda ... cada bez mi ta ...n cu mi a omiti un aspecto mashá importante djé asunto cu ta necesario ...trece na conocementu di nos pueblo. Pero awor si mi ta primintí cu ta ...último bez lo mi papia riba nos Literatura Papiamento...

...otro fuente pa siña conoce nos Literatura ta di ristra DISCURSONAN cu a tene den curso di añanan i ...ecialmente di último tempo ... ...oer di nan tin berdadera: "obra maestra". Nos pueblo ta elocuente: e ...di expresa su sintimento i su idea... cu entusiasmo i cu palabra bonita (1)

...nina un di reunionan di Bond (2) ...na otro ocasion p.e. na un fiesta i lo ...queda convencí di esayi. I loque ta ...admira ta cu no ta solamente hende ...di clasenan alto tin es don di elocuencia ... No pensa cu mi ta confundi aqui "elocuencia" cu "papia hopi palabra": tin un diferencia grandi denter ...e dos, loque tur hende ta comprendé ...hopi bon.

Pero mi tin prueba pa mi asercion: ...a discursonan cu a publica den "La Cruz" i "La Union" especialmente ...discursonan di orden: admira e entusiasmo, e manera fini di presenta e materia, e manera agradable i cultivá di ...place concurrencia. Admira com e ...ta construi su frasenan: tin bez ...un cadena ondulante di corona ...pa bisti un idea suave i bonita; ...bez como un ola grandi i menazante cu ta subi, subi cu forza irresistible ...alcanza su altura i despues ta desliza ...equilibrio pa bolbe subi i baha ...ritmo di alma di orador ... Den ...di discursonan tin también modelo di ...elocuencia calmo, claro, pero cu ta ...hací drenta su ideanan den cabez di ...escuchador cu facilidad maravilloso (3).

Asina p.e. semper mi a queda ...impresioná pa discurso inaugural di ...di Presidente di Liga di Pueblo na ...Reunion anual di Gala: e tabatin un ...manera mashá fini di bisa hende berdadnan amargo, riba un tono calmo, pero convencí i cada bez su discurso tabatin un introduccion cu a trece pa concurrencia e conhunto di ideanan, e atmosfera cu e reunion tabata exigi.

Algun aña pasá Parroquia di Pietermaai a celebra su Hubileo di Oro i ...e ocasion ayí a papia varios discurso na Papiamento. Tabatin presente también Señor Inspector di Enseñanza... wel, e señor Macamba ayi a queda admirá, asombrá di elocuencia di es orador.. Mi no sabi drechi qui palabra e señor ayí a bisa, pero ta sigur cu el a gaba nos idioma mashá: esayi mi sabi di fuente siguro.

Resumiendo mi por bisa cu te awor a trata riba
Novela,
Comedia,
Poesía i
Elocuencia Papiamento.

Mi conoce algun buki cu no por clasifica denter di e 4 seccion ayí, i cu ta bal la pena di menciona aqui. Promer cu tur: "IMITACION DI CRISTO". (4) Ta un buki tur añor cu ta pertenece na Literatura di mundo henter. El a salí na aña 1882 caba: mi no sabi ta quen a traducié pero e traductor a hací un sirbishi grandisimo na nos pueblo i merece nos admiracion i nos gratitud ... "LOS ... ALABANZA" ... ble, quende mas un mil siglo pasá, a guia nos pober pueblo na fuentenan puro i cristalino di Sabiduría. Lastima cu es buki di oro no ta di bende más. Spera mí ta spera riba un otro corazon noble cu lo hací nos pueblo bebe trobé na Fuente di Dios. Ademas tin (of mehor tabatin): "CIENTO CUENTA CORTICO" cu ta un buki di leza na scool den TEMPU BIEUW promer di Holandizacion di Enseñanza... (5) También "BIDA DI SANTA ROSA" i "LECTURA CRISTIANA" di cual 5 numero a salí. Ata un otro proyecto sublime pa alsa cultura di nos pueblo cu a fracasa. (6) Mi ta quere cu ta es amigo grandi di nos pueblo, Rev. Padre LUDOVICO JANSSEN di f.m. cu tabata iniciador di es numeronan di Lectura Cristiana. Es ultimo (no.5) ta obra di Rev. Padre TOMAS van SADELHOFF i ta contene bida di S.Dominico, S.Tomas di Aquino i di S. Catarina di Seina. Paquicvo no a siguí cu n'e ...?

Porfin tin varios obra chiquito di Rev. Padre P.J. POIESZ, riba invocacion di Santonán, riba liberpensamento, Shon Fia etc ... (7). Sigur tin mas obra cu mi no conoce i p'esayi mi ta pidi esnan cu ta mas sabí pa nan completa mi articulo: di es manera balor i riqueza mes di nos Literatura Papiamento lo salí na clá mas i mas.

Porfin porfin mi a yega na mi PREGUNTA... cu tin conexion cu loque mi a bisa mas ariba. Wel, tende...

Tin hende ta pretende cu e último 15 aña mas o menos nos Padernan ta abandona nos pueblo ... Antes na intervalo regular nan a publica na Papiamento bukinan di balor pa bida religioso, social i intelectual di nos, corda Padernan L. JANSEN, v.d. PAVERT, P. POIESZ i A. KUYPERS (8) ... i awor tur cos a caba ... Solamente Rev. Padre RAFAEL BUHRS a publica aña pasá "Cuater Evangelio den un sol" ... i awor e ta traduciendo "Imitacion di Cristo", e sol ta e bonita exepcion ... (9) Ta quico ta falta nos bon Padernan ...? Pensa mi a pensa riba e cos straño ayí sin por haya un bon solucion satisfactorio. Mi conoce spiritu di Sacrificio di nos Padernan, mi ta mira nan zelo i trabao i toch ta parce algun hende cu nan a cambia ... Mara cu no t'asina! Mi no ta tribi di ta huez den e asunto aqui, pero toch como hende cu ta busca berdad mi por puntra cu nan: PAQUICO E CAMBIO AYI?

A drentá mi un idea i mi a pensa cu quizas Padernan también a cai víctima, sin cu nan sabí of nan quier, di es Spiritu di Holandizacion cu ta pasando riba nos islanan e ultimo cuater o cinco lustro ... Ma mi ta considera es idea com un tentacion i mi a quité pasobra mi no quier ni por admití cu nos Padernan lo a perde es comprendimento intimo di alma di nos pueblo, cu ta e base di nan trabao apostólico como ministro di Dios. Mi no quier pensa nada malo di nos Padernan i lo mi queda mashá contento si nos por convence tur cu nan ta herá i cu nos Padernan NO A CAMBIA CU NOS ...

Publicacion di obra di Rev. Padre R. BUHRS ta pa mi e AURORA DI UN TEMPO TUR NOBO ... (10)

Ata mi punto final i mi pregunta.

A. DE C.

TOELICHTING

(1) Ruim twintig jaar na De C.'s verhandeling over de Papiamentstalige literatuur zou Colá Debrot de 'discursonan' eveneens de Antilliaanse literatuur binnentrekken. In Antilliaanse Cahiers (jrg. I, nr.1, blz. 17-19) schrijft Debrot hierover onder meer het volgende. 'Het literaire talent vindt uiteraard ook uiting in feestelijke toespraken, politieke redevoeringen en stichtelijke sermoenen. Het zou de moeite lonen deze uitingen met een literair oor te beluisteren; men zou dan inderdaad moeten toegeven, dat er vaak gròfheden worden verkondigd, maar men zou evenzeer tot de verrassende slotsom komen, dat vele eenvoudige Antillianen van een grotere verfijning blijk geven dan men zou hebben verwacht. (...) In bepaalde kringen wil men in de politieke toespraken uitsluitend zien een vorm van lawaai, waarmede de spreker, bij gebrek aan redelijke argumenten, zijn betoog of zijn gebrek-aan-betoog kracht tracht bij te zetten. Wie zal ontkennen, dat dit motief vaak genoeg een rol speelt onder de demagogen? Maar er zijn hier ook andere drijfveren werkzaam. Bijzonder duidelijk spreekt uit deze speeches de behoefte, zozeer eigen aan bepaalde zuidelijke volkeren, om zich uit te drukken in kunstzinnige zinswendingen, fraaie stijlbloemen en klassieke citaten. (...) (Dergelijke voordrachten) vertegenwoordigen toch een van die typische "worstelingen om het woord" en in dat opzicht is men zonder twijfel verplicht ze au sérieux te nemen". Zo ver is het in de Antilliaanse literatuur- kritiek echter (nog) niet gekomen, ondanks de pleidooien van A. de C. en Debrot, en ondanks de aandacht, die er elders in de regio wèl voor deze literaire uitingen bestaat (bijvoorbeeld Roger D. Abrahams' The Man-of-Words in the West Indies, Londen: The Johns Hopkins University Press, 1983).

(2) Bedoeld wordt de Curaçaosche Rooms Katholieke Volksbond.

(3) Vele nummers van 'La Union' en 'La Cruz' zijn (gedeeltelijk) gevuld met de redevoeringen, die maar enigszins van belang werden geacht voor het lezers- publiek van de beide (RK- georiënteerde) bladen.

(4) De C. verwijst hier naar een Papiamentstalige vertaling van het werk van Thomas à Kempis uit 1882, uitgegeven door het Apostolisch Vicariaat, en — op dat moment — al jaren niet meer verkrijgbaar. Wie de vertaling maakte, is niet bekend.

(4) **Ciento cuenta corticoe (Boeki di leza pa uso di school)**, uitgegeven door het Apostolisch Vicariaat in 1881. De verantwoording luidt als volgt::
'Com tabatien necesidad di un boeki di leza, nos a toema pa modelo es "Honderdtallen" koe tá na uso na school na Hulanda. Nos a traduci algun cuenta for di nan, i nos a poné acerca algun otro, koe a paree nos conveniente'. Dit honderdtal verhalen werdt gekenmerkt door een uitgesproken moralistische inhoud, die met veel nadruk nog eens direct onder de titels van de verhalen wordt vermeld (zie inzet). Deze bundel staat feitelijk aan het begin van een jarenlange traditie van 'Papiamentse' verhalen, die in deze eeuw wordt voortgezet in de bladzijden van La Cruz en La Union.

(6) **Bida di Santa Rosa** werd eveneens uitgegeven door het Apostolisch Vicariaat, in 1902 (auteur niet bekend). Onder redactie van pater Ludovicus Alphonsus Johannes Jansen (geb. Schiedam, 10 juni 1845, aankomst op Curaçao: 11 juli 1875, overleden 14 november 1921) verschenen vijf afleveringen van Lectura Cristiana. De nummers 1 en 2 (beide verschenen in 1910) bevatten 'Cuenta i historia di Curaçao i su colonia', welke alle eerder verschenen in La Cruz. Nummer 3 (1911) bevat verhalen uit het Nieuwe Testament, en nummer 4 (1914) uit het Oude Testament. Het vijfde nummer werd verzorgd door pater Thomas Johannes Stephanus van Sadelhoff (geb. Huissen, 13 febr. 1863, aankomst op Curaçao: 27 mei 1891, overleden op 19 maart 1922), en bevat 'Historia di S.Dominico, S.Tomas di Aquino i di S.Catharina di Siena' (verschenen in 1912). De collectie van de Paters Dominicanen in de UNA- bibliotheek omvat enkele exemplaren van iedere aflevering van Lectura Cristiana.

(7) De 'varios obra chiquito di Rev. Padre P.J. Poiesz', alleneerder gepubliceerd in La Cruz, zijn de volgende:
- Algun Discursito riba Confesion, uitgegeven door A. Bethencourt é hijos, 1909; - Algun Discursito riba Inovocacion di Santoenan, eveneens uitgegeven door Bethencourt, eerste en tweede druk in 1909; - Algun discursito riba Infalibilidad di Papa en Algun Discursito riba Fierno werden gepubliceerd door uitgeverij J.F. Kloosterman in Nijmegen (geen jaar van uitgave vermeld), die eveneens Poiesz reisverhaal publiceerde: **Di Corsouw pa Amsterdam** (1914). A. Bethencourt é hijos tenslotte publiceerden in 1917 nog zijn Shon Fia.

(8) Van pater Ambrosius Karel Jozef Kuypers (geb. Rotterdam, 17 oktober 1887, aankomst op Curaçao, 27 augustus 1904, overleden op 22 oktober (1937) is mij slechts een werk bekend Honor i Birtud, uitgegeven door het Apostolisch Vicariaat in 1923. Het betreffende werk vermeldt overigens de naam van Kuypers niet. In een exemplaar van de collectie van de Paters Dominicanen in de UNA - bibliotheek staat wel zijn naam als auteur met potlood geschreven.

(9) Pater Raphaël Arnoldus Maria Bührs (geb. Amsterdam, 13 maart 1880; aankomst op Curaçao, 16 mei 1909, overleden op 14 januari 1956), vertaalde opnieuw In navolging van Christus van Thomas à Kempis, Imitacion di Cristo, uitgegeven door het Apostolisch Vicariaat in 1937. De vertaling uit 1882 (zie hierboven) was volgens Bührs in zijn korte voorwoord reeds lang niet meer verkrijgbaar en bovendien niet adequaat daar niet uit het Latijn vertaald was. In 1934 was van pater Bührs ook een vertaling verschenen van de Evangeliën, Cuater Evangelio den un sol (Nijmegen: Centrale Drukkerij N.V., 1934).

(10) De vraag waarmee De C. zijn driedelig artikel eindigt, lijkt aan te geven dat aan dit tijdperk van religieus- Papiamentse literatuur min of meer een eind is gekomen. Helemaal juist is dit niet, daarin 1940 en '41 nog een twintigtal boekjes verschijnt in de serie 'Mi biblioteca Papiamento». Deze religieus geïnspireerde 'bibliotheek' zou als feitelijke afbakening van deze periode kunnen fungeren. Daarna gaat het Nederlands ook voor de paters in hun publicaties een belangrijkere rol spelen (paters Latour, Brada, Brenneker), en bewandelt de Papiamentstalige literatuur een steeds minder religieus getint pad.

84

boo, pasobra ta coe pa toer hende sabi. Mama di sjon Abraham tabatien costumbre di vlock su jioenan; parcú é plegamentoe a pega. Nan tabata hende, bo sabi, coe ben placa; ma toer Abrám su negoci ta sali tuerto. Ningun di su famia ta goza di salur; maldicion ta nan pam di cada dia. Mi ta spanta muchoe bez pa é palabra di plegamentoe koe nan ta papia coe otro; mi tien miedoe koe den poco tempoe nan ta fica toer desgraciado.—

Asina Jan tabata papia. I berdaderamente poco tempoe despues, Abraham coe su jioenan ta sacar for di cas; hende koe tabatien bastante bien na mundoe, awor tabata sali rondea coe su jioenan toer camina pa pidi limosna, i toer mundoe tabata conocé den nan man i husticia di Dios,- koe tabata castiga é famia pa nan plegamentoe.

LXXXII.

TERESA.

Cuantoe hende a perdé nan felicidad pa stimacion di panja.

TERESA tabata mucha stimar di toer hende. Nunca el tabata papia ora no tabata toké; semper di manera decente el tabata contesta na su mama, i su unicoe gustoe tabata di tené su mama contentoe. Si é mama tabata hende koe tabatien manera di cria jioe, Teresa mester a salí mucha di mas perfectoe koe tabatien den é pueblo; ma como el tabata hende

85

bobo, koe ta corda koé toer felicidad di hende ta consisti den panja, i com el tabata orgulioso también, el a bisti Teresa com si el tabata jioe di Sjon grandi. Toer placa di es pober mama tabata gastar na sapatoe i na panja fini; i el tabatien di meskinja su barrica pé paga toer su gastoe pa é jioe. -Dia di su promer S. Comunion, tabata na un anja di masjar schaarsdad, Teresa a bisti mas koe ningun mucha di hende di mas ricoe, koe tabata ricibi con el. Su mama a fica debe bastante placa, koe el a primintí di paga poco-poco. Ma como tempoe tabata asina maloe, i cominda masjar caro, el mester a spaar tantoe su cominda for di su boca, koe alafin el a sinti su curpa maloe: el no por a traha mas, pasobra Dokter a bisé koe ja el tien maloe di pechoe. Despues di dos anja di hegamentoe é pober mama a moeri, i el a larga su jioe pober i desvalido: sólamente el a keda coe su panja, koe el no por a bisti sin berguensa. Pa fortuna su pober Taata a toemá den su cas pa crié huntoe coe su otro jioe pober. Ora el a bira grandi i haja su sintir, el dici: Cuantoe hende fini como mi, koe a perdé nan felicidad pa stimacion di é miserable panja.—

LXXXIII.

AUGUST.

Cuantoe bez un mucha coe masjar bon corazon ta danjar pa mal amigoenan.

AUGUST, mi ta weita bo camna deer coe toer sorto di mucha. Cuantoe bez

Een representatief voorbeeld van de honderd korte verhaaltjes die te vinden zijn in 'Ciento cuenta corticoe (boeki di leza pa uso di school), uitgegeven in 1881 door het Vicariaat.

...pater Raphaël Petrus Arnoldus Maria Bührs...

...een representatief voorbeeld van de honderd korte verhaaltjes, die te vinden zijn in 'Ciento cuenta corticoe (boeki de leza pa uso di school), uitgegeven in 1881 door het Vicariaat...

AART G. BROEK

(de gegevens over de genoemde paters zijn te vinden in R.H. Nooyen en J. van der Ree (red.), 'Isla de los Santos: honderd jaar paters Dominicanen op de Nederlandse Antillen, 1870 - 11 juli - 1970' Curaçao: Curaçaosche Courant, 1970.

Met dank aan de hulpvaardige dames van het Centraal Historisch Archief, aan mevr. Dankmeyer- Maduro van de bibliotheek S.A.L. 'Mongui' Maduro, en aan mevr. M. Eustatia van de UNA- bibliotheek).

ÑAPA

De grote schoonmaak bij chemiegigant Sandoz

Vooruit maar weer smurrie ruimen

DE DOOR EN door gemene walm, die opstijgt op de puinhopen van loods 956 werkt als beste bewaker. Geen mens slaat in deze uithoek van het Bazelse bedrijf Sandoz de laatste waarschuwing in de wind. Tien, vijftien slopers moeten wel. Het macabere monument, ter nagedachtenis aan een levende Rijn, moet weg. Hoe sneller hoe liever.

Zonder een woord te wisselen hijsen de uitverkoren werknemers van het chemische bedrijf zich in helgele pakken waarvan er tientallen al vast liggen opgestapeld. Eens gebruikt, worden ze onmiddellijk vernietigd. Op een paar meter afstand van het 'dankbare' werkterrein schuiven ze haastig de gasmaskers voor het gelaat. Vooruit maar weer smurrie ruimen. Machines, waarvan de grijpers inmiddels glanzend lila zijn uitgeslagen, halen hap voor hap de uit de honderden vaten gelopen rommel naar een nog zilverkleurige trechter, waaronder telkens nieuwe vaten worden geplaatst. Zo te zien kan het karwei nog weken duren.

EXTREEM

Ir. Robert Madörin, de begeleider namens Sandoz, die net als de vele Vopoachtige beveiligingsmensen geen ogenblik het bezoek uit het oog verliest, is daar ook bang voor. "Heel veel vaten zijn gesprongen en daardoor is er op de grond een moeilijk aan te pakken mengsel ontstaan van allerlei stoffen. We kunnen nu natuurlijk geen enkel risico nemen". Hij erkent dat de beveiliging tot in het extreme is opgevoerd. Op elke verdachte beweging buiten springen de portiers bij de hoofdpoort op en snauwen bevelen door een soort intercom. Geen grammetje van de restanten mag voorlopig het terrein af. Constant worden monsters genomen, die door drie verschillende bureaus aan strenge onderzoeken worden onderworpen.

Terwijl op het rampterrein geregeld boringen worden verricht om na te gaan of niet alsnog vuil wegzakt en in de Rijn belandt, zit het personeel met een voortdurende angst: water. Zodra als het ware één druppel op de giftige restanten valt, gist het water even en krijgt de stank een zo mogelijk nog heviger accent. Volgens afspraken houdt Sandoz immense plastic schermen bij de hand voor het geval zich regenbuien mochten aandienen.

Lieden van de bedrijfsbrandweer van Sandoz herinneren zich maar al te goed wat er kan gebeuren als al die chemische verbindingen op een of andere wijze in de war worden geschopt. Het was in de nacht van 31 oktober op 1 november al snel na het uitbreken van de brand in de afgeladen loods zo heet dat het bluswater al verdampte al voor het in de buurt van het doel was. De metalen overspanningen van de loods zagen ze in een mum van tijd smelten. "We hadden heus wel snel hulp van de bedrijven hier in de buurt en van Bazel, maar er was geen redden aan".

> "De giftige stoffen gingen met bakken tegelijk de Rijn in".

ONGESCHONDEN

Welhaast opgetogen wijst het groepje spuitgasten op de loods ettelijke meters verderop. Ongeschonden. Als dáár de vlam ingegaan was, was Bhopal ver overtroffen. De loods zit nog altijd vol met vaten fosgeen, uiterst giftig materiaal dat in India in 1984 ontsnapte en vele honderden slachtoffers maakte.

Bijna letterlijk hebben de verantwoordelijke brandbestrijders veertien dagen geleden daarom voor de barre keus gestaan: of weinig bluswater gebruiken en daardoor een ramp riskeren voor de ongeveer 240.000 inwoners van Bazel of heel veel bluswater gebruiken en daardoor onvermijdelijk een aanslag plegen op het milieu in de aangrenzende Rijn.

"De giftige stoffen gingen met bakken tegelijk de Rijn in. Men spoelde als het ware de halve loods in de rivier", meent chemicus Hans Bernard Mackwitz, als medewerker van de Westduitse milieupartij De Groenen op bezoek bij Sandoz. Ook zijn kritische delegatie wordt maar mondjesmaat bediend van informatie.

OORZAAK

De directie wil best kwijt hoeveel mensen er werken (zevenduizend) en wat er zoal wordt geproduceerd (landbouwgif en insectenbestrijdings- middelen), maar het is bijna twee weken na de ramp wel heel erg vroeg om nu al in te gaan op de oorzaak en zeker op de zo vaak gestelde vraag of Sandoz al vele jaren puur geluk heeft gehad.

Tijdens de spoed bijeenkomst van de ministers van de Rijnoeverstaten in Zürich is er toch nog iets meer over de aanvankelijk onderschatte brand naar buiten gekomen. De loods, waar even na middernacht de vuurzee is ontdekt, herbergde afgewerkte produkten, die klaar stonden voor verzending over de hele wereld. Een greep uit de verzendlijst: disulfoton, thiometon en ethylparathion (alle insectisiden) en metoxuron en dintro-o-kresol (herbiciden). Tonnen van deze spullen moeten in de eerste uren verbrand zijn, wordt vermoed. Twintig tot dertig ton van de chemicaliën met ook enige honderden kilo's kwikverbindingen moeten de Rijn hebben bereikt. Stoffen dus die in bekende vaten worden verscheept met doodskoppen en teksten in alle talen die aan duidelijkheid niets te wensen overlaten: levensgevaarlijk voor mens en dier.

KLAP

"Nog nooit hebben we hier zoiets aan de hand gehad", zegt madörin. "En het komt natuurlijk ook nooit meer voor". De man, die 35 jaar bij Sandoz werkt, kan de bittere grap, die al in omloop is, dat verdere lozingen niet hoeven te worden verboden omdat ze de Rijn toch niet meer zullen treffen, niet waarderen. "We hebben hier allemaal een klap van gehad".

En dan te bedenken dat Sandoz uitgerekend dit jaar honderd jaar bestaat. Amper twee maanden geleden nog onthaalde het bedrijf dertigduizend inwoners van Bazel en omgeving op een onbedaarlijk feest op het terrein. Beste mensen, kijk eens naar die nieuwe vaten, die houden het na een val van tien meter hoogte nog uit. Kijk eens naar die mooie loodsen, die we de laatste jaren hebben neergezet. In de nacht van de ramp wisten de omwonenden als het ware tot in detail wat ze inhaleerden.

> "Wat nu is gebeurd had jaren eerder kunnen gebeuren en kan vanaf heden nog twintig keer gebeuren en nog twintig keer erger ook"

ONRUST

Sandoz hoefde zich vorige maand nog geen ogenblik druk te maken over ook maar een greintje onrust over het concern. De chemische industrie samengepakt bij het gebied Schweizer Halle bij Bazel, waar in totaal ongeveer dertigduizend mensen werken, was nog nimmer bestookt door enige actiegroep. Nog Ciba Geigy, pal naast Sandoz met tienduizend werknemers het grootste chemieconcern, noch Hoffmann La Roche (ook ongeveer zevenduizend werknemers) noch Sandoz heeft zich ooit hoeven verweren tegen enige kritiek van particulieren of de overheid.

Leo Keller, chemicus bij een wetenschappelijk bureau in Zürich en de afgelopen zes jaar voortdurend waarnemer van een 'bar slecht milieubeleid' in zijn land: "In Bazel is ongeveer 80% verklaard tegenstander van kernenergie. Maar er is tot afgelopen zondag nog nooit één stap gezet tegen de chemische industrie, die hier sterk verouderd is en werkelijk geen franc uitgeeft aan enige aanpassing". De drie giganten die, zo lijkt het vanaf de overzijde in Duitsland, hebben staan dringen om een goed plaatsje aan de Rijn, zijn alle gesticht in de vorige eeuw.

Bazel was natuurlijk bij uitstek geschikt. Op het kruispunt van drie landen, Zwitserland, Frankrijk en West-Duitsland en aan een grote rivier, uitkomend in de Noordzee. Sinds het ogenblik dat de chemie aan invloed won, nam het toezicht er op, voor zover mogelijk, nog af. "Wat nu is gebeurd, had jaren eerder kunnen gebeuren en kan vanaf heden nog twintig keer gebeuren en nog twintig keer erger ook", vindt Keller.

Bij Ciba Geigy, dat aan weerszijden van de Rijn vestigingen heeft en allerlei (half afgewerkte) chemische produkten maakt, wordt uiteraard hartstochtelijk tegengesproken dat het mis is met het veiligheid. Alles wat in het menselijkheid vermogen ligt wordt van zelfsprekend gedaan om de veiligheid te waarborgen.

Wat zoal dan? "Tja, dat hangen we niet aan de grote klok. Wat denkt u van de kans op sabotage?" Hoffmann La Roche, dat vooral farmaceutische produkten aan de man brengt, is nog minder toeschietelijk. Het bedrijf draait kortom volgens de geldende Zwitserse eisen

> "Bij Sandoz en de andere twee geldt nog altijd dat de markt bepaald wat zij moeten maken. Niet of er schadelijke kanten aan zitten of andere methoden goedkoper of milieu- vriendelijker zouden kunnen zijn".

MAATREGEL

Het bondsdaglid Willi Tatge van de Groenen heeft na een vluchtig onderzoekje in en rond Bazel al een verklaring voor de aftandse fabrieken. "We krijgen van de president van het kanton Bazel keurig te horen dat hij geen enkele maatregel heeft genomen de laatste jaren. En zelfs zou u dat willen doen, dan heeft hij geen enkele competentie. De chemische industrie is hier zo vrij als een vogeltje. Men kan maken wat men wil".

Dat stoort Tatge en Keller. Maar dat er anderzijds aan industriële zijde niet op de risico's is gestudeerd en dat men zich nimmer op doodgewone rampenplannen heeft bekommerd, hindert hen nog veel meer.

Keller: "Er is bij niemand iets klaar voor het geval de omgeving moet worden geëvacueerd. Maar er is nog nooit nagedacht over andere produktie- processen, marketing noem maar op".

Tatge: "Bij Sandoz en de andere twee geldt nog altijd dat de markt bepaalt wat zij moeten maken. Niet of er schadelijke kanten aan zitten of andere methoden goedkoper of milieuvriendelijker zouden kunnen zijn. Nee, er wordt wel research gepleegd, maar alleen met een oogmerk: hoe maken we meer winst".

OMMEZWAAI

Keller bespeurt, naast een permanente aandacht voor dit soort zaken in Zwitserland nog een voordeel: een ommezwaai in de stellingname van de bevolking. Waar nog nooit een woord is vuilgemaakt aan de chemische industrie, daar loopt men nu bijna elk etmaal te hoop tegen de bedrijven die een voortdurende bedreiging vormen voor hun omgeving.

"De mensen worden zich in een klap bewust van de gevaren, waar in bij voorbeeld Rotterdam al vijftien jaar geleden op is gewezen. We lopen ver, heel ver achter, hier, maar het zal nu wel heel snel verbeteren". Helemaal gerust daarop is hij trouwens ook weer niet. Daarvoor ligt de ontsnapping van de gifwolk bij het dorpje Pratteln, pal bij Bazel, nog te vers in het geheugen en vooral de lauwe reacties daarop.

"We hadden in 1983 net zo goed honderden doden kunnen hebben. Maar niemand, heeft daarop gereageerd. Gewoon een incident bij een verffabriek".

Ook nu al is de afdeling 'schoonpraterij' aan het werk. Sandoz, dat aanvankelijk uitkraamde dat er wel wat onschuldig kleurstof in de Rijn was beland, wijst voorzichtig naar de buren. Ciba heeft immers ook ruim vierhonderd kilo zwaar giftig materiaal aan de Rijn toevertrouwd.

En moeten die Fransen nu werkelijk iets van Zwitserland zeggen? Hoe zit het ook al weer met het zout van die Kalimijnen. En de Duitsers, wat zit er bij hen allemaal langs de Rijn?

Madörin zegt het zo, terwijl hij de plaats des onheil de rug toe keert: "Ik zal de ernst nooit wegpraten, maar denk er om dat Sandoz nu al door de schade aan het bedrijf zelf een flinke strop heeft". En de schoonmakers? Ach, als straks alles is opgeruimd, hoor je hier niks meer over.

VERKRIJGBAAR

Op weg naar de uitgang passeren we een opslaghal, die vergelijkbaar is met de loods die verloren is gegaan. Honderden vaten klaar voor verzending naar Buenos Aires, Tsjechoslowakije, Nicaragua. De vorkheftrucks rijden alweer af en aan, want Sandoz heeft, meldt Madörin met gepaste trots, niet eens stilgelegd. De produktie gaat door.

Nog even en de hotelhouder in de buurt kan ook het prijsverschil tussen kamers aan voor- en achterzijde niet langer verklaren met de mededeling dat de ene kant de wind uit richting van Sandoz staat. (© de Haagsche Courant).

Opeenhoping van gif in voedselketen

Verschrikking van giflozingen schuilt in nawerking

ZORGEN MASSA'S dode vissen voor de eerste grote paniek, de ware verschrikking van giflozingen schuilt in de verradelijke nawerking, de opeenstapeling van kleine concentraties gif tijdens het proces van eten en gegeten worden. Na een taai dramma onder de waterspiegel wacht aan het eind van de voedselketen de dood.

En dat kan heel ver van de plaats zijn waar alles begon. In de Waddenzee bezinkt slib uit de Rijn. De slibdeeltjes meten slechts één tienduizendste millimeter en de stroming voert ze met het aangehechte gif makkelijk mee. Zo overschrijdt de dood de grens tussen zoet en zout water, waar het waterleven aan weerzijden terugdeinst. En ze nestelen zich dan weer micro- organismen, de eerste schakel in de voedselketen, op de giftige slibdeeltjes.

...een duiker wordt schoongespoten met een ontsmettingsmiddel nadat hij op de bodem van de Rijn bij Bazel monsters van het vergiftigde slib heeft verzameld...

VLOOIEN

Vlak na een lozing zijn de gif- concentraties zo hoog, dat ze alle leven vrijwel opslag doden. Zelfs een 'harde' vissoort als de paling overleefde de gifgolf in de eerste honderden kilometers Rijn na Bazel niet. Door verdunning neemt de directe sterfte af, verlopend van groot naar klein leven. In Nederland werd immers geen vissterfte geconstateerd, maar gingen wel kleine organismen als watervlooien er aan.

Er komen echter een moment dat zelfs de kleinste levensvormen er niet meer direct aan te gronde gaan. Dan wordt de zandloper voor de laatste keer omgedraaid. Want dat plankton is nog lang niet 'schoon' en wordt in grote hoeveelheden verslonden door beestjes die wat hoger op de ladder staan, zoals watervlooien en andere kreeftjes, larven van insekten, wormen of schelpdieren.

Daar begint de opeenhoping in de voedselketen. Om te eindigen bij het leven dat zelf niet meer wordt gegeten, al vindt het door vergiftiging ook een voortijdige dood. Eerst in de rivieren, daarna, op de zelfde manier in zee.

VOGELS DOOD

Wat geloosde bestrijdings- middelen in het milieu kunnen aanrichten, bleek in de jaren '64 en '65. In het Waddengebied stierven duizenden vogels, meest grote sterns, visdiefjes en eidereenden.

Een spoor van vergiftigde mossels leidde de onderzoekers toen van de Waddenzee langs de kust zuidwaarts naar de monding van de Nieuwe Waterweg. Een schelpdier filtert alles uit het slib en water wat eetbaar is met gif en al en vormt zo een goede en gemakkelijk te bemachtigen biomonitor.

Uiteindelijk bleek Shell- Pernis de schuldige. Het bedrijf staakte de giflozingen meteen en in '66 deed zich al geen ongewone vogelsterfte meer voor.

Van de in 1956 getelde 13.000 broedparen grote sterns op het vogeleiland Griend waren in '65 nog maar 650 over. Bij de visdiefjes was dat aantal verminderd van 5000 tot enkele honderden. Vooral jonge vogels stierven, onder heftige kramp- verschijnselen. Hun voedsel, kleine visjes, zat vol landbouwgiften als telodrin, dieldrin en endrin. Bij de eidereenden kwam de klap het hardst aan bij de broedende wijfjes. Eiderwijfjes plegen te vasten wanneer zij broeden, vier weken lang. Zij teren dan op hun vetreserve. In dat vet worden ook giftige stoffen opgeslagen.

KWIK

'Normaal' komen met het gifslib uit de Rijn ook zoveel kwik- verbindingen, zware metalen en andere chemische stoffen als PCB's mee dat ook andere dieren aan het eind van de voedselketen, in het bijzonder zeehonden, geleidelijk aan worden uitgeroeid. Al leek er de laatste jaren enige verandering in de toestand op te treden.

In 1953 en 1965 werden in Japan mensen vergiftigd na het eten van vis waarvan het vlees een organische kwik- verbinding (uit anorganisch kwik door bacterien geproduceerd methylkwik) bevatte. Oorzaak: geloosd kwik uit chemische fabrieken. kwikverbindingen worden ondermeer verwerkt in bepaalde bestrijdings- middelen.

De hersenen van de kwik- vergiftigingslachtoffers werden aangetast. Daardoor verloren zij de beheersing over hun spieren, leden ze aan gezichts- vernauwing en sommigen stierven zelfs.

Er kwamen later veel geboorte- afwijkingen voor.

...adushi 1 bedreigt Tampanja

...ompetitie in hoofdklasse ...lijft tot laatste spannend

...ILLEMSTAD — In de ...fdklasse bezorgde Cadus... Tampanja veel hoofdbre...ns. De eerste herenenkel ...rd weliswaar door Tam...nja- speler Eddy Leito ge...wonnen, maar de tweede her...enkel werd een onver...wachte triomf voor Alwin Ke... van Cadushi. Toen boven...en ook Chantal (C) Voor...aak Monique Agnes in de ...mesenkel versloeg, stond ...mpanja zelfs één punt ...ter.

...In de herendubbel (Leito - Van ...r Geld) probeerde Tampanja ...ng te komen. Na een moeiza... strijd 8-15, 15-10 en 3-15 luk...het uiteindelijk weer de stand ...lijk te trekken (2-2). Het mix...dubbel zou het uitmaken; in ...onderdeel liet Tampanja zich ...t kennen. Het geroutineerde koppel Leito - Agnes maakte goed gebruik van de onervarenheid van het jonge dubbel van Cadushi, Castel - Voorbraak. Met 15-6, 15-6 werd Cadushi in het mixed-dubbel en ook totaal verslagen. Eindstand 3-2 voor Tampanja.

Koploper Animo 1 ontmoette Asiento 1. Die helaas een van zijn belangrijkste spelers, Wim van Wickeren, moest missen. Dit kwam ook heel duidelijk naar voren in de uitslagen. Dennis Martien (A) speelde zoals altijd subliem. Ook zijn mixed-partner, Nathalie Martis, deelde in de damesenkel rake klappen uit. Door de afwezigheid van Van Wickeren liepen de dubbels niet goed en had Animo een makkie dit keer. Alleen Jan Wellen van Asiento doorbrak de 'winning mood' door met 15-7 en 15-12 Eugene Martis van Animo te verslaan. Uitslag werd 4-1 voor Animo 1.

Het tweede team van Cadushi kreeg bezoek van het tweede team van Animo. Animo 2 speelde met een vervanger, Ramon Eugenio, die zich ondanks zijn onervarenheid goed manifesteerde. Ook Cadushi moest eerste speler Eddy Baetens vervangen door Edgar Gronovius, waardoor de wedstrijd een overwacht spannend karakter kreeg. Felix Holiday (A) had geen moeite met Edgar Gronovius, maar Terrence Sybesma des te meer met Ramon Eugenio. Pas in drie sets kon Sybesma (C) Eugenio (A) te pakken nemen. Door deze twee invallers ging de strijd in de herendubbel dan ook erg gelijk op. Dat de spanning ook bij de spelers merkbaar was, bleek wel uit de kreten die geslaakt werden. De damesenkel werd weer voor Cadushi, maar in de mixed-dubbel kwam Cadushi duidelijk veel te kort. Met de minimale stand 3-2 won Animo 2 van Cadushi 2.

In de eerste klasse zou deze week de beslissing vallen wie kampioen zou worden in deze klasse. Zowel Animo 3 als Zeemacht 1 kwamen geladen de baan op. Andy Nicolaas begon goed voor Animo met de eerste set gewonnen, maar Erwin Lentjes van Zeemacht kwam grandioos opzetten. En de tweede daarop volgende sets konden op naam van Zeemacht worden geschreven. De damesenkel gaf pas in drie sets de winnaar aan, namelijk Helen Winkler van Zeemacht. Walter Holiday (A) doorbrak deze hegemonie door op zijn beurt eveneens in drie sets te winnen van Willem Winkler. In de daaropvolgende dubbels bleek Animo de sterkste te zijn. De wedstrijd die zo spannend begon, ging uit als een nachtkaars. Zeemacht kwam er niet meer aan te pas in de dubbelpartijen en met 2-4 verloren ze deze strijd. Animo 3 weet dus nu al zeker de kampioen te zijn in de eerste klasse.

Cadushi 4, een van de toppers van de tweede klasse, begon direct al met een achterstand van 0-2 in de heren- en damesenkel, tegen Animo 4. Nonchi Leito (C) herstelde de stand voor zijn team weer door met 15-10, 15-11 zijn tegenstander Steven Minguel te overwinnen. In herendubbel bleef hij op dezelfde manier doorspelen, hiermee zijn partner inspirerend en na deze wedstrijd was de stand weer gelijk. Toen was het Cadushi- team niet meer te stoppen. Alleen de damesdubbel werd nog een drie sets- wedstrijd, maar het mixed-dubbel was het weer Nonchi Leito, bijgestaan door Diane Boudewijns, die met een groot verschil werd gewonnen door Cadushi.

Zeemacht 3 ontving Asiento 2 op Parera. Asiento 2 kon koploper Zeemacht 3 geen weerstand bieden; met 6-0 ging zij ten onder.

Cadushi 5 was de gastheer van Zeemacht 2. Beide teams moesten vechten om wel of niet de laatste plaats te bezetten. Cadushi 5 kon op eigen terrein niet meer waar maken dan een gelijkspel (3-3) tegen Zeemacht 2. Met deze stand blijft Cadushi 5 nog steeds de hekkesluiter in de ranglijst.

HOOFDKLASSE

1. Tampaña	8-14	(30-10)
2. Aninmo 1	9-14	(33-12)
3. Animo 2	8-12	(23-17)
4. Cadushi 1	8- 8	(19-21)
5. Asiento 1	9- 4	(19-26)
6. Cadushi 2	10- 0	(6-44)

EERSTE KLAASE

1. Animo 3	6-11	(28- 8)
2. Zeemacht1	5- 5	(17-13)
3. Cadushi 3	5- 0	(3-27)

TWEEDE KLASSE

1. Zeemacht 3	9-17	(46- 8)
2. Cadushi 4	9-16	(43-11)
3. Animo 4	9- 8	(27-27)
4.Asiento 2	9- 5	(19-35)
5. Zeemacht 2	9- 5	(14-40)
6. Cadushi 5	9- 3	(17-37)

...TRO DEPORTIVO KORSOU
...bad)
...end van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur;
... en donderdagmorgen gesloten.

...WLEN
...cor Bowling Club (Chuchubiweg)
...ngstijden: maandag t/m donderdag 17.00- 02.00 uur; vrijdag en zaterdag 16.00 uur tot na 02.00 uur; zondag vanaf ...00 uur.

...A OLYMPIADE
...nto)
...0 uur tennis;
...0 uur voetbal;
...0 uur volleyball.
...6)
...0 uur softball.

...VOETBAL
...BW)
...0 uur Double Seven (Aru) vs Marineba... ...rera;
... uur Suffisant vs Sedreko;
... ur Double Seven (Aru) vs Brandweer ...basis Parera.

...
...0 uur ... Stichting Santa Barbara, ...bloedweg.

*****

...DAG
...TSEN
... cross- wedsrijden op baan achter La ...enda (Marie Pampoen).

...TBAL
...Porta Blanco)
...0 uur Real Oost vs Dushi Snack;
...0 uur Vesta vs Seru Grandi (dames);
...0 uur Barcelona vs Miss Connie;
...0 uur Buena Vista vs Vesta (dames);
...0 uur Dushi Snack vs Amorosa;
...0 uur Seru Grandi vs Buena Vista (da...);
...0 uur Miss Connie vs Real Oost - terrein ...a Blancu.
...tro Social Deportivo Barber)
...ranen
...0 uur De Koning vs DOW (winnaar A);
...5 uur Jong Holland vs Sithoc (B);
...0 uur Jong Colombia vs DAK (C);
...5 uur Independiente vs Victory Boys
...0 uur Abrahams vs Jong Curaçao (E) - ...n Barber.

...MEN
...raçaos Dam Bond)
...0-18.00 uur prijsuitreiking - De Ole...

...M- EN DUIKEVENEMENT
...C+ZIB)
...5 uur tocht onder en boven water - vis...huisje te Boca.

*****

Ernstige rellen in het Hongaarse voetbal

BOEDAPEST — In het Hongaarse voetbal doen zich westerse taferelen voor. Volgens krantenberichten hebben zich na de laatstgespeelde ronde van de competitie gewelddadige scenes afgespeeld, die deden denken aan het Heizel-drama van Brussel 1985.

In een ziekenhuis in de stad Zalaegerszeg ligt sinds zes dagen een jonge voetbalsupporter in coma. De aanhanger van de plaatselijke club raakte bij zijn vlucht voor gewelddadige fans van Haladas Szombathelyu onder een auto, de jongen is levensgevaarlijk gewond.

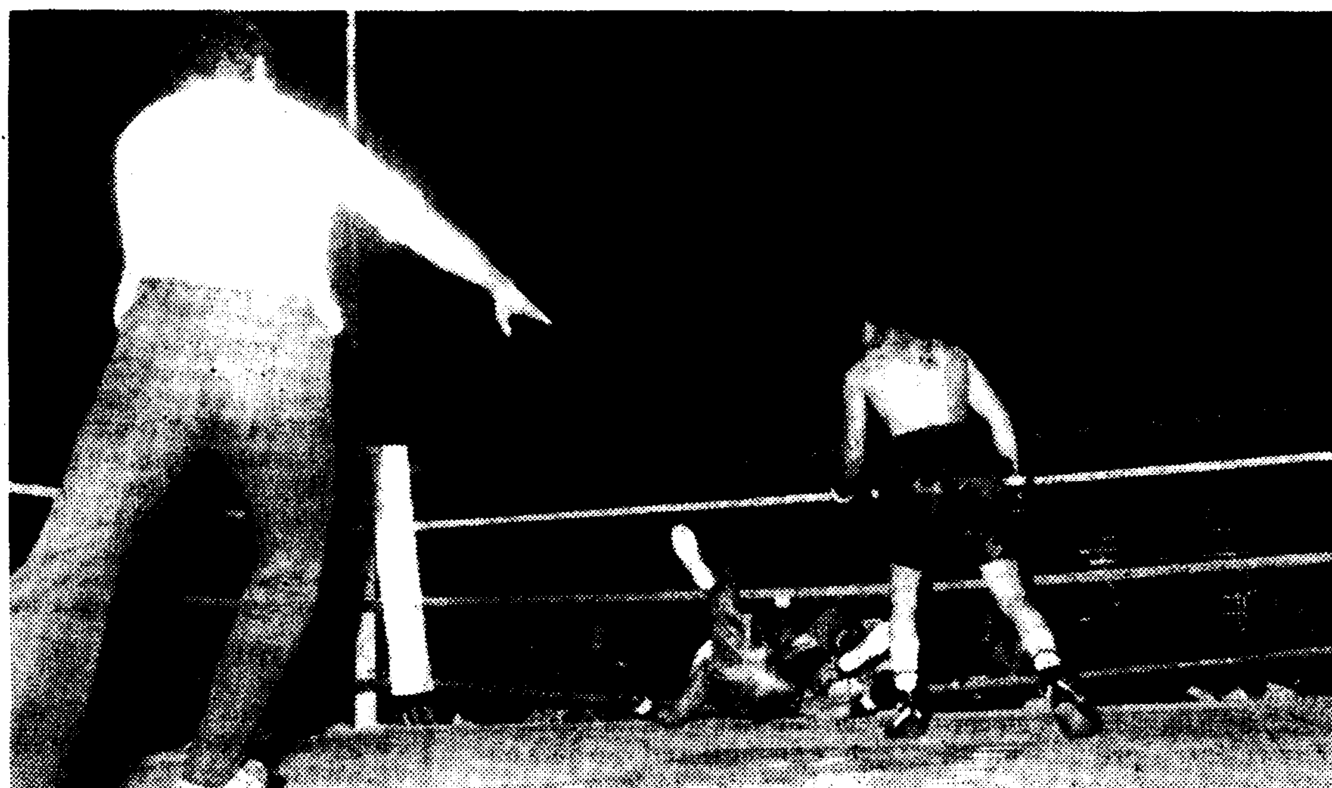
Ook bij de twee wedstrijden in Boedapest, Ferbncvaros-PEcs en Vasas-Pecs, ontstonden zware vechtpartijen op de tribunes. Toen de supporters de scheidsrechters begonnen te bekogelen, werden beide duels gestaakt. De politie moest in actie komen om de fans tot de orde te roepen. Het aantal arrestaties is niet bekend gemaakt. Ferencvaros werd door de bond beboet wegens het ontbreken van een eigen ordedienst. Bestuurders van alle vier clubs werden ook tot straffen veroordeeld.

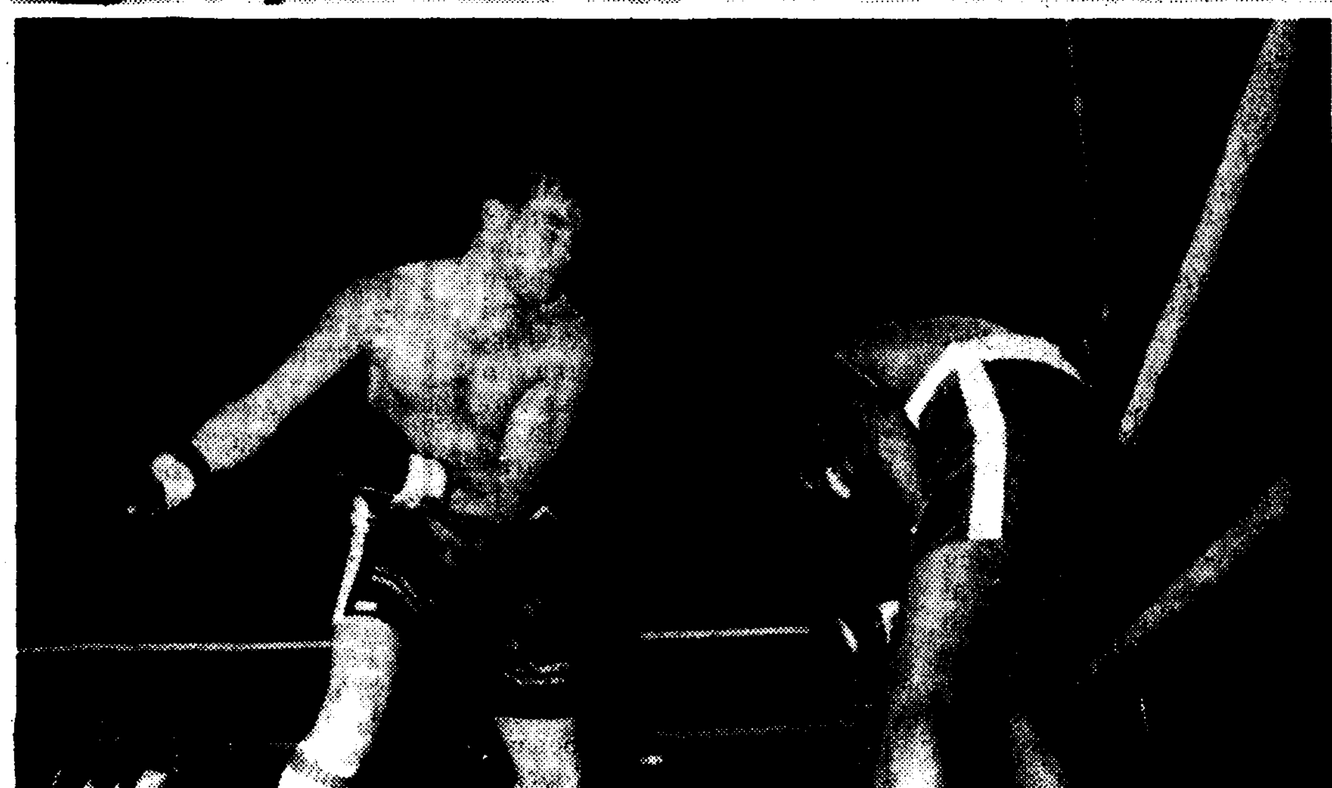
Maandag wordt voor de rechtbank in Gyor vonnis gesproken over drie spelers van twee tweede-divisieclubs. Het trio moet zich verantwoorden voor omkoping. Voor een bedrag van enkele honderdduizenden forinten hebben de spelers zich, zo luidt de beschuldiging, ingelaten met de beïnvloeding van de uitslag van het promotie-duel Gyor-Kaposvar.

Arnold Vanderlijde naar Noorwegen toe

DEN HAAG — Arnold Vanderlijde, de vice-wereldkampioen boksen in het zwaargewicht, voert de Nederlandse amateurploeg aan die van 3 tot en met 6 december deelneemt aan een internationaal toernooi in Noorwegen. De wedstrijden om de Norway Box cup worden gehouden in Drammen (4/12) 8 Porsgrunn (5/12) en Tonsberg (6/12).

De Nederlandse afvaardiging bestaat uit: lichtgewicht Silvio Mezzenga (Munstergeleen), Lichtwelter Reino van der Hoek (Leeuwarden), zwaarwelter Jan van Boxtel (Gemert en zwaargewicht Arnold Vanderlijde (Sittard.

WILLEMSTAD — Met een uitgebreid boks-programma dat vele show- elementen bezat, bewees "Colour Box Promotions" gisteravond in het Holiday Beach hotel dergelijke evenementen met internationale participatie aan te kunnen. Op de foto's de laatste twee, en tevens meest aantrekkelijke en "live" door de lokale radio- en televisie uitgezonden wedstrijden. Boven de lokale bokser Easy Boy Micheal (rechts) die een nederlaag in de vorm van een "technical knock-out" leed tegen de goed boksende Belg Jose Seys (links). Op de onderste foto het moment waarop Puertoricaan Juan Carazo (staand) zijn Venezolaanse tegenstander Hesus Bastardo (liggend) tegen de grond sloeg. Ook hij zou de partij door middel van "technical knock- out" op zijn naam schrijven.

Van den Oetelaar moet in Spanje gaan boksen

ROME — De Madrileense promoter Jose Luis Succo heeft vrijdagmiddag de beursbieding voor de strijd om de Europese bokstitel in het zwaargewicht gewonnen. Succo bood 54.752 Zwitserse Franken (ruim 75.500 gulden) voor de partij om de vakante titel, die zal gaan tussen de Nederlander Andre van den Oetelaar en de Spanjaard Alfredo Evangelista. Beide boksers ontvangen de helft van de geboden gage, bijna 38.000 gulden.

Vrijdagmiddag werden op het bureau van de Europese boks unie (EBU) in Rome de enveloppen met de twee beursbiedingen geopend. Succo bleek enkele duizenden franken meer te hebben geboden dan Van den Oetelaars manager Henk Ruhling, die de partij graag in Nederland had willen brengen.

De Brabander Van den Oetelaar zou aanvankelijk op 17 oktober in Randers (Den) zijn uitgekomen tegen de Noor Steffen Tangstad, die toen nog Europees kampioen was. Tangstad kon op die datum niet boksen omdat hij nog een startverbod van zestig dagen had na de nederlaag door knock-out, die hij in september tijdens een partij om de wereldtitel tegen de Amerikaan Michael Spinks leed. Omdat op 17 oktober ook de termijn verstreek waarbinnen de Noor zijn Europese titel moest verdedigen tegen zijn officiële uitdager Van den Oetelaar, werd Tangstad door de EBU van zijn titel vervallen verklaard. De EBU wees onlangs de Spanjaard Evangelista aan als tweede kandidaat voor de titel. Een datum voor het duel is nog niet bekend. De Europese Boks Unie heeft evenwel bepaald dat het titelgevecht voor 31 december moet plaatsvinden.

TENNIS, ITAPRICA — De Fransman Fleurian, de Mexicaan Maciel, de Braziliaan Kley en de als eerste geplaatste Andres Gomes uit Ecuador hebben zich geplaatst voor de halve finales van het Grand-Prix-toernooi om de open Braziliaanse titel. De ongeplaatste Fleurian versloeg verrassend de Uruguayaan Perez (6-3, 6-4). Gomes was te sterk voor de Tsjechoslowaak Vajda (6-1, 6-1). Maciel won van de Amerikaan Dickson (6-2, 6-1) en Kley klopte zijn landgenoot Soares (7-5, 6-3).

Blunderend Feyenoord gaat in Venlo met 0-3 ten onder

VENLO — De komst van de Hongaar Antal Roth naar Feyenoord is tijdens zijn tweede optreden in de Nederlandse competite geen wondermiddel gebleken. De defensie van de zorgelijke tijden doormakende ploeg faalde in het duel tegen VVV net zo pijnlijk als voor de transfer van de international. Nadat de Limburgers hadden geconstateerd, dat ontzag voor Feyenoord niet op zijn plaats was, profiteerden ze gretig van de opeenstapeling van blunders. VVV won met 3-0 en was daarmee nog genadig voor Feyenoord.

John Lammers verruilde RKC een kleine maand geleden voor VVV en heeft geen gewenningsperiode nodig gehad om zijn stempel op de ploeg te drukken. De 23-jarige spits schoot raak tegen FC Utrecht en Excelsior (twee keer) en hielp ook tegen Feyenoord de produktiviteit op te schroeven. Het derde doelpunt nam hij voor zijn rekening, het tweede bereidde hij voor. De als een bevrijding werkende openingstreffer kwam op naam van Norbert Ringels, die dit seizoen nog niet had gescoord. De Westduitser zette in de zeventiende minuut Tahamata opzij en passeerde Joop Hiele met een hard schot.

Het zelfvertrouwen van de bescheiden ploeg kreeg daardoor een impuls. VVV zag dat Roth geen rugdekking kreeg van de nerveuze Jos van Herpen en concentreerde de stootkracht in het centrum vier minuten later, na een verrassende combinatie met Lammers, zorgde Van Rosmalen al voor het vervolg: 2-0. VVV speelde daarna nadrukkelijker vanuit de verdediging en gaf Feyenoord daarmee de gelegenheid te tonen dat de ploeg ook aanvallend zwak is. In de 58e minuut bekroonde Lammers zijn debuut in de koel met een treffer. Op voorgeven van Berghuis werkte hij de bal voorbij Hiele, die met een moedeloos gebaar duidelijk maakte de tegenstander niet in zijn eentje het scoren te kunnen beletten.

De zege van VVV luidde voor Jan Reker een zware opgave in. De blonde trainer had kennelijk te vaak naar "wedden dat" gekeken en was op het onzalige idee gekomen te beloven naar zijn woonplaats Vessem te lopen, indien VVV het duel met Feyenoord zou winnen. Die ontmoeting begon overigens twaalf minuten te laat. Scheidsrechter Keizer moest zich door de files wringen en meldde zich met vertraging in De Koel.

Stand in de eredivisie:

1. PSV	16	28	(47811)
2. Ajax	16	28	(47-14)
3. Den Bosch	16	20	(22-17)
4. Feyenoord	17	20	(32-25)
5. FC Twente	16	19	(21-18)
6. Roda JC	16	19	(24-23(
7. Sparta	16	17	(30-22)
8. VVV	17	16	(20-28)

Beckenbauer blijft nog twee jaar bondscoach

FRANKFORT — Franz Beckenbauer, de coach van het Westduitse voetbalelftal, heeft zijn contract met twee extra jaren verlengd.

De bondscoach is met de voorzitter van de Westduitse bond, Hermann Neuberger, overeengekomen tot en met het wereldkampioenschap van 1990, in Italië, aan te blijven. Berti Vogts wordt opvolger van de vertrekkende assistent van Beckenbauer, Horst Koppel.

Beckenbauers contract liep tot 1988, het jaar van de Europese titelstrijd in West-Duitsland, waarvoor het gastland automatisch geplaatst is. Deze zomer, voor aanvang van de eindronde om het wereldkampioenschap in Mexico, wilde hij die verbintenis liever verbreken. Beckenbauer (41), die in 1984 als opvolger van Jupp Derwall slechts als 'tussenpaus' zou fungeren, kwam in de slotfase van het toernooi echter terug op zijn kritische woorden aan het adres van de Duitse voetbalelite. De laatste maanden uitte hij meermalen zijn genoegen over de opbouw van een nieuw elftal.

"Mijn werk moet ik helemaal afmaken. Daarom ga ik tot 1990 door. Stoppen in '88 zou half werk zijn", aldus de coach vrijdag, na het bekend maken van de verlenging van zijn contract met de DFB.

Na winst op Feyenoord:

Jan Reker moet de 83 km naar huis lopen

VENLO — De spectaculaire overwinning van VVV op Feyenoord (3-0) had voor VVV oefenmeester ook minder positieve kanten. De trainer had zijn spelers in een overmoedige bui beloofd naar huis, in Vessem, te lopen indien de Limburgse ploeg de sterker geachte tegenstander zou verslaan. De vreugde van de 9.000 toeschouwers ging aldus gepaard met leedvermaak.

"Vorige week verweet ik de jongens dat ze tegen Excelsior in de slotfase te angstig speelden. Als jullie niet eens van die ploeg kunnen winnen, lukt dat tegen Feyenoord zeker niet, zei ik. De spelers namen dat serieus en drongen op een weddenschap aan", verklaarde Reker de totstandkoming van de wonderlijke overeenkomst. "Nu ze gewonnen hebben kan ik die afspraak alleen maar nakomen." De populaire trainer verdween eerst in het spelershome om zich moed in te drinken en ging vervolgens onder applaus van enkele tientallen nieuwsgierigen op weg.

Reker was vooraf al niet gerust op een voor hem, in dit opzicht, gunstige afloop. Met een angstige blik op de kilometerteller had hij de afstand van het stadion De Koel naar Vessem opgemeten. "Het was precies 83 kilometer. Maar misschien dat ik te voet enkele kilometers kan afsnijden."

BC neemt juridische stappen tegen saboteurs

DWD-werknemers schakelden waterpompen tijdelijk uit

WILLEMSTAD — Door een viertal pompen uit te schakelen hebben actievoerende DWD- werknemers gistermiddag de waterdistributie op het eiland in gevaar gebracht. De pompen zijn inmiddels hersteld, maar het Bestuurscollege is van plan disciplinaire en juridische stappen te ondernemen tegen de daders.

Zo verklaarde de gedeputeerde belast met de Dienst Water Distributie Angel Salsbach gisteravond in een toespraak. Hij noemde de handelingen "zeer onverantwoordelijk en betreurenswaardig", en riep de werknemers, die er geen schuld aan hebben, op het gezonde verstand te laten prevaleren en maandag gewoon aan het werk te gaan. De gedeputeerde zei dat de werknemers door het versperren van de DWD- ingang met trucks zichzelf in gevaar hadden gebracht voor het geval er iets zou gebeuren. De trucks werden later door de politie verwijderd, maar 's middags bleek dat de werknemers naar huis waren gegaan en vier pompen die de waterdistributie moeten bevorderen waren stopgezet. Daardoor nam niet alleen de waterdruk af, maar bestond ook de kans op pijpbreuk, waarmee de watertoevoer in gevaar kwam.

Men is er inmiddels in geslaagd de pompen weer op gang te krijgen, zonder dat het voorval verdere gevolgen had. Salsbach noemde de eis dat het voltallige Bestuurscollege met de werknemers aan tafel moet niet reëel. Hij zei zelf ten alle tijde bereid te blijven voor een gesprek, maar dat binnen het BC afspraken bestaan dat elke gedeputeerde zoveel mogelijk zelf zijn eigen taken beheert. "Wij hebben de vakbond laten weten dat we onmogelijk een heel bestuur op zijn kop kunnen gaan zetten omdat men eist met het voltallige BC in plaats van de betrokken gedeputeerde te spreken," zo zei hij. Salsbach zei dat men de personen die verantwoordelijk zijn voor het uitschakelen van de pompen bij het Openbaar ministerie zullen worden aangegeven, en dat ook het BC disciplinaire maatregelen tegen hen zal treffen. "Dergelijke acties mogen het volk niet benadelen," zo zei hij. De gedeputeerde riep de andere werknemers op maandag weer aan het werk te gaan, en zich te distantiëren van deze onverantwoordelijke daden.

Volgens ABVO- secretaris Bèbè Rojer had men een en ander kunnen voorzien. De directie was immers gevraagd om te bemiddelen ten einde een vergadering met het BC op te zetten, omdat ook de werknemers van het pomphuis bij een vergadering onder werktijd het werk zouden moeten neerleggen. Rojer zei niet te weten wat er precies gebeurd is, maar de bedreiging van Salsbach of strafrechtelijke vervolging typerend voor dit BC te vinden. Volgens hem wil men de werknemers bang maken, maar is de algemene situatie veel erger dan men denkt. De bonden hebben hun handen vol om het zaakje in de hand te houden. "Als men mensen wil gaan opsluiten kan men dit beter met alle overheidswerknemers doen, omdat dat de enige manier is om bepaalde ontwikkelingen te voorkomen," aldus Rojer tot slot.

Open house Brievengat

WILLEMSTAD — In Landhuis Brievengat wordt zondag 30 november, van tien tot drie uur, de maandelijkse «open house» gehouden. Van twaalf tot één uur zal Grupo Folkloriko Antiyano optreden. Hartige hapjes en Indische saté's zullen ook verkrijgbaar zijn.

Gospel Center opent zondag haar deuren

WILLEMSTAD — Het International Gospel Center zal dit weekeinde in het oude Westendgebouw in Otrabanda haar deuren openen. Dit wordt op 30 november gevierd met een dienst om tien uur 's morgens die geleid wordt door de internationale voorzitter van het International Gospel Center, daarna is er een lunch en een rondleiding door het gebouw. 's Middags is er wederom een dienst terwijl er tevens muzikale optredens zijn.

Oudermorgen Dede Pikiña

WILLEMSTAD — Op zondag, 30 november a.s., vindt de laatste oudermorgen plaats in Kresh Dede Pikina op Seroe Fortuna van tien uur tot twaalf uur 's morgens. Op deze ochtend zal er een evaluatie gemaakt worden van de overige bijeenkomsten die hebben plaats gehad. Ook zal er gelegenheid zijn voor de ouders om suggesties naar voren te brengen voor de bijeenkomsten voor het jaar 1987.

Op 30 november

Eerbetoon aan Edgar Palm

WILLEMSTAD — De Stichting ter bevordering van het portretteren van bekende Antillianen brengt op 30 november een eerbetoon aan de musicus en componist Edgar Palm. Terwijl een speciale middag op touw is gezet, zal tevens in Centro Pro Arte een borstbeeld van hem geplaatst worden.

Edgar Palm is op de Antillen beslist geen onbekende: hij componeerde zo'n 65 werken en is nog steeds actief in de muziekwereld. Zeer bewust heeft de "Fundashon pa promove potretamentu di Antiyanonan di renombre" voor hem gekozen.

Op 30 november zal daarom hulde aan de inmiddels 81-jarige Edgar Palm worden gebracht in een speciaal programma in Centro Pro Arte. Daar zal niet alleen de voorzitster van de stichting, Violette Eustatia, het woord voeren, maar evenzo gedeputeerde Angel Salsbach en mr Anthony Palm, de zoon van Edgar Palm. Op deze middag zal verder het borstbeeld worden onthuld dat de Nederlandse beeldhouwster Nel van Lith in opdracht van de stichting maakte.

Het tweede deel van de middag is een muzikale hulding met onder andere optredens van de twee pianisten Livio Hermans en John Kleinmoedig die beiden les kregen van Edgar Palm. Daarnaast is er een ka'i orgel en optredens van verschillende dansgroepen.

BONAIRE AGENDA

[P]OLITIE: 8000
[BR]ANDWEER: 8222
[T]AXICENTRALE: 8845
[HO]SPITAAL: 8900

[LAN]DFILL te Lagoen: maandag t/m vrijdag [van] 08.00-16.00 uur; zaterdag 08.00-12.00

[OP]ENBARE BIBLIOTHEEK
[(ope]ningstijden voor het publiek)
[maa]ndag en donderdag van 14.00-18.00 [uur]; dinsdag en vrijdag van 08.00-12.00 / [14.0]0-17.00 uur; zaterdag van 10.00-12.00

[(ope]ningstijden voor lezers)
[woe]nsdag van 14.00-19.00 uur.

[PO]STSLUITING: maandag t/m vrijdag [aan]getekende stukken 15.45 uur; gewone [stuk]ken 16.30 uur.

[SE]RVICE CLUBS
[Kiw]anis: donderdagavond 19.30 uur - Hotel [B]onaire.
[Lio]ns: informatie E. Felipa, tel.: 8546/8238.
[Ro]und Table: elke tweede maandag - [Spo]rtcentrum Terra Corra.
[Rota]ry: woensdag 12.00 uur-Hotel Bonaire.

[B]ESTUURSKANTOOR EN BEVOLKING: 08.00-12.00 / 14.00-15.30 uur loketten geopend.

[M]UZIEKBIBLIOTHEEK: voor bezichtiging [hier]van gelieve contact op te nemen met de [he]er Rudy Bedacht, Noord Nikiboko 194.

[P]OLITIECLUB (Weg naar Willemstoren): [ge]opend op vrijdag van 20.00-24.00 uur; za[ter]dag van 12.00-24.00 uur.

[S]PREEKUUR (gezaghebber): elke donder[da]g van 09.00-11.00 uur op het Be[sta]urskantoor, Kralendijk; laatste donder[da]g van de maand van 10.00-12.00 uur te [Rin]con.

[KE]RKDIENSTEN
[Sin]t Bernarduskerk Kralendijk:
[dag]elijks 18.45 uur; zondag 08.30 en 19.00

[P]romotokerk Antriol:
[dag]elijks 19.30 uur; zondag 09.00 en 18.00

[Lu]dovicuskerk Rincon:
[dag]elijks, ook zondag, 19.30 uur.

[L]ACHTENBEZORGING doorgeven [aa]n mevr. A. Wong- Loi- Sing, Kaya [Ca]cique 4.

*****

[N]EW YORK — De economische [co]mmissie van de Algemene Ver[ga]dering van de VN heeft vrijdag [u]naniem een resolutie aangenomen [wa]arin enkele richtlijnen worden ge[ge]ven voor de verlichting van de [sch]uldenproblematiek van landen in [de] Derde Wereld. De resolutie roept [o]p tot "sterkere groei en ontwikke[lin]g" in de schuldenlanden door prog[ra]mma's waaraan schuldenlanden, [cre]ditlanden, internationale finan[ciël]e instellingen en particuliere [ban]ken deelnemen.

KRALENDIJK — Met ingang van 20 november beschikt de Flamingo Luchthaven over het zogenaamde Instrument Approach Procedure (IAP). Dit systeem geeft een grotere veiligheid, indien vliegtuigen moeten landen met slecht weer. Een vliegtuig dat de landingsbaan nadert en gebruik maakt van de IAP, behoeft de landingsbaan niet te zien om toch een goede landing te kunnen uitvoeren. In het verleden moest de piloot vaak zo hoog blijven vliegen, dat hij te laat de landingsbaan zag. Het gevolg was dan dat het vliegtuig terug moest keren naar de luchthaven van Curaçao. Het systeem functioneert door een baken NDB (Non Directional Beacon) dat opgetrokken is ter hoogte van het oude luchthaven- gebouw. Luchthaven- meester Leo Domacassee beaamde, dat het nieuwe systeem er toe bijdraagt, dat momenteel de luchthaven optimaal kan functioneren. Bij de foto het nieuwe baken.

MOSKOU — Andrej Krivov (25), lid van de vertrouwensgroep in de SU, die een ondergrondse pacifistische beweging is, is vrijdag in Moskou veroordeeld tot 15 dagen gevangenis- straf wegens belemmering van het werk van de politie. Dit hebben vrienden van hem meegedeeld. Hij had kinderboeken opgehaald bij een geestverwant echtpaar dat Moskou maandag had verlaten na door de overheid te zijn uitgenodigd om te emigreren. Krivov, pedagoog en vader van 2 kinderen, werd ervan beschuldigd de boeken te hebben gestolen. De politie- rechter was van mening dat hij de agenten niet de verklaring had verschaft waarop zij recht hadden en veroordeelde hem tot 15 dagen.

[S]uralco bezorgd over [p]roductie van bauxiet

[D]EN HAAG — De bauxiet[m]aatschappij Suralco maakt [zi]ch zorgen over de productie [va]n bauxiet en wil naar aan[le]iding van de recente ont[wi]kkelingen in het Oostsuri[na]amse Moengo een gesprek [me]t de Surinaamse regering. [Di]t is vrijdag in Paramaribo [be]kendgemaakt.

[H]et Jungle Commando van [op]standelingen- leider Ronnie [B]runswijk houdt sinds vorige [we]ek de toegangs- wegen naar de [m]ijnen bij Moengo afgesloten. [De] aanvoer van erts van de mij[ne]n naar de fabriek in Moengo [lig]t nu al een week stil. De nog [aa]nwezige inwoners van Moen[go]. voor het merendeel werkne[me]rs van Suralco en hun gezin[ne]n, hebben om evacuatie ge[vr]aagd,

[E]en langdurige stagnatie in [de] winning van de bauxiet in [Mo]engo kan ernstige gevolgen [he]bben. Onder meer komen be[la]ngrijke exportorders naar [Ve]nezuela in gevaar, omdat de [ui]tvoer vanuit Moengo [st]atshad.

[V]erder kan de productie van [alu]inaarde en aluminium in Pa[ra]nam, 30 kilometer ten zuiden [va]n Paramaribo, stagnatie on[de]rvinden. De bauxiet uit Moengo vormt een belangrijk onderdeel bij de productie van aluinaarde en aluminium. Deskundigen menen dat Suralco nog voor ongeveer vier à vijf weken aan voorraden heeft in Paranam. Zij achten het niet onmogelijk dat Suralco de productie daar zal moeten terugdraaien om zodoende langer in bedrijf te kunnen blijven.

Uitbetaling pensioen moet anders

POB op de bres voor bejaarden

KRALENDIJK — Het blijft voor de Partido Obrero Bonairiano (POB) een doorn in het oog, dat het BC geen regeling treft bij de uitbetaling van de pensioenen voor bejaarde mensen.

Telkens weer, aldus de leider van de POB, Broertje Janga, moeten de ouden van dagen hun pensioen gaan ophalen, ook als zijn zij daartoe lichamelijk in vele gevallen niet eens in staat. Gaat de bejaarde echter op de bepaalde dag en tijd zijn ouderdoms- pensioen niet halen, dan gaat de maand gewoon voorbij. POB vraagt zich af waarom geen enkel BC er tot heden toe is overgegaan om de bejaarden hun pensioen aan huis te bezorgen.

Evenmin ziet de POB het als een noodzaak, dat de door de overheid verstrekte kaartjes voor geneeskundige hulp en tegen betaling van zes gulden per keer elke drie maanden moeten verlopen. Dat dwingt de patiënt dus om vier keer per jaar te zorgen voor een nieuw kaartje met alle moeite die daarvoor gedaan moet worden. Is het niet mogelijk, aldus Janga, dat er eenmalig 24 gulden betaald wordt, terwijl het kaartje een geldigheidsduur heeft van één jaar?

Wint eerste en derde prijs

Linda Coffie gooit hoge ogen in verhalenwedstrijd

KRALENDIJK — De door de Kopebo uitgeschreven verhalen- wedstrijd in het kader van de invoering van het Papiamentu, heeft maar liefst 48 verhalen opgeleverd. De eerste prijzen waren voor de kleuter- leidsters Ergia Winklaar en Linda Coffie, welke laatste bovendien in aanmerking kwam voor een derde prijs. Kopebo-voorzitter Norwin Willem toonde zich verheugd over de respons die de wedstrijd had ondervonden.

Vrijdagavond werden in het bijzijn van de minister van Onderwijs, drs Linda Badejo Richardson, en gedeputeerde van Onderwijs, Franklin Crestian, de prijzen uitgereikt. De jury had een dertigtal dagen nodig gehad om de 48 ingezonden verhalen aan een nauwkeurige bestudering te onderwerpen. De verhalen werden in twee categorieën verdeeld, namelijk voor de leeftijd van vijf tot acht jaar waar Sergia Winklaar met het verhaal Aventura di un flamingo haar eerste prijs won en Linda Coffie — op Bonaire bekend door haar radio- programma Tante Linda — won in de categorie van negen tot vijftien jaar met haar verhaal Fiesta di nos bestianan.

In de verhalen voor de kleintjes werden de tweede en gecombineerde derde prijs gewonnen door respectievelijk Jeanne Goeloe met Un famia grandi en ex aequo Edsel Nicolaas met Bingo, e vruminga viahero, en Cecilia Everts met Dos soldachi bobo op de gedeelde derde plaats.

In de categorie voor de groteren behaalde Clara Mattemaker de tweede prijs met Pedrito su aventura, terwijl Soony Samson een eervolle derde plaats wist te behalen met Facho, e piskadó di baranka. Linda Coffie toonde zich tenslotte wel een zeer vruchtbare schrijfster, door in de tweede categorie buiten de eerste prijs een derde prijs te winnen met haar verhaal Ma Dushi i Pa Dushi. De prijzen waren respectievelijk duizend, vijfhonderd en twee honderd vijftig gulden voor de eerste, tweede en derde prijs. De jury bestond uit de dames Viola Statia, Rayna van Gils, Diana Lebacs en Nery Gonzales. De heren juryleden waren Elio Thomas en Ernesto Melaan.

Na succes workshop Papiamentu

Kopebo wil een workshop tekenen voor leerkrachten

KRALENDIJK — Na de zo succesvol verlopen workshop ter gelegenheid van de invoering van het Papiamentu wil de Kopebo in samenwerking met de School- adviesdienst (Sedukal) Van Curaçao bij voldoende belangstelling een workshop organiseren voor teken- onderwijs.

Doel van deze workshop is de optimalisering van het tekenonderwijs op de basisscholen. De specifieke doelstellingen voor de leerkracht echter is de vergroting van de tekenvaardigheid en vanuit die achtergrond toepassingen bedenken. Vervolgens kunnen de lessen didactisch verantwoord opgezet worden, terwijl een beter en objectiever oordeel geveld kan worden over kinder- tekeningen. De workshops zullen op vrijdagmiddag en zaterdagochtend worden georganiseerd. Maar alvorens er definitief toe over te gaan, zal de Kopebo eerst een opinie- peiling houden onder de leerkrachten van de basisscholen. Het ligt in de bedoeling dat een workshop in de maand januari afgerond wordt.

Parochieraad Bernardus uitgebreid

KRALENDIJK — De parochieraad van de St Bernardus- parochie wil zoveel mogelijk stromingen in de parochie vertegenwoordigd zien in de raad.

Momenteel is dat zeker niet het geval en de secretaresse van de parochieraad Jacintha Wout meent, dat ook de leerkrachten van de nabij gelegen Bernardusschool een deel kan uitmaken van deze parochieraad waarin uiteindelijk vele beslissingen vallen in de vergadering die maandelijks wordt belegd.

Het doel van deze bijeenkomsten, aldus Jacintha Wout, is om samen met de pastoor een zo goed mogelijke manier te zoeken om de parochie te besturen. Op 1 december is er een eerste bijeenkomst van de parochieraad waar de nieuwe leden aanwezig kunnen zijn.

DEPARTEMENT VAN HANDEL, INDUSTRIE EN WERKGELEGENHEID

Maximum prijzen voor het eilandgebied BONAIRE, ingaande 1 december 1986

	verpakking	kleinhandel	consument
Koffie			
MOCCONA INSTANT			
(decafe)	12/50 gr.	f. 37.85	f. 3.39
DOUWE EGBERTS ROASTED			
(decafe)	12/250 gr.	f. 58.45	f. 5.20
(excellent goud)	12/250 gr.	f. 58.01	f. 5.14
(aroma rood)	24/250 gr.	f. 105.48	f. 4.69
(mokka royal)	12/250 gr.	f. 55.47	f. 5.13
(rosta)	24/250 gr.	f. 95.03	f. 4.40
(kleintjes koffie)	12/10 x 5.5 gr.	f. 35.34	f. 3.22
Thee			
RED ROSE	72/50 x 2 gr.	f. 222.77	f. 3.43
	144/25 x 2 gr.	f. 229.92	f. 1.77
PICK WICK			
(China teabags)	12/20 x 4 gr.	f. 18.58	f. 1.72
(ceylon)	24/20 x 2 gr.	f. 27.98	f. 1.29
(tea for one)	24/20 x 1.5 gr.	f. 22.66	f. 1.05
Babyvoeding			
LIGA	24/175 gr.	f. 39.83	f. 1.78
(junior)	24/200 gr.	f. 44.75	f. 2.05
MILUPA (7 granen)	20/200 gr.	f. 22.73	f. 1.26
MOLENAAR (7 granen)	12/200 gr.	f. 13.47	f. 1.25
(knusperplus)	20/200 gr.	f. 43.70	f. 2.43
(tarwebloem)	12/200 gr.	f. 14.29	f. 1.32
(rijstebloem bordklaar)	12/200 gr.	f. 14.29	f. 1.32
Maismeel			
P.A.N. (wit)	20/1 kg.	f. 14.06	
	24/1 kg.	f. 16.60	f. 0.77
Melkpoeder			
COAST (instant)	24/400 gr.	f. 60.26	f. 2.66
NESPRAY	12/1000 gr.	f. 31.27	f. 2.81
MORNY (instant)	12/900 gr.	f. 61.11	f. 5.50
(instant)	6/1800 gr.	f. 57.34	f. 10.32
(instant)	6/2500 gr.	f. 80.56	f. 14.50
Melk in blik			
COAST (gesuikerd)	120/78 gr.	f. 39.66	f. 0.34
(gesuikerd)	48/397 gr.	f. 45.10	f. 1.03
(ongesuikerd)	96/170 gr.	f. 38.51	f. 0.44
(ongesuikerd)	48/410 gr.	f. 42.86	f. 0.98
Roomboter			
LITA (gez. + ongez.)	40/1/2 lbs.	f. 50.17	f. 1.39
Margarine			
BLUE BAND			
(papierenwikkel)	40/250 gr.	f. 36.42	f. 1.01
REMIA (soft)	12/500 gr.	f. 19.71	f. 1.82
(planten)	20/250 gr.	f. 15.80	f. 0.86
(halvarine)	20/250 gr.	f. 15.97	f. 0.89
(DEX)	40/250 gr.	f. 26.38	f. 0.73
	40/250 gr.	f. 28.11	f. 0.72
BECEL	24/250 gr.	f. 36.21	f. 1.67
Suiker			
DOMINO (wit)	12/5 lbs.	f. 25.14	f. 2.24
Gezouten vis			
GRYTTEN	60/450 gr.	f. 294.94	f. 5.31
GAVIOTA	60/450 gr.	f. 271.80	f. 4.98

De Minister van
Handel, Industrie en Werkgelegenheid.

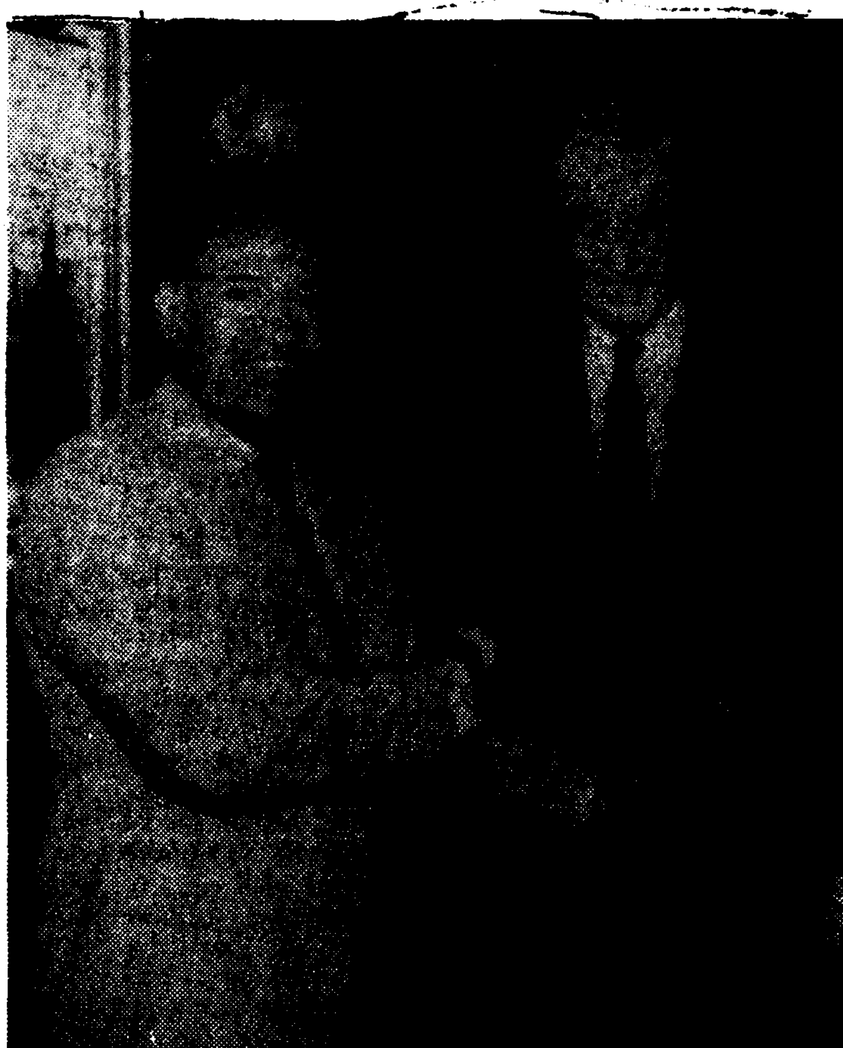
DANKBETUIGING

Het medeleven dat wij mochten ondervinden na het overlijden van mijn lieve vrouw en onze goede moeder

T. SPROCKEL van DIJCK

door de eer van een persoonlijk bezoek, de vele bloemen of schriftelijke blijken van verbondenheid, waren voor ons een grote troost en hebben ertoe bijgedragen dat van haar een waardig afscheid kon worden genomen.
Onze hartelijke dank daarvoor.

J.C.C. Sprockel en kinderen.

KRALENDIJK — Afgelopen donderdag was Bonaire Trading Company veertig jaar geleden. Bij die gelegenheid mocht de president- directeur van de BTC, Hugo Gerharts, uit handen van directeur Coen Hilgersom een onderscheiding ontvangen. Bij de foto links de heer Hilgerson en rechts de heer Gerharts.

Bij ontsnappingspogingen

Grenspolitie DDR treedt minder hard op bij burgers

HAMBURG — De grenswachten van de DDR moeten "genadeloos" schieten als militairen proberen naar het Westen te vluchten. Bij burger- vluchtelingen mogen zij de schiet- instructie zodanig interpreteren dat ze die niet doodschieten.

Dit heeft een eind augustus naar W-Duitsland gevluchte bataljons- commandant van de grenstroepen van de DDR gezegd in een vraaggesprek met het Westduitse weekblad Neue Revue. Hij baseerde zich op de grenswet van de DDR en op dienstvoorschriften en mondelinge bevelen.

Op de tien mensen, die proberen naar het Westen te vluchten, slaagt er maar een in de opzet, aldus de 38-jarige luitenant- kolonel. Als er iemand in is geslaagd te vluchten, wordt er een commissie gevormd die een onderzoek instelt. Daarbij kijkt men niet alleen naar de vlucht zelf, maar ook naar het gedrag van de bewakers in het desbetreffende gebied en naar de installaties die er voor bedoeld zijn een vlucht te verhinderen.

Als vast komt te staan dat de grenswachten nalatig zijn geweest, kunnen zij promotie voorlopig vergeten of worden ze voor straf overgeplaatst. Ook komt er binnen de partij een procedure op gang om de mensen in kwestie te royeren.

Verklaard dat er 15.000 politieke gevangenen zijn

VS eisen onderzoek naar de politieke gevangenen in Cuba

NEW YORK — De Verenigde Staten hebben woensdag voor het forum van de Verenigde Naties verklaard dat er op Cuba 15.000 politieke gevangen zijn. Zij eisten een onderzoek van de volkeren- organisatie.

"Wij beschuldigen de regering van Cuba ervan dat zij elementaire rechten en vrijheden van de mens zozeer stelselmatig en flagrant schendt, dat universele veroordeling is vereist", zei Vernon Walters, de Amerikaanse ambassadeur bij de Verenigde Naties.

Volgens Walter worden de politieke gevangenen op Cuba sinds de machtsoverneming van Fidel Castro in januari 1959 "onverminderd krachtdadig" aangepakt en vallen onder de behandeling gedwongen psychiatrische behandeling en werkkamp, detentie onder barbaarse omstandigheden en executie door de kogel.

"Castro heeft zo het een en ander van zijn Sovjet- meesters geleerd", aldus Walters. De 15.000 politieke gevangenen op Cuba zijn een, per hoofd van de bevolking gerekend, internationaal record, zei hij.

De Verenigde Naties hadden volgens hem al veel eerder een onderzoek moeten instellen. De wereld kan een dubbele maatstaf niet toelaten, zei hij, en hij "vroeg om optreden dat "de mystiek rond de Cubaanse dictator stukslaat".

Volgens Walters wordt het feitelijke aantal politieke gevangenen op Cuba verdoezeld door de politiek van het beschuldigen van tegenstanders van de regering van gewone misdaden.

Walters zei later tegen een V.N.- commissie die mensenrechten- problemen bestudeert: "Wat voor leuke dingen kan ik zeggen over een systeem dat ongeveer 15 procent van zijn bevolking in ballingschap en werkkampen exploiteert, dat vuurpelotons heeft om zichzelf te handhaven, dat nog steeds 15.000 politieke gevangenen heeft en dat aan terrorisme doet?"

Over Cubaanse ontwerp- resoluties over schendingen van de mensenrechten op Puerto Rico en het plunderen van land dat toebehoort aan de Hopi- en Navajo- indianen in Arizona, zei Walters, dat de bevolking van Puerto Rico — een Amerikaans Gemenebest- gebied — democratische rechten heeft en geen Amerikaanse indiaan politiek asiel op Cuba begeert.

Ten overstaan van de commissie gevraagd of hij rechtstreeks contact met de Cubaanse leider had gehad om de kwestie van de mensenrechten aan de orde te stellen, antwoordde Walters dat hij drie jaar geleden met Castro had gesproken en dat deze toen tegen hem had gezegd dat zijn hele volk van hem hield.

SYDNEY — Bij een explosie in een chemische fabriek in het westen van de Australische stad Sydney zijn vandaag 5 werknemers om het leven gekomen en 14 gewond. Oorzaak van het ongeluk was klaarblijkelijk het ontploffen van een olietank. De wegstromende brandende olie veroorzaakte branden in de omgeving. In de fabriek hebben zich de laatste tijd herhaaldelijk ontploffingen voorgedaan.

*****

DE ONTVANGER VAN HET EILANDGEBIED CURACAO

maakt hierbij bekend, dat met ingang van 1 december 1986 zal worden aangevangen met de inning van MOTORRIJTUIGENBELASTING 1987 en dat deze belasting moet zijn voldaan UITERLIJK 31 JANUARI 1987.

Betaling kan geschieden aan de loketten van de Eilandsontvanger aan de Scharlooweg 35, alsmede op de hulpkantoren BRIEVENGAT, DOKTERSTUIN, MONTAGNE, SANTA MARIA, en JANWE/DOMINGUITO.

Bij de betaling van de MOTORRIJTUIGENBELASTING 1987 moeten worden overlegd:

1.- Geldige keuringskaart (geldig minstens t/m 2 januari 1987);
2.- betalingsbewijs over het 4de kwartaal 1986;
3.- geldige verzekeringsbewijs (origineel, geldig minstens t/m 2 januari 1987);
4.- voorbedrukte belastingkaart.

Indien geen voorbedrukte belastingkaart is ontvangen, dient U bij betaling de overige bescheiden te overleggen. Voor de betaling van motorrijtuigbelasting 1987 zijn de loketten van het Ontvangerskantoor te Scharlooweg 35 en de hulpkantoren geopend van 7.45 uur tot 11.45 uur en van 13.45 uur tot 15.30 uur. IN EEN VOLGENDE ADVERTENTIE WORDT BEKEND GEMAAKT WANNEER DE NUMMERPLATEN KUNNEN WORDEN AFGEHAALD AAN DE LOKETTEN OP HET TERREIN VAN CONEY ISLAND OP RIF.

De MOTORRIJTUIGENBELASTING voor het dienstjaar 1987 bedraagt:

- voor een motorrijtuig op drie of meer wielen, vanaf bouwjaar 1982 . . . fl. 238,-- per jaar,
- voor een motorrijtuig op drie of meer wielen tot en met bouwjaar 1981 . . . fl. 160,-- per jaar.
- voor een motorrijtuig op drie of meer wielen met accomodatie voor maximaal twaalf personen en bestemd voor het openbaar vervoer . . . . fl. 65,-- per jaar.
- voor een motorrijtuig op drie of meer wielen, dat is ingericht voor vrachtvervoer en waarvan de explotatie de enige bron van inkomsten vormt voor de eigenaar, die zelf optreedt als bestuurder en die in het bezit is van een hiertoe door het Bestuurscollege kosteloos afgegeven verklaring . . . . fl. 85,-- per jaar,
- voor een motorrijtuig op drie of meer wielen, dat door een diesel- of gasmotor wordt voorbewogen . . . . fl. 720, - per jaar,
- voor een motorrijtuig op drie of meer wielen, dat door een diesel- of gasmotor wordt voortbewogen en bestemd voor het openbaar vervoer . . . . fl. 370,-- per jaar,
- voor een motorrijtuig op twee wielen, al dan niet met zijspan (motorfietsen). fl. 115,-- per jaar,
- voor een bromfiets . . . . fl. 30,-- per jaar,
- voor een zwaar motorrijtuig . . . . fl. 950,-- per jaar,
- voor een zwaar motorrijtuig, welke wordt voortbewogen door een diesel- of gasmotor . . . . . . fl. 1190,--per jaar,

De prijs der stickers is vastgesteld op . . . . fl. 3,-- per paar.
De prijs der numerplaten is vastgesteld op:

- voor motorrijtuigen op drie of meer wielen . . . . fl. 9,-- per paar,
- voor motorfietsen . . . . fl. 6,-- per paar.
- voor bromfietsen . . . . fl. 4,-- per stuk.

Voor de toepassing van de Motorrijtuigbelasting-verordening wordt onder "zwaar motorrijtuig" verstaan: loaders, trekkers, tractors, beton trucks, asfalttrucks, gasoline tankwagens, boortrucks, walsen, vorkheftrucks, motorgraders, scrapers, backhoe-loaders en kranen.

Als bewijs van betaling van de Motorrijtuigenbelasting 1987 zullen voor het eerste halfjaar nummerplaten en voor het gehele jaar nummerplaten plus stickers worden afgegeven.

De kleur van de nummerplaten voor het dienstjaar 1987 is: gele achtergrond met zwarte letters en cijfers.

De kleur van de stickers voor het dienstjaar 1987 is: groene achtergrond met witte letters en cijfers.

N.B. Bij de betaling van Motorrijtuigenbelasting 1987 gelieve IDENTITEITSNUMMER mede te brengen/te vermelden.

De Ontvanger van het Eilandgebied Curaçao,
G.H.U. Leonora.

Afd. P.R.